

divadelní hromada

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů
a recitátorů ve východních Čechách,
na pomezí Moravy a části Sudet.

„Krise je produktivní stav. Člověk z ní musí
odstranit pouze příchut' katastrofy.“

Prozaik, dramatik a esejista Max Frisch, patří k spisovatelům německého
jazyka ve 20. století. Spolu s Friedrichem Dürrenmattem
byl nejvýznamnějším švýcarským spisovatelem.
(1911–1991)

podzim
zima 2020
č. LXXXII

divadelní hromada

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů
a recitátorů ve východních Čechách
na pomezí Moravy a části Sudet.

„Krise je produktivní stav. Člověk z ní musí
odstranit pouze příchuť katastrofy.“

Prozaik, dramatik a esejista, patří k spisovatelům německého
azyka ve 20. století. Spolu s Friedrichem Dürrenmattem
byl nejvýznamnějším švýcarským spisovatelem.
(1911–1991)

podzim
zima 2020
č. LXXXII

Vydává:

IMPULS HRADEC KRÁLOVÉ, CENTRUM
PODPORY UMĚLECKÝCH AKTIVIT
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
Východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Josef Jan Kopecký, Alexandr Gregar.
Grafická úprava: Michal Horák.
Tisk: HRG, ofsetová a digitální tiskárna Litomyšl
Registrováno na MK ČR E 11424.
Vychází za finančního
příspěví MK ČR. Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.
Uzávěrka příštího čísla: 14. května 2021.

Příspěvky a fotografie
v co největším rozlišení
prosíme zasílat na e-mail:
info@vsvd, divadlo@impulshk.cz,
www.vsvd.cz, www.impulshk.cz.

OBSAH

	<i>strana:</i>
VE VOLNÉM STYLU	
01. úvodník - JJK	3 - 4
02. článek k přehlídkám - JJK	4 - 5
03. Rada VSVD	6 - 7
04. Zlatý Tyl 2020 - předání + výzva	7
05. Výzva ke kočování - KFP	8
06. Festival VSVD - výzva - KFP	8
IMPULSY Z IMPULSU	
07. Divadelní vzdělávání	8 - 9
08. Impuls otevřel on-line poradnu	10 - 12
PRKNA PRAŠTĚLA	
09. Covid: Práce z doma (z domu?)..., Alexandr Gregar	13
10. Covid: Mám rád Karla Gotta, Petr Kult	14
11. Covid: DS Vicena, Ústí nad Orlicí	15
12. Covid: DS Vicena, Ústí nad Orlicí, Únos v Neapoli se vrací	16 - 17
13. Covid: Turnovské divadelní studio Antonína Marka	17 - 18
14. Covid: DS J. K. Tyl, Meziměstí	18 - 19
15. Covid: Divadlo NerušKruh, Pardubice	20 - 21
16. Covid: DS Kolár, Police nad Metují	21 - 22
17. Covid: Céčko, Svitavy	22
18. Covid: Dramaták na doma, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř	23 - 24
19. Covid: Jak Podzimec nebyl, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř	24 - 25
20. Covid: DS Vrchlický, Jaroměř	25 - 26
21. Covid: Klicperův Chlumec	26 - 27
22. Covid: Adivadlo, Havlíčkův Brod	27 - 28
23. Covid: Divadlo Exil, Pardubice	28 - 29
24. Covid: Týbrdo divavadlo	29 - 30
25. Paletáci – Impro alaTarantino	31 - 30
26. Covid: Ochos Smiřice čeká na oslavu 10. narozenin	31 - 32
27. Covid: DS Symposium, Třebechovice pod Orebem	32
28. Covid: NODIVSE, Nové Město nad Metují	33 - 34
29. Covid: Divadlo Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové	34 - 36
30. Jesličky Noc divadel	36
31. Jirka Polehňa zkouší v obýváku	36
32. Pernštejnlove – 5. ročník ala Covid	37 - 38
33. Multižánrový festival Theatrum Kuks Theatrum Kuks	38
VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH	
34. Jiráskův Hronov	39 - 46
35. 90 let Jiráskův Hronov	47 - 50
36. Poděbradský FEMAD 2020 byl negativní	50 - 51
37. Letošní FEMAD očima Jany Sprové	52 - 54
VÝROČÍ	
38. Libuše Straková	54
VE SLUŽBÁCH THÁLIE	
39. Miroslav Houšťek (6. 6. 1929 – 6. 8. 2020)	55
40. Václav Novák (9. 8. 1946 – 22. 7. 2020)	56
41. Rudolf Faltejsek	57
42. Silvestře, nedělej hlouposti a prober se	57 - 58
43. Pavel Harvánek (26. 4. 1954 – 9. 3. 2019)	59
44. Za Janem Kučerou	59
RAČTE VSTOUPIT	
45. Klicperovo divadlo, Hradec Králové on-line na Dramoxu	60
46. Východočeské divadlo Pardubice čeká, co bude dál	61
47. Národní divadlo zapojí děti do představení on-line	62
MIMO RUBRIKY	
48. Muzeum loutkářských kultur on-line	63
49. Ochotník nebo amatér? Zamyšlení Saši Gregara	63 - 65
50. Trocha historie (Jan Císař o Jiráskově Hronovu)	65 - 73

Josef Jan Kopecký

01 / ÚVOD

Milí přátelé,

v době, kdy píšete tento úvodník, se již HROMADA, kterou držíte v rukách, sází. Záměrně jsme si nechali úvodník na úplný konec, protože jsme chtěli, aby byl co nejvíce aktuální. Nu, pokusím se o to, ale mám obavu, že jen co ho odešlu do předtiskové úpravy, už bude vše zase jinak.

V rukou držíte vánoční HROMADU, která měla být pozitivní. Když jsem psal úvodník červnový, věřil jsem, že koronaparalýza bude po prázdninách pryč. Inu pořád se učíme, člověk je tvor omylný. A já evidentně nedohlédl, že vir sám od sebe nezmizí. Lehce mě utěšuje, že jsem v tom (snad) nebyl sám. Dokonce podezřívám naši vládu, že byla stejně naivní. Ale to je jen má domněnka, kterou si chci ospravedlnit fakt, že jsem se nechal znovu zaskočit.

V letní HROMADĚ jsem psal o tom, jak jsem byl situací lockdownu, jak tomu teď říkáme, našťvaný, urputný, roztrpčený, demotivovaný – a na jeho konci manický. Přesně v tomto pořadí. Byl jsem našťvaný, že nemůžu zkoušet, urputný v hledání legálních cest, jak premiéry dotáhnout, trpící, když vše postupně kolabovalo, dokonce bojácný, že tohle je opravdu průšvih, demotivovaný délkou „prázdného“ období – a až nezdravě nadšený, že

to končí, což mi vlilo krev do žil (a asi i do očí, když jsem přes prožívané nadšení neviděl, že je to jenom „pauza“). Když se ohlédnu, připadá mi moje prožívání letošního druhého kvartálu jako maniodepresivní psychóza. Jen v opačném pořadí: od deprese k manickému stavu.

Proběhlo léto. Zaplať pámbůh s Hronovem, s možností relativně často hrát (což co si budeme říkat, obvyklé během léta není! Ale hlad po divadle byl velký evidentně nejen u nás, kteří ho děláme, ale i u diváků), s pozitivními zprávami o vývoji epidemie, bez roušek, se sluníčkem (v duši). – A rozběhl se školní rok. Pokud někdo zvláště citlivý již na obzoru viděl mráčky, viděl dál než já, říjen mě znovu překvapil...

Na jiném místě této HROMADY píšu o tom, jak jsme se s letošním kalendářním rokem vypořádali v Jesličkách. Píšu tam, jak jsem po zrušené březnové premiéře Příběhů obyčejného šílenství, musel zrušit i premiéru zářijovou, protože jsem měl v souboru karanténu, i říjnovou, protože vláda nařídila další lockdown. Kdy budou mít Příběhy premiéru, to netuším ani na prahu prosince.

Fáze jarní „deprese“ se prohlubuje. A možná o to víc má člověk snahu „urputně lavírovat“ na hraně výkladu pravidel. (Před další tok svých slov chci proklamovat, že pandemií Covid 19 v žádném případě nezlehčuji, že i já cítím velký neklid a také strach, ne snad tolik o sebe, ale o své blízké, že opatření dodržuji a že je neporušuji!) Počátkem října mi začínalo „svítat“. Potom přišlo omezení počtu setkávacích se lidí, následovala výuka jeden na jednoho, pak nakázaná distanční výuka. Přesně v kontextu zveřejňovaných opatření jsme v divadle fungovali. Přesněji: na hraně nejvyšších počtů, na hraně možného. (Opět mám pocit, že to vyznívá tak, že jsme rizika nějak bagatelizovali či něco podobného. Ne, není to tak. Skutečně jsme byli zodpovědní – a neohrozili jsme ani sebe navzájem, ale ani divadlo. Sebe nálezou, divadlo průšvihem z porušování pravidel.)

V září přinesl můj žák Matěj Podaný text, který napsal již na jaře – jako distanční úkol. Byl to text o skupince herců v malém divadle, kterým Covid znemožnil hrát – a v důsledku je finančně zrušoval. Divadlo se zavřelo, z herců se stali prodavači, uklízečky, barmani... V textu se ale neobjevují jenom herci, ale také politici. Celý příběh je rámován televizními vystoupeními, tiskovkami, ale i neveřejnými poradami členů vlády. V září jsme se nad textem královsky bavili. V jeho průběhu se totiž citují jednotlivá nařízení vlády, mnohdy protichůdná – a poněkud absurdní. Fabuluje se v něm, jak asi byla opatření volena (tahána z klobouku).

Koncem měsíce jsme se rozhodli, že text vytěžíme, dramaturgicky jsme na něm zapracovali – a rozhodli se z něho udělat kabaret po vzoru Ovčáčka Čtveráčka. No, a pak už to chytlo jen akceleraci. S novými nařízeními jsme pochopili, že na jevišti se s ním hned tak nepodíváme – a tak jsme Tragiko(rono)medii, jak jsme text pojmenovali, těsně před nakázanou distanční výukou

během dvou dnů a s dodržáním maximálního počtu lidí v jednom prostoru, natočili. Dalšíh 14 dnů se materiál stříhal – aby měl 28. října premiéru ve virtuálním prostředí na youtube.com.

Tragiko(rono)medie je výpověď. Výpověď jedné skupinky divadelníků, kterým je kolem osmnácti. A která se rozhodla s věcmi vystoupit. Ukázat jejich nesystémovost, nahodilost, nepřípravenost, nepropracovanost. A udělat si z toho legraci. Byť v časech vcelku smutných. A když ne naživo, tak na webu. Jakkoli nás to mrzelo, protože reakce publika by nám jistě dodala elán – a potřebnou zpětnou vazbu.

Tragiko(rono)medie je přesně tím projektem, který „lavíruje“, jak o tom píšu výše. Nic jsme neporušili. Přesto máme pocit, že jsme se dopouštěli něčeho „nepovoleného“. Budiž to dokladem naší zodpovědnosti a možná až precitlivělosti vnímání pravidel.

Na svém profilu na sociálních sítích jsem si někdy v té době dal přes fotku text no culture, no future. Zcela podporuji iniciativy We make Events a Art is Work. Zapojil jsem se k akci Majáky české kultury. Protože si uvědomuji, co se s kulturou a s lidmi, co ji dělají, už od jara děje. A žiju mezi lidmi – a vidím, že většina společnosti, dokonce včetně nejvyšších představitelů naší republiky, umění jako „práci“ nevnímá. Vždyť je to jen zábava, no ne? Navíc „umělci vytvořili svá nejkrásnější díla tehdy, když byli hladoví“, tak jen jim trochu toho existenčního marasmu dopřejme...

Smutno je mi. Moc smutno. Nejhorší je, že je to obraz většinové populace. Tento úvodník píšu v době, kdy byla oznámena další dílčí rozvolnění. Vánoce nějak proběhnou. Nějak. A po Novém roce uvidíme, zda opět přitvrdíme – a nebo ne. Nový ministr již ale v médiích mluví o tom, že po Velikonocích můžeme s třetí vlnou počítat. Výhled tedy příliš optimistický není. Byť je o dost pozitivnější než bývalo zvykem. Jeho předchůdce konečně mluvil i o variantě „Broadway“, tedy o tom, že by kulturní zařízení mohla zůstat uzavřená celou sezónu. Vždyť to jsou „semenišťe nákazy“! Ani smát se tomu už nejde.

„Současné uzavření divadel omezuje pohyb lidí a pomáhá zvládnout situaci. Od posledního znovuotevření odehrálo 30 veřejných divadel z celé ČR přes všechna omezení 2026 představení pro 397 368 návštěvníků. Nakažených v hledišti bylo 5. Dodržujeme pravidla a brzy na shledanou,“ napsal ředitel Národního divadla Jan Burian na svém facebookovém profilu 29. října. Víc k tomu dodávat netřeba.

Přes to všechno ale nepropadejme skepsi! Člověk může čerpat z malých radostí. V Jesličkách jsme se například rozhodli streamovat Noc divadel. A byl to pro nás skutečně očištný a dobíjející zážitek! Znovu na jevišti, znovu tvůrčí. Přestože jsme diváka neviděli, protože byl tam někde za objektivem kamery, za všemi těmi jedničkami a nulami.

Když už jsem narazil na Noc divadel: probíhala 21. listo-

padu. Od 23. listopadu došlo k rozvolnění z 5. stupně PES na stupeň 4. Platná v té době byla nařízení, že do práce jít zaměstnanec může. Platné bylo, že při výkonu umělecké činnosti nemusí mít interpret na obličej roušku. Přesto se 21. listopadu v médiích objevilo upozornění pana ministra kultury, že streamovat vystoupení divadla se v rámci Noci divadel vlastně nesmí, že stream je povolen až od pondělí! A teď se v tom, babo, vyznej. Co tedy vlastně platí? Jsme v zaměstnání? Jsme! Je náš program uměleckou činností? Je! Byl stream zakázán? Ne. Jenom je od pondělí výslovně „povolen“. Porušujeme tedy něco, když budeme o dva dny dříve vysílat?

Přátelé, doba není snadná. Nevím, jak se dařilo zkoušet Vám při dodržení všech opatření, ale nám nijak. Prostě nezkoušíme – a čekáme, kdy konečně budeme moci. Kdy konečně budeme moci dohnat odložené premiéry, kdy dozkoušíme započaté inscenace. Věřme, že nový rok bude divadlem přesycen! Že rok 2021 nám bude přát. A za celé VSVD Vám z tohoto místa přeji klidný advent, krásné Vánoce a do nového roku jen to nejlepší! Hlavně štěstí, zdraví, entuziasmus a chuť tvořit. Nechť je rok 2021 rokem umění!

S úctou Váš jik

02 / SYSTÉM POSTUPOVÝCH PŘEHLÍDEK V ROCE 2021

Bude Červený Kostelec? A bude na něm co hrát? Bude Volyně? Jak bude vypadat Hronov? Co na to nečinoherci? Zůstane vše zachováno, jak to bylo doposud? Čekají nás změny vynucené koronavirovou pandemií? Co když bude další vlna? Jak jsou na tom v jiných krajích? Co na to Praha? Plánuje se to nějak? Nebo se vyčkává? Takové a podobné otázky se začínají s koncem kalendářního roku rojit. A je to pochopitelné. Zkusme tedy alespoň na některé odpovědět.

Ano, přátelé, plánuje se to. A také se vyčkává. Že změny vyvolané Covidem nastanou, o tom žádná. Ale zkusme postupně: rada VSVD s pořadatelem v místě a především s Impulsem – Centrem uměleckých aktivit naše přehlídky naplánovala již v půli roku 2020. Stejně jako každý rok jsme se bavili i o personálním složení lektorských sborů. Shodli jsme se na termínech – abychom v maximální možné míře eliminovali termínové střety s jinými přehlídkami, byť se nám to (jako každý rok) nepovedlo ve 100%. Zkrátka, vše jsme na rok 2021 připravili. Vše ale může být, bohužel, jinak. Situace je extrémně nevypočitatelná. Především s ohledem na rozvolňování vládních opatření a na příchod možné další vlny epidemie.

Proto jsme se bavili s Kateřinou Fikejzovou, pořadatelkou

O osudu letošních krajských přehlídek se teprve rozhodne.

v místech i s paní ředitelkou Impulsu o variantách, které připadají v úvahu. A oslovili jsme také NIPOS-ARTAMA, protože „naše“ přehlídky jsou jen součástí celorepublikového systému, který přes národní přehlídky míří k Hronovu. Celou situaci řešíme vlastně kontinuálně už od poloviny října. A jelikož máme za to, že je třeba postupovat ve všech krajích, na všech přehlídkách stejně, psal jsem za nás pár dnů před naší každoroční uzávěrkou přihlášek na Červený Kostelec na NIPOS-ARTAMA mail, ve kterém kladu nějaké otázky – a navrhuji možná řešení. Alespoň část si dovoluji ocitovat: „Vzhledem k tomu, že uzávěrka Kostelce je pozitívní – a nemáme žádnou přihlášku, řešíme, jak v době korony dál postupovat. Nemám info, jak ostatní krajské přehlídky, navíc mají většinou termín přihlášek mnohem později, tak ještě ani nemusí vědět, nechci být navíc špatným prorokem, ale tuším, že na tom budeme v republice podobně všude. Totiž že soubory po jarním a podzimním výpadku nemají co přihlásit. A to si myslím, že dospělí jsou na tom ještě o dost líp než studenti a děti, které nemají vůbec nic... A tak se chci zeptat: budete posílat nějaký pokyn? V zásadě vidím jen pár možností:

1) my posuneme termín podání přihlášek a budeme doufat, že přehlídku v únoru 2021 budeme moci realizovat, resp. že ji budeme mít čím naplnit

2) (podvarianta 1) s tím, že by byl Kostelec třeba jen víkendový a složený ze soutěžních a inspirativních představení. Neplánujete třeba snížení minimálního počtu inscenací pro možnost nominovat z přehlídky?

3) přehlídka se v únoru kvůli vládnímu nařízení nebude moci konat. Přesuneme ji na jarní měsíce. Neplánujete

posun uzávěrky krajských přehlídek (v případě činohry vzhledem k termínu Volyně by to nemusel být začátek dubna, ale třeba začátek května?) Abychom mohli uvažovat o jarních termínech, je to pro nás velmi důležité...

Na toto uvažování samozřejmě navazuje koncept celého systému postupových přehlídek 2021. Bude Volyně? Jaký bude její koncept? A Šrámkův Písek? Už loni byla zrušena Dětská scéna. Podle nás je téměř nemožné, aby byla letos – s děčkama nedokázal letos nikdo nic dokončit, to je skoro nemožné. A tak nad tím samozřejmě uvažujeme, zda existuje nějaký alternativní koncept nebo se to prostě na 2-3 roky úplně stopne? V takovém případě mám velký strach z demotivace jak děček, tak ale i kantorů. Cítíme to už na ZUŠkařských soutěžích, které se stopy – a to to byly většinou biennále, takže poslední byly 2018 a další budou až 2022... Nehrozí obecně konec systému přehlídek, tak jak je známe?

Vím jistě, že nad tím také přemýšlíte. Tak nám prosím dejte vědět, jak nad tím uvažujete a k čemu vás vaše úvahy zatím vedou. Nejistota je to nejhorší, co v této době zažíváme. Já jsem samozřejmě hotov být v čemkoli nápomocen. Mluvíme myslím nejen za sebe, ale za celé VSVD i Impuls. Kdybyste stáli o nějaký brainstorming, nemám problém dojet do Prahy – nebo můžeme zkusit nějakou videokonferenci. Možná i s organizátory v jiných krajích?

Při těchto úvahách o systému mi Kateřina Fikejzová poslala poznámku, kterou si dovoluji ocitovat – a která naši nejistotu dobře vystihuje: „Co jako VSVD a Impuls umíme? Umíme na poslední chvíli zorganizovat přehlídku

a otevřít ji i jiným krajům. Viz loňský Miletín. Ale i tak nevíme, zda se to podaří naplnit...“

Vlastně téměř obratem mi přišla odpověď od paní ředitelky NIPOS-ARTAMA: „...máte samozřejmě pravdu, že jistě není nic... Na druhé straně stopnout všechny aktivity na dva nebo dokonce na tři roky by mohlo způsobit velkou zkázu. Útvar ARTAMA se tím bude zabývat tak, abychom do konce roku měli přepraveny alternativní varianty. U dospělých si umím představit, že posunutí termínu na Volyni někdy do konce května by mohlo fungovat. Rovněž úpravy propozic, na velké přehlídky musíme trochu zapomenout. ŠP a WP v posunutých termínech byly možné, takže domluvíme-li se na tom se spolupředateli, je to reálné. Největším problémem budou všechny školní aktivity, zavřené školy a kroužky na posledním místě je horor. Jednou z alternativ určitě bude výběr bez postupových přehlídek...“

Takže děkujeme za podněty a vydrzte, přemýšlíme o tom podobně a víme, že odpovědnost z nás nikdo nesejme... Říkal jsem si, že je to na dobré cestě, že termíny prostě posuneme. Bylo to pro nás zásadní i proto, že na přehlídky čerpáme dotace, že je děláme v součinnosti s Impulsem a s pořadateli v místě, kteří nám do jisté míry podřizují svůj normální program pro veřejnost. Kdybychom nakonec řekli, že přehlídku nejsme schopni realizovat, že ji nemáme jak naplnit – bylo by kolečko žádostí opravdu zbytečné a navíc bychom nefér blokovali termíny pořadatelům v místě konání. Zaskočilo mě, když mi v druhém listopadovém týdnu začaly chodit majlíky z jiných přehlídek, ve kterých se deklarovaly termíny jejich konání – a oznamoval se termín uzavírky přihlášek: „Se Simonou Bezouškovou z Artamy jsme domluveni na uzávěrce přihlášek k 15. 1. 2021, aby se zjistilo, jak si všechny přehlídky vedou, jak jsou naplněné, a případně se mohly soubory ještě přihlásit jinam...“ V té době jsme uvažovali o tom, že pokud by se posunul nejzazší termín pro konání krajských přehlídek z dubna na květen, aby soubory měly šanci zareagovat, stanovili bychom termín podání přihlášek třeba na polovinu března – a tak jsem psal do Prahy, jestli i my obdržíme nějaké stanovisko a jestli se nějak „domluvíme“, jako ostatní. Ještě týž den jsem dostal vyrozumění: „Dobrý den, pane Kopecký, pořadatele krajských přehlídek postupně obvolávám a zjišťuji jejich situaci. Předpokládám, že na Červený Kostelec dojde zítra. A teprve až všechny obvolám a zjistím, co třeba, mohu zaslat konkrétní informace.“

Je už jedno, jak se věci seběhly. Momentálně platí, že termín uzavírky přihlášek v půli ledna platí i pro nás. Termín konání Kostelce plánujeme s ohledem na situaci na druhou půli března, abychom stihli pražský termín, vyhnuli se Velikonocům a netrefili se do Ústí. No a uvidíme, zda do 15. ledna soubory dokážou něco oprášit a přihlásit. Věc jsme v druhé půli důkladně probrali s Impulsem a jsme v kontaktu s místními. Zvažujeme to, že vyvoláme nějakou diskusi s ostatními přehlídkami. Přemýšlíme nad tím, zda by pro rok 2021 například nešlo ustoupit z počtů

soutěžních představení pro právo nominace. A vyčkáváme. Mimochodem, stejně jako lektori, kteří v současné situaci vlastně nejsou schopni potvrdit svou účast. Všichni – celá republika, mám pocit, vyčkává.

Také se mluví o možnostech, že krajské přehlídky nebudou vůbec. Že se soubory budou hlásit přímo na Volyni. A s přihláškou pošlou záznam inscenace nebo recenzi či doporučení od garantů NIPOS-ARTAMA. Vím, že jsem Vaše dotazy nezodpověděl a obavy nerozptýlil. Teď zkusme ještě vyčkat. A v novém roce uvidíme. A nemějte strach, budeme se tomu věnovat i dál.

Pevně zdraví Vám přeje
jjk

03 / RADA VSVD

Na stránkách Divadelní hromady vás pravidelně informujeme o práci rady Volného sdružení východočeských divadelníků. Tentokrát jsme se o únorové valné hromady sešli jenom jednou. Jak asi tušíte, na vině je pandemie Covidu-19, která nějakému setkávání nepřeje.

O prázdninách se členové rady VSVD pravidelně scházejí krátce po celostátní přehlídce Divadelní Piknik Volyně na zahradě královéhradeckého Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Mluvíme o tom, co jsme zažili ve Volyni a kdo „z našich“ pojedou na Jiráskův Hronov. Letos ale žádná celostátní přehlídka činoherního divadla nebyla, proto jsme si dali dostaveníčko až po 90. ročníku Jiráskova Hronova, konkrétně 23. srpna 2020. Společně jsme si prohlédli Divadelní hromadu jaro-léto 2020, která vyšla v novém grafickém kabátě. Jejím grafikem je Michal Horák z České Třebové. Ten je také autorem nového loga našeho VSVD. Poté jsme se pustili do plánování Divadelního cenění 2020. Chtěli jsme, aby to byla zároveň oslava 30. výročí založení Volného sdružení východočeských divadelníků. Měli jsme se sejít v České Třebové, ale jak všichni v této chvíli víme, druhá vlna pandemie koronaviru spláchla i veškeré naše plány, Cenění se nekonalo. A v ohrožení jsou i další plány, v této chvíli máme jen mlhavou představu, kolik škod tahle virová smršť napáchá na činnosti amatérských divadelníků jako takové.

Například jsme se těšili, že se na Impulsu – centru podpory uměleckých aktivit – se znovu rozjedou konzervatoře. Na podzim měla být spuštěná herecká a režisérská, jenže její start je posunutý (zatím) na neurčito. Nicméně připomínáme, že rada VSVD odhlasovala pro členy VSVD – úspěšné absolventy – jednorázový příspěvek 3000,- Kč.

Na srpnovém setkání jsme také začali dávat dohromady naše plány ohledně oslav 30. výročí založení VSVD v rámci Open Air Programu. Výzvu a podrobnosti najdete o pár stránek dál (Saša Gregar začal připravovat výsta-

vu k výročí, která bude putovní a bude mít svůj prostor i na 91. ročníku Jiráskova Hronova).

Našemu rozboru neunikly ani jarní přehlídky, spolupřátelé naším sdružením. Pokaždé je co vylepšovat. Ale nakonec možná budeme rádi i za úspornou verzi jakékoli přehlídky, která na jaře 2021 proběhne. „Jsou-li poměry

nenormální, člověk se jim nesmí přizpůsobit,“ říká filozof, překladatel a pedagog Miroslav Petříček. A tak tedy improvizujeme, hledáme cesty, ale nepoddáváme se letargii, ani chmurám. I o tom je toto vánoční číslo naší Divadelní hromady.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Jana Dvořáčková přebírá ocenění za dlouhodobý přínos loutkovému divadlu a divadlu s dětmi v oblasti autorství, režie, herectví a organizátorské práce.

04 / ZLATÝ TYL 2020

JANA DVOŘÁČKOVÁ PŘEVZALA ZLATÝ ODZNAK J. K. TYLA

V sobotu 5. 9. 2020 byl předán Zlatý odznak Josefa Kajetána Tyla jaroměřské loutkářce Janě Dvořáčkové. Využili jsme toho, že pověstnou třesní na dortu bude její dekorování nejvyšším oceněním ochotníků v zemi, udělované samotnými divadelními amatéry. „Chtěla bych poděkovat všem, kdo se na tom podíleli, ze srdce poděkovat za naprosto nečekané překvapení a úžasný zážitek. Moc, opravdu moc, si toho vážím,“ uvedla Jana Dvořáčková. Zlatý odznak přebrala z rukou předsedy Volného sdružení východočeských divadelníků Josefa Jana Kopeckého.

- kfp-

KDO DOSTANE ZLATÝ ODZNAK J. K. TYLA V ROCE 2021? POSÍLEJTE SVÉ NÁVRHY

Vážení divadelní kolegové, vyzýváme k zaslání návrhů na udělení Zlatého odznaku J. K. Tyla v roce 2021. Je

ve vašem souboru někdo, jehož letité zásluhy o amatérské divadlo by zasloužily ocenit? Zlatý odznak může být udělen za mimořádné zásluhy o amatérské divadlo všech oborů a žánrů včetně činoherního, loutkového, hudebního, pantomimy a pohybového divadla, uměleckého přednesu a divadla poezie. Návrh musí být písemný a musí obsahovat:

- základní identifikační údaje navrhované osobnosti, včetně kontaktů (adresa, telefon apod.)

- charakteristiku činnosti (divadelní životopis) navrhované osobnosti včetně údajů o dosavadních oceněních v rozsahu cca jedné strany strojopisu

- jasné a stručné zdůvodnění návrhu, které bude uvedeno na diplomu.

Své návrhy posílejte do 31. 1. 2021 na e-mail info@vsvd.cz.

-kfp-

Z divadel pod širé nebe.

05 / VÝZVA KE KOČOVÁNÍ

VYTÁHNĚME DIVADLO ZE ZAMČENÝCH DIVADEL NA ULICI

Sleduji vývoj pandemie a myslím na divadlo. Čtu si vládní opatření proti koronaviru a myslím na divadlo. V noci se mi zdá o divadle. A co mě napadá? Co když tohle potrvá ještě hodně dlouho? Zavřená divadla i zkušebny. Skutečně přijde ta třetí vlna? To se ale potom na jeviště nedostaneme třeba další rok... V hlavě se mi myšlenky převalují jak prádlo v pračce. Hledám způsob, jak dělat divadlo.

Když nemůžeme do budovy za divadlem, musíme ho čapnout za pačesy a vytáhnout ven. Vrátit se na vzduch. Hrát za bílého dne. Na návsi a náměstích. Ne, neobjevuji Ameriku. Tohle všechno tady už bylo. Spíš je to jakýsi návrat ke kočovnému divadlu. Jeho základem byly herecké společnosti složené převážně z rodinných příslušníků.

Divadelní společnosti jezdily od města k městu. Z vesnice do vesnice. Nehrály jen to, co bylo k vidění v městských kamenných profesionálních scénách. Divákům nabízely i svá původní díla. Divadlo zůstalo na jednom místě několik dní, než odehrálo svůj repertoár, a pak se zase přemístilo jinam.

Nemáte chuť navázat na historické tradice? Pustit se do divadla se svými nejbližšími nebo v počtu, který nenaruší v té chvíli aktuální protivirová opatření? Dejme dohromady krátká pouliční představení, ke kterým nepotřebujeme komplikovanou výpravu a záři reflektorů. Postavme to na kostýmech a líčení. A co dál? Co byste řekli kočovnému festivalu? Domluvíme štaci a zajedeme na náves. Pro 20-30 diváků odehrajeme náš společný repertoár a příště zase vyrazíme o dům dál... Když divák nemůže do divadla, přivezme mu divadlo přímo pod nos. Pokud jsem vás právě nakazila kočovným divadelním virem, ozvěte se mi. Zkusíme tuhle bláhou myšlenku uvést v život.

Kateřina Fikejzová Prouzová
e-mail: katerina.fikejzova.prouzova@vsvd.cz
tel: 605 251 596

06 / VSVD BUDE MÍT LETOS NA OPEN AIR PROGRAMU SVOU SCÉNU

VÝZVA PRO ČLENSKÉ SOUBORY

V rámci divadelního Open Air Programu v Hradci Králové, který se bude konat 18. – 25. 6. 2021, chystáme FESTIVAL VSVD jako oslavu 30. výročí založení Volného sdružení východočeských divadelníků.

Budeme mít vlastní stage, kde se představí členské soubory VSVD a pokud zvládnete hrát po širém nebem za omezených technických podmínek, rádi vás uvítáme. Žánrově není přehlídka omezená, těšíme se na jakákoliv představení, na pohádky i na experimenty. Výběr inscenací bude ukončen na konci kalendářního roku. Pokud máte zájem, vyplňte přihlášku a pošlete ji na e-mail: info@vsvd.cz. Přihlášku najdete na tomto odkazu: http://www.vsvd.cz/aktuality/festival_VSVD/

-kfp-

07 / VZDĚLÁVÁNÍ V ROCE 2021

Letošní rok se chýlí ke konci a je tedy třeba dívat se kupředu (zpátky ni krok). A také zveřejnit, co že se chystá na rok nadcházející – což je ovšem za stávajících časů „doby koronavirové“ úkol nelehký a víceméně věštecký. Co všechno se nakonec podaří uskutečnit a zrealizovat, je zkrátka ve hvězdách, lépe řečeno ve virech. Ostatně, jasně můžu zdokladovat trefnost rčení „člověk míní, koronavirus mění“ na mém příspěvku v minulém čísle Divadelní hromady pod názvem „Co se chystá na sezonu Podzim/zima 2020“, kdy se drtí většina mnou avizovaných akcí musela zrušit, resp. odložit. Ale co tu budu plakat, zažili jste si to všichni se svými soubory a představeními.

Z toho mála, co se z plánovaných akcí podařilo uskutečnit, byl závěrečný čtvrtý blok Základů činoherního režie s lektorem Alešem Bergmanem. Byl i zde znám „covidový vliv“ a to především na počtech účastníků, kterých bylo o třetinu méně než na předchozích seminářích.

A ještě se nám podařilo uskutečnit původně prezenčně zamýšlený seminář Autorské právo prakticky aneb Právní aspekty nezávislé tvůrčí činnosti lektora Václava Hodonického jako online stream z našeho studia. Tím dokazujeme, že i my (CUA) nikterak nezaostáváme v moderních technologiích a držíme prst na tepu doby, doby virtuální, online a fyzicky bezkontaktní. A já jen doufám, že doba dočasně živý přenos semináře byl určen pro všechny nezávislé, amatérské tvůrce (režiséry, literáty, výtvarníky, fotografy

Seminář Autorské právo prakticky aneb Právní aspekty nezávislé tvůrčí činnosti s lektorem Václavem Hodonickým jako on-line stream ze studia Impulsu.

a další), také interprety (muzikanty, herce) či produkční, kteří realizují kulturní akce a představení pro veřejnost. Zájem byl nad očekávání veliký, přihlásilo se přes osmdesát účastníků, kteří měli možnost zasílat konkrétní dotazy na lektora předem i v průběhu vysílání. Stream byl pro přihlášené zájemce přístupný zdarma na kanále Youtube (konal se 23. a 24. listopadu od 17 hod. a byl koncipován do pěti bloků: Základní poznatky o právu, Právo duševního vlastnictví, Autorské právo a práva související, Kolektivní správa a Licenční smlouvy. Na závěr lektor zodpověděl dotazy, které se během vysílání nashromáždily.

A nyní přistupme k tomu, co nás – doufejme – čeká v roce 2021. Za ideální konstelace plánujeme seminář Divadelní svícení a jevištní technika, workshopy Hlasové techniky a jevištní řeči pro začátečníky i pokročilé. Budeme pokračovat i v dalších bžících seminářů zaměřených na Dramaturgii a autorskou tvorbu, Produkci, Scénografii, Právní a smluvní problematiku. Možná vás také zaujme – byť je trochu z jiného ranku – chystaný workshop Ekologická udržitelnost kulturních akcí, na kterém se dozvíte, jak uspořádat kulturní akci a chovat se přitom ekologicky a šetrně k našemu životnímu prostředí. Workshop povede Tomáš Fiala, zakladatel a organizátor světového hudebního festivalu Brutal Assault, který se pyšní silným ekologickým přístupem.

Ale především – čeká nás HRADECKÁ DIVADELNÍ KONZERVATOR! Spouštíme první ročník dlouhodobého vzdělávacího cyklu, inspirovaného Východočeskou lidovou konzervatoří z osmdesátých let minulého století. Dvousemestrální výuka rozložená do dvou let bude probíhat formou víkendových seminářů přibližně jednou za dva měsíce. Pod odborným vedením profesionálních lektorů, zkušených pedagogů z JAMU a DAMU, bude teoretická i praktická výuka zaměřená na zvládnutí základů čino-

herní režie a herectví. Obor činoherní režie povede lektor doc. Mgr. Aleš Bergman, Ph.D. a obor činoherní herectví pak lektor doc. MgA. Lukáš Rieger, Ph.D. Každý obor se bude skládat z pěti samostatných bloků – víkendových seminářů, po kterých dojde ke sloučení posluchačů z obou oborů. Následovat budou již společně koncipované praktické semináře, které budou zaměřeny na přípravu a realizaci společných projektů – inscenování vybraných scén z určených divadelních her jednotlivými týmy, vytvořenými z posluchačů obou oborů. Více informací naleznete na našem webu viz odkaz: <https://www.impulshk.cz/akce/hradecka-divadelni-konzervator-obor-cinoherni-herectvi/>; <https://www.impulshk.cz/akce/hradecka-divadelni-konzervator-obor-cinoherni-rezie/>

Rada VSVD jednoznačně podpořila koncept takové konzervatoře a všem svým členům, kteří jí úspěšně absolvují, přispěje částkou tří tisíc korun na kurzovné. Termíny prvních seminářů Hradecké divadelní konzervatoře budou zveřejněny jakmile se uvolní vládní protikoronavirová opatření. V každém případě už probíhá přihlašovací část – už je závazně přihlášeno 19 uchazečů na obor Činoherní herectví a 9 uchazečů na obor Činoherní režie. Z toho je patrné, jak velký je o tuto událost zájem.

A samozřejmě stále platí, že pokud máte další náměty či témata na vzdělávání, neváhejte mne kontaktovat (viz můj e-mail: vzdelavani@impulshk.cz a tel. číslo: 603 800 249), určitě se domluvíme.

Dovalte, abych vám popřál klidné Vánoce, Vánoce prožité ve zdraví a s láskou v kruhu vašich nejbližších. A také nadějeplný nový rok, plný fyzických kontaktů a zážitků z živě provozované kultury!

Jaroslav Souček

08 / CENTRUM PODPORY UMĚLECKÝCH AKTIVIT OTEVŘELO ON-LINE PORADNU

Situace z jara se opakuje a kultura dostala další velkou ránu. Ačkoli jsou nyní všechny kulturní akce pozastaveny, dává nám to prostor pro získávání nových poznatků, probrání možností a případné zlepšení budoucích kulturních počinů. V Centru se dlouhodobě zabýváme neprofesionálními aktivitami, letitou historii má obor fotografie, divadla nebo dalších scénických oborů. Vě-

nujeme se i filmu, nově audiovizuální tvorbě či vzdělávání v oblasti art managementu a literatuře. Podpora uměleckých aktivit formou konzultací je naše cesta, jak nyní pomáhat lidem nejen v kultuře. Chceme proto nabídnout odborné konzultace v oblasti produkce, organizace, PR a marketingu, tak i v kreativě. Jsme připraveni telefonicky nebo on-line poskytovat rady, tipy, své know how nebo si jen tak promluvit. Vnímáme, že podpora je v současné době důležitější než dřív. Máte na nás otázku nebo téma k probrání? Napište nám a domluvíme si on-line schůzku. Konzultace mohou probíhat dle dohody po telefonu, přes aplikaci Skype, Messenger nebo Zoom.

V JAKÝCH OBLASTECH VÁM MŮŽEME POSKYTNOUT KONZULTACE?**PR A MARKETING, KOMUNIKACE S NOVINÁŘI**

Marta Bergmanová, Kateřina Fikejzová Prouzová

PRODUKCE, DOTACE, ŘÍZENÍ ORGANIZACE

Martina Erbošová

MODERACE, PRODUKCE, DIVADLO

Kateřina Fikejzová Prouzová, Andrea Moličová

AUDIO, VIDEO, PRÁCE S TECHNIKOU

Martin Holoubek

VIZUÁLNÍ PREZENTACE, OBLAST ZVUKU A FILMOVÉ HUDBY

Sonja Večtomov

UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAJIŠTĚNÍ ŠKOLENÍ „NA KLÍČ“ DLE VAŠICH POTŘEB

Jaroslav Souček

DIVADELNÍ REŽIE

Jaroslav Souček, Kateřina Fikejzová Prouzová

FUNDRAISING

Andrea Moličová

VÝSTAVY, PROPOZICE FOTO SOUTĚŽÍ, ORGANIZACE FOTO VZDĚLÁVACÍCH A SETKÁVACÍCH AKCÍ

Jana Neugebauerová

KDO JE KDO?**MARTINA ERBSOVÁ****ředitelka centra**

Zakladatelkou centra, několik let působila jako ředitelka královéhradecké kulturní neziskovky Kontrapunkt, z. ú., která organizuje festivaly Open Air Program, Jazz Goes to Town a další kulturní projekty. Je členkou kulturní komise Statutárního města Hradec Králové. Kdysi hrála divadlo a recitovala, za svůj největší umělecký úspěch považuje čestné uznání z Wolkrova Prostějova v roce 2000 za přednes pásma básní Ernsta Jandla. Vystudovala Mediální a jazykovou kulturu na UHK a následně kulturní manažerství na Masarykově univerzitě. Centrum uměleckých aktivit vede třetím rokem, při nástupu si kladla za cíl více otevřít organizaci veřejnosti, smysluplně prezentovat širokou nabídku aktivit a etablovat ho co významnou součástí kulturní infrastruktury kraje.

S Martinou můžete konzultovat své projektové záměry, ráda poradí s produkčním zajištěním akcí, poradí, jak na dotace, může se podělit o své zkušenosti s vedením organizace a lidí. Zná i skvělý recept na švédské skořicové šneky, které v lockdownu ráda peče.

Kontakt: Martina Erbošová,
e-mail: reditelka@impulshk.cz, tel: 775 618 414

KATEŘINA FIKEJZOVÁ PROUZOVÁ**odborný pracovník pro scénické obory**

Herečkou a režisérka pardubického Divadla Exil, letitá moderátorka rozhlasu a zkušená novinářka. Je také jednatelkou Volného sdružení východočeských divadelníků, členkou odborné rady pro činohru při NIPOS-ARTAMA Praha. V roce 2017 začala pracovat v Centru podpory uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, kde se věnuje divadelním oborům a dětským tvořivým aktivitám. Pořádá krajské postupové přehlídky divadla, recitace, scénického tance, folklóru, sborového zpěvu. S čím vám Kateřina poradí:

Amatérské divadlo

(dramaturgie, autorské právo, založení spolku, dotace, PR a propagace souboru, komunikace s diváky, komunikace uvnitř souboru, postupové přehlídky, organizace nastudování inscenace).

Redakční činnost (jak napsat tiskovou zprávu, článek, práce s webovými stránkami).

Produkce (jak udělat svůj festival, jak zorganizovat akci) moderace (jak se připravit na profesionální výkon, vedení rozhovoru).

Kontakt: Kateřina Fikejzová Prouzová,
e-mail: divadlo@impulshk.cz, tel: 605 251 596

JAROSLAV SOUČEK**koordinátor vzdělávání**

Vystudovaný andragog, v oblasti vzdělávání dospělých se profesně pohybuje bezmála dvacet let. Navrhoval a implementoval systémy vzdělávání pro zaměstnance nadnárodní korporace i významné české firmy, vybudoval a vedl týmy lektorů a trenérů. Vymyslel a zorganizoval desítky seminářů, kurzů, přednášek či workshopů, sám působil a působí jako lektor soft i hard skills. Celý život se věnuje amatérskému divadlu – jako režisér a principál Divadelního spolku Kolár v Polici nad Metují, je také členem Rady VSVD. Pokud máte na srdci cokoli, co se týká právě vzdělávání, rozvoje dovedností, chtěli byste zorganizovat školení na klíč pro vaše spolky, máte náměty pro umělecké vzdělávání, neváhejte, je tu pro vás.

Kontakt: Jaroslav Souček, e-mail: vzdelavani@impulshk.cz, tel: 603 800 249

ANDREA MOLIČOVÁ**produkční, zástupná provozní Centra**

Inženýrka ekonomie (Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní), moderátorka, improvizátorka a zkušená lektorka. Konzultace nabízí hned v několika oblastech:

Divadelní improvizace (jak uvolnit herce, dosáhnout větší autentičnosti a sounáležitosti v souboru, reakce teď a tady, dovolit si chybovat a brát chybu do hry – 11 let působí v improvizáční skupině Paletáři a 6 let jako lektorka improvizáčních a komunikačních dovedností)

Produkční činnost (jak na komunikaci s účastníky akcí,

hledání zkušených lektorů a péče o ně, jak sestavit program, kulturní akce, péče o produkční tým a dobrovolníky, motivace – 2 roky působí v Centru uměleckých aktivit a 8 let v kulturní neziskovce Kontrapunkt, která pořádá divadelní festival Open Air Program Hradec Králové a mezinárodní festival Jazz Goes to Town

Fundraising (jak oslovit partnery, jak s nimi komunikovat, co jim nabídnout a jak o ně pečovat)

Rozpočty, umělecké smlouvy/DPP, daně zahraničních umělců

Moderace (jak sestavit program akce pro moderátora, co mu předat a jakého moderátora vybrat)

Kontakt: Andrea Moličová,
e-mail: produkce@impulshk.cz, tel: 723 627 790

MARTA BERGMANOVÁ**PR a komunikace**

Pochází z Babiččina údolí, vystudovala Mediální a komunikační studia v Hradci Králové, který ji natolik učaroval, že tu už zůstala. Od roku 2007 se věnuje public relations, marketingu a vzdělávání. Zkušenosti získala v komunikačních agenturách, reklamkách i rádiu, vždy na pozici PR pracovníka, často kříženého s produkční. 10 let organizovala charitativní akci Open skies for handicapped – vyhlídkové lety pro postižené. Psala do novin a působila i jako lektorka mediálních kurzů či copywriter. Vyzkoušela si práci v korporátu na vedoucí pozici, práci ve státním sektoru i na volné noze. Svět uměleckých aktivit ji naprosto okouznil a od roku 2018 podporuje spolu se svými kolegy neprofesionální fotografy, divadelníky, filmaře, ad. ve svých zájmech i snech. Nejvíce ji baví komunikace s lidmi, vytváření kreativního obsahu a testování chování na sociálních sítích. Ve volném čase píše, čte, maluje, vaří a prochází se v lese. Nabízí konzultace v oblasti:

Krizové komunikace na sítích**Nastavení tonality webu a sociálních sítí**

Základy PR pro neprofesionály (psaní tiskových zpráv, PR článků, založené sociálních sítí ad.)

Nástroje komunikace a psaní pro web

Kontakt: Marta Bergmanová,
e-mail: pr@impulshk.cz, tel: 732 807 428

MARTIN HOLOUBEK**technik pro studio a AV tvorbu**

Stará se o naše studio a technickou produkci, na brněnské JAMU studoval nejdříve jevištní technologie a později audiovizuální tvorbu a divadlo. Už při studiích pracoval jako technik v brněnském Národním divadle a věnoval se videotvorbě. Po studiích pracoval mimo jiné i jako osvětlovač pro Českou televizi, s níž i nadále spolupracuje jako kameraman. Pokud potřebujete nějakou radu týkající se audiovizu, ozvěte se mu.

Kontakt: Martin Holoubek,
e-mail: studio@impulshk.cz, tel: 607 155 380

SONJA VEČTOMOV**produkční pro AV tvorbu**

Stará se o produkci audiovizuální tvorby a také vytváří pro Centrum grafiku. V oboru poletuje už dobrých dvacet let, je vášnivou sběratelkou filmů a tvůrkyní audiovizuálních děl i hudebních a zvukových experimentů. Vystudovala střední grafickou školu ve finské Lahti College of Arts and Crafts a titul BcA získala v anglickém Norwichi na University of Arts, kde se zaměřila na typografii, ilustraci a knihtisk. Postupně si dodělává magisterské studium pedagogiky výtvarné výchovy na Univerzitě Hradec Králové. Od konce 90. let zorganizovala desítky mezioborových festivalů, koncertů, rezidencí a výstav po celé Evropě. Ráda vám poradí s vizuální prezentací, pomůže s angličtinou či přiblíží finskou kinematografii. Dále poradí se zvukovými záležitostmi v rámci vašich filmů či autorskými právy hudebních děl.

Kontakt: Sonja Večtomov,
e-mail: film@impulshk.cz, tel: 773 133 744

JANA NEUGEBAUEROVÁ**odborný pracovník pro fotografii**

Od roku 1999 pracuje v Impulsu a pravidelně organizuje vzdělávání pro fotografy od základů fotografování, fotografování pro mírně pokročilé, přes tematicky zaměřené dlouhodobé, či krátkodobé fotografické semináře až po dvouleté studium výtvarné fotografie na Hradecké fotografické konzervatoři (která navázala na tradici někdejších lidových konzervatoří). Velké oblibě se těší kurzy historických technik Kyanotypie, Slaný papír, Vad Dyke, Olejotisk a Strukáž. Každoročně organizuje fotografickou soutěž Premiéra. Nedílnou součástí její práce je pořádání výstav, a to nejen ve výstavních prostorách Hradce Králové, ale např. i ve Svitavách na zámku Linhartovy, v Novém zámku Kostelec nad Orlicí, v České národní bance v Praze. Je velkou fanynkou klasické černobílé fotografie a proto také v Impulsu zřídila plně vybavenou temnou komoru. Je členkou odborné rady pro fotografii při NIPOS-ARTAMA Praha, členkou redakční rady zpravodaje východočeských fotografů Fotoimpuls, dvacet let spolupracuje při organizování celostátní Národní soutěže a výstavy amatérské fotografie ve Svitavách. S čím vám Jana poradí:

Pořádání nejen fotografických (i výtvarných) výstav s propozicemi fotografické soutěže

Organizace fotografických akcí (ať vzdělávacích, či setkávacích)

Také ji můžete oslovit ohledně pronájmu fotokomory u nás v Centru v Hradci Králové.

Kontakt: Jana Neugebauerová,
e-mail: foto@impulshk.cz, tel: 773 133 740

Marta Bergmanová

Alexandr Gregar, Kateřina Fikejzová Prouzová a Věra Pojmanová na štaci v Popradě s inscenací Do zdi.

09 / PRÁCE Z DOMA (Z DOMU?)...

Home-office se dnes s oblibou říká... I když mě tento výraz, coby milovníka mateřské české řeči, lehce popuzuje, ostatně jako i další převzaté výrazy, kterými obohacujeme své dnešní vnímání světa. Patří k nim i jiné, třeba budget, nebo podobné, vždyť i za raného bolševika jsme nejdeden cizí výraz přebírali, z ruštiny především, třeba chozrasčot, což je významově vlastně také budget, ale kdo si to dnes pamatuje.

V této době, díky globálním okolnostem, máme i jakýsi lockdown, tedy petlici, zámek, na nějž je uzavřena značná část našeho života. Hlavně práce. Takže se jí snažíme vykonávat, jak to jde, abychom se uživilí nebo alespoň nepropadali trudnomyslnosti. Naštěstí pro nás, divadelní amatéry, není divadlo předmětem obživy, takže jde spíš o ten druhý zádrhel.

Divadlo jako home-office je věc velmi ošemetná, tedy pokud věc nahlížím jako člověk, jemuž divadlo není jen „volnočasovou“ aktivitou. Divadlo samozřejmě lze hrát i doma, a nemyslím tím to, když na někoho něco hrajeme. Divadlo jako umělecký druh je založené na společném (společenském) vnímání. Jeho domácí produkce má určitě za určitých okolností svůj význam, kdysi např. domácí loutkové divadlo bylo významnou aktivitou rodinného života, ani o dnešních nejrůznějších formách alternativního divadla hraného v soukromém prostoru není třeba mluvit... Jenže vždycky u divadla šlo a jde o dvě světové strany, na jedné se hraje, na druhé vnímá. Protagonisté – z obou stran – dýchají (i prskají, což je dnes zapovězeno) a jedná viditelně nebo podvědomě v toku zrcadlových neuronů, zažívají, sdílejí, což je krásné české slovo, které nelze nahradit... Ale pokud mezi ně postavíš bariéru, třeba obrazovku televize (o roušce nemluvě), tak vzájemnost,

tolik potřebná k divadelnímu zážitku je pryč. Nerad se koukám na divadlo v televizi (s filmem nebo televizní inscenací je to jinak), a když už, tak jen informativně. Zajímá mě, jak je to uděláno, co si ti lidi za skleněným obdélníkem myslí, ale chybí mi právě ona vzájemnost, která divadlo dělá divadlem, a už po tisíciletí a pod jednou střešou, byť jí bylo nebe. Nu, žádná nová myšlenka, jen povzdech.

Je záslužné a příjemné, že se divadlo (i divadelníci) dožaduje v této době kontaktu, bez něhož vlastně nemůže existovat, že se hledají formy alespoň omezeného sdílení a „spoluprožívání“, které má i dnes sic potřebné, ale přece jen omezené dimenze. A také věřím, že se jednou, a snad v blízké budoucnosti, věci změní a „znormalizují“ – fuj, to slovo je z našich zkušeností nepěkné, ošidné, ale v tomto případě výstižné. A obdivuji všechny, kteří vymýšlejí způsoby, jak neztratit tu druhou stranu, bez níž divadlo nemůže být, tu stranu, kterou, na rozdíl od „normálního“ stavu, dnes nevidím a taky necítím, že čekám na chvíli, kdy tohle bude opět normálním.

S naší exilovskou inscenací Do zdi jsme si i v době covidu dopřáli pár „normálních“ představení. Před zaplněnými sály. Letošního prvního března, a to jen pár dnů před totálním „lockdownem“, jsme ve vyprodaném divadle v Popradu, Spišské Sobotě, viděli jediného diváka v roušce, seděl v první řadě a všichni se po něm s nedůvěrou otáčeli... V září jsme hráli v Sokolově a také v Chlumci nad Cidlinou, tam už měli roušky všichni. Až jsme se trochu styděli, že spolu s Věrou Pojmanovou sami hrajeme „na ostro“. V domácím Exilu jsme taky hráli bez roušek, navíc přesilovku, což je při našem skromném obsazení rarita – přišel jen jeden divák, a seděl tři metry od forby: naše milá kolegyně Olinka Vetešníková viděla Do zdi snad už po páté...

A od té doby jen čekání, změny a mazání termínů v kalendáři. Kdyby covidu nebylo, tak bychom tu naši milou inscenaci hráli snad už víc než třicetkrát... Stremovat ji, když se líbí? To nepovažuji za dobrý nápad. Podle mě by se totiž ztratilo něco, co (zvláště v amatérských podmínkách) divadlo dělá divadlem. Totiž, že spolu s Věrou zažíváme celou hodinu naprostého odevzdání – svých životů, které se najednou odvíjejí jinak a poháněny publikem, ať je natřískaný sál nebo tam sedí jen jeden, odněkud někam směřují, v tuhle chvíli, teď. Nu, Olinku jsme i po páté rozplakali, a málem i sebe...

Co ale s tím? Nejsem určitě sám, kdo v této době přemýšlí, jak by dřív nemusel a jak by mu ani nepřišlo (což dokazuje i řada dalších článků v této Divadelní Hromadě). Mám v této chvíli pocit člověka, který cestuje a čeká na nádraží na spoj. Tuší, že někde je, ale nejede. Ale možná se blíží. Je to taková divná pauza, kdy můžeš třeba číst nebo poslouchat muziku z mobilu, dělat prostě něco k překlenutí toho času... Pustili jsme se do zkoušení nové inscenace a párkrát se i sešli. Ale zase lockdown. Poláci říkají pauze przerw, přetržení. Ale v divadle se po pauze vždycky pokračuje. Což je nadějně. I pro ten náš dnešní stav.

Saša Gregar

Petr Kult v inscenaci Přelet nad kukaččím hnízdem.

10 / MÁM RÁD KARLA GOTTA

Je mi 22 a mám rád Karla Gotta. Tak mě popravdě trochu naštválo, že se premiéra filmu Karel odsunula vlivem okolností na neurčito. Těšil jsem se na ten film zejména proto, že mě zajímal Karlův život v posledních letech jeho života, zajímalo mě, jak se ohlíží za tak naplněným bytím, jak zpětně hodnotí nějaká svá rozhodnutí a podobně. Oblíbil jsem si ho zejména od doby jeho nemoci, protože mně zcela uhranula jeho vůle žít a zpívat. Jistě, kvalita zpěvu šla dolů, ale ruku na srdce: kdyby neměl precizní techniku zpěvu, tak se mohl jít zahrabat. Zkrátka, nevzdal to a zpíval dál – pro mě to byla pastva pro oči, protože jsem viděl, jak se zpěv stává jeho infúzí, a prodlužuje mu život. Jako by odešel Gott a přišel covid. No, a tak nám zavřeli kina, divadla, zrušili koncerty, a my nemáme co žrát. Ale o Karlu Gottovi tento text není...

Je mi 22 let a tak toho zas tolik ještě nevím, moje osobnost se teprve vyvíjí. Jsem prý sice někde na konci vývoje, ale kdo ví, jak to vlastně je. Nejsem dospělý, alespoň ne zcela. Ani nechci být. Těžko mluvit o nějakých svých „životních krédech a postojích“. Vím ale už teď, že je pro mě přirozené nacházet v jakémkoliv komplikované situaci skulinku, jak existovat jinak. Neumím moc ulpívat na zajetých kolejkách, uvědomuji si možnou konečnost všeho, jakéhokoliv organismu, člověka i společenského systému. Unášet se „divnou dobou“ a řečmi „dřív byl svět ještě v pořádku“ není můj cup of tea - šálek čaje - haha, machruju, že umím anglicky. Popravdě moc ne, angličtinu jsem měl naposledy v prváku na DAMU.

Tím jsem si vytvořil oslí můstek, abych popsal situaci našeho ročníku. Jsme ve 4. roce studia činoherního herectví, máme vytištěné ročenky, které se rozepisují uměleckým šéfům a ředitelům českých divadel, máme nazkoušené 2 a půl diskových inscenací (tj. ty závěrečné, kde se má celé studium uzavřít), máme nádherné fotografie ve foyer Divadla Disk, které je společně s celou školou zavřené, a my máme distanc. Náš soubor se jmenuje Distheatranz, což zní podobně – Distheatranz má taky distanc. Jako všech-

no. Jednou z možností, a zpravidla tou nejčastější, jak funguje konec studia herectví, spočívá v tom, že jsou herci vybíráni různými režiséry, uměleckými šéfy a divadelními hodnostáři a ročník se rozuteče do všech koutů republiky. Nu, a světe div se, ono se nehraje. Produkt našeho studia je v trezoru, a my se díváme, jestli pro nás bude výhodnější pracovat v KAFEDAMU za barem, prodávat trdelníky v Karlově ulici nebo si založit vlastní kočovné divadlo, když už nás nikdo nezaměstná. Tímto zvu všechny čtenáře na naše inscenace do Disku – až se vše otevře...

Ale jak říkám: plakat nechci a hledám výhody. Já jsem měl covid. Stejně jako polovina mých spolužáků. Strávil jsem tyto dny pobytem na chalupě v Orlických horách, kde jsem získal novou sílu do života a další práce. Ale současně jsem objevil odstup od školy, kde jsem trávil doposud většinu svého času. Ptal jsem se: má teď divadlo smysl? Má divadlo hledat nové formy? A má u nich poté zůstat? Nebo se vrátit ke starým pořádkům? Budou někdy divadla otevřena? Není divadlo přežitkem? Nevím, fakt nevím.

Ptám se tedy: má teď smysl čekat na divadlo? Vím, že je naprosto nelogické chtít po profesionálním herci, aby šel pracovat jako skladník. Možné to je. Ale nutit ho nemůžeme. Kultura se musí zachránit. Ale jak? K čemu tuto dobu lze využít? Divadla zkouší, ale pro koho? Věří se, že na jaře se bude hrát. Ale na jak dlouho? Do dalších opatření? Bude vakcína? Bude? Fajn. Nebude? Co s tím? Jak se změní svět? Řeknu Vám, tolik otazníků jsem pohromadě snad neviděl... Odpovědi v nedohlednu.

Napadalo mě logicky toto: na divadlo teď není čas. Říkám si, že teď je to pozastaveno jako film na VHS, měl bych odejít někomu pomáhat, dělat něco prakticky záslužného, a ke šlechtě kultuře se vrátit, až bude zase mít své pevné místo. Nebo máme vážně hledat nové umělecké směry? Lidé se nyní o to víc potřebují bavit a potěšit... Pro koho ale hrát, když nikdo nepřijde, a i když by mohl, tak se bude bát přijít? Tak nevím. Jedna z možností je internet, ale blízký kontakt nic nenahradí.

A tak jsem v Orlických přikládal do kamen, odpočíval a snažil se tuto izolaci vyžít. Přemýšlel jsem, co se honí v hlavě těm, co covid popírají a přitom vzpomínal na známé, co byli nebo jsou na plicní ventilaci. Děkuje mi, Bille Gatesi. Ráno jsem našel mezi polínky dřeva mikročip. Chtějí očipovat nás i naše kamna?

Klaním se hluboko, až si čelo dřív o podlahu, před zdravotníky všech krajů, zemí, kontinentů, planet! To jsou vážně držáci a uvažoval jsem, že půjdu pomoci. Po zhlédnutí snímku Život na naší planetě (David Attenborough) si stále častěji pohrávám s touto myšlenkou: Svět se nachází v takové situaci, kdy já jako člověk, který se narodil roku 1998 a zažil 22 let naprosto nepřekotnějších dějinných změn, co možná kdy byly a které zdaleka nekončí, mám v zásadě dvě možnosti: buď využít své performanční schopnosti, hrát divadlo, natáčet filmy a pomalinku nenásilně lidem vysvětlovat, že „jako že není dobrý dýchat

CO₂ a CH₄, že papat hodně masíčka má špatné důsledky pro nás všechny a že sluníčko, větříček a vodička nám mohou vyrábět elektřinu, a že to už není jenom o té haha Grétě, která říká how dare you a nepoužívej brčko, hajzle", nebo prostě vstanu, vzdám se toho, co jsem doposud dělal a měl, a půjdu něco dělat přímo: třeba do Afriky kopat studny, stavět školy a učit tamní děti počítat do deseti – to umím i s DAMU. A taky bych je mohl naučit žonglovat a založit si kočovný divadlo, tam... Hm!

Petr Kult

Pohádka Kuba a četi v podání DS Vicena, Ústí nad Orlicí.

11 / NEVZDÁVEJME TO

Když začínal letošní rok, měl divadelní ochotnický spolek Vicena v Ústí nad Orlicí jako každým rokem před sebou mnoho plánů, nikoho ani ve snu nenapadlo, jaké plíživé nebezpečí se blíží nejen k nám, ale na celou planetu...

A tak jako všechna kulturní zařízení, sčítá i Vicena letošní mínusy díky řádění Koronaviru. Slibně se rozvíjela v minulém roce nacvičená pohádka pro naše nejmladší diváky Kuba a tři čerti, kterou v loňském roce ve svém režijním debutu nacvičil Ondra Šeda. Čerti stihli vystoupit jen v pěti představeních, včetně toho pro děti našich sponzorů a jejich zaměstnanců. Snad si to vynahradí, až bude lépe. Po devatenácti reprízách měla finišovat dalšími představeními do své plánované derniéry inscenace veselohry Donalda Churchilla Natěrač. Digniéra se odkládá a odpadlé štace budou snad nahrazeny v příštím roce. Hůře dopadla inscenace Deskový statek, která sklízela úspěchy již od roku 2018. Odpadá jarní představení způsobila dlouhou pauzu a na podzim již nebyl prostor tuto inscenaci oživit. A tak 21 úspěšných představení bude zapsáno ve spolkové kronice jako konečné číslo, vč. neplánovaného ukončení bez zasloužené derniéry.

Při bilančování roku však naskakují vedle mínusů také plusové body. Ještě před mimořádnými opatřeními se podařilo uspořádat druhý divadelní „Ples na scéně“, okořeněný vlastním předtančením a soutěží o nejlep-

ší masku plesu. Ve spolupráci se spolkem Malá scéna jsme pomáhali organizačně zajistit průběh letošní postupové přehlídky Orlická maska, vč. soutěžní účasti s pohádkou Kuba a tři čerti. Vicena také podpořil pokus Malé scény oživit nesoutěžní přehlídku ochotnických souborů Orlická Thálie. Jestli se to podaří, záleží pouze na vývoji epidemie.

V době, kdy jsme se nemohli scházet, přišla naše členka Martina Kodytková s nápadem, propojit nás alespoň prostřednictvím koronavirové facebookové akce „S Vicenou do archivu“. Ve spolupráci s naším kronikářem připravila v průběhu března až května 16 medailonků našich nejúspěšnějších inscenací. Akce měla velký ohlas i mezi veřejností a připomněla, že divadelníci jsou stále tady.

V průběhu letního uvolnění jsme stihli ještě uskutečnit valnou hromadu, oslavit kulaté narozeniny našich dvou dlouholetých členek, režisér Jan Štěpánský „oprášil“ italskou divadelní hru Únos v Neapoli a po téměř čtyřiceti letech ji začal nacvičovat. Náš spolkový tým se zúčastnil prvního kola orlickoústecké bowlingové ligy. V září začal nácvič další inscenace Oscara Wilda Jak je důležité mít Filipa, jako režijní debut Marcely Bucháčkové. Těsně před druhou koronavirovou vlnou si řekli své „ano“ herečka a osvětlovač našeho spolku Jarmilka a Tomáš. To nemohl soubor nechat bez povšimnutí a připravil novomanželům před obřadní síní patřičně „štrandle“.

Mnoho úsilí, času a financí přišlo letos vniveč, řada připravovaných akcí je ve hvězdách, ale především je důležité, abychom tuto zkoušku ve zdraví překonali. Jsou před námi premiéry připravovaných inscenací a především „Rok divadla 2021“, kdy si budeme v Ústí nad Orlicí připomínat divadelnická výročí, vč. 125. výročí založení spolku Vicena. Čeká nás tedy mnoho práce, a proto nemůžeme dopředu nic vzdávat.

Pavel Sedláček

Kontakt:

DS Vicena, Ústí nad Orlicí

Vlastimil Drda

tel. 731 885 614

e-mail: vlastimil.drda@vicena.cz

<http://vicena.cz>

www.facebook.com/DSVicena/

Únos v Neapoli se vrací do repertoáru DS Vicena, Ústí nad Orlicí.

12 / ÚNOS V NEAPOLI SE VRACÍ NA ORLICKOÚSTECKÉ JEVIŠTĚ

V roce 1982 nastudoval režisér DS Vicena Jan Štěpánský v československé premiéře úspěšnou krimikomedii italského autora Aldo Nikolaje Únos v Neapoli. Po 38 letech se tato inscenace vrací na repertoár orlickoústeckého ochotnického souboru a režie se opět ujal Jan Štěpánský. Zeptali jsme se ho, jak a proč k tomuto záměru došel?

Těch důvodů bylo několik, ale hlavním z nich byla potřeba pomoc spolku v okamžiku, kdy se režisérovi Liboru Krčkovi nepodařilo obsadit jednu z hlavních rolí v připravované Shakespearově hře Zkrocení zlé ženy. Na tu hru jsem se moc těšil, protože jsem v ní dostal krásnou roli, asi poslední v mé herecké kariéře. Ale protože hrozilo, že spolek neuvede v roce 2020 novou hru, připadlo mi uvedení Únosu jako vhodné a rychlé řešení. Svou roli v tom samozřejmě hrály rovněž hezké vzpomínky na její první uvedení v roce 1982.

Jak složité, nebo naopak snadné, bylo obsazení hry po tak dlouhé době?

Všechno bylo daleko složitější, než jsem původně předpokládal. Na realizaci hry jsem měl po těch letech pochopitelně jiný názor. Především chyběli čtyři hlavní představitelé z původní inscenace, kteří spolu s ostatními členy spolku vytvořili skutečně hvězdné obsazení jednotlivých rolí. Však jsme se tenkrát dočkali i velké pochvaly od samotného autora Aldo Nikolaje. Pochopitelně jsem chtěl, aby obnovené představení bylo stejně úspěšné a hledal

jsem náhradu, což ani v téměř padesátiletém spolku, kterým Vicena je, není snadné. Postavy Únosu mají velice vyhraněný charakter, ne každý herec se hodí, ne každý se chce vydat na několikaletou cestu s novou inscenací a řada z možných adeptů již hraje v jiné hře nebo má jiné povinnosti. Nakonec se ani mně nepodařilo jednu z rolí obsadit a tak mi nezbyvalo, než hru upravit a jednu postavu zcela přepsat. Začal jsem pracovat i s novými lidmi, s kterými jsem měl jen minimální zkušenosti, ale hned v úvodu musím říci, že jsem měl při obsazování všech rolí šťastnou ruku.

Jak probíhaly zkoušky, tvorba scény a další činnosti spojené se zrodem nové inscenace?

Řekl bych, že tradičním způsobem. Vicena, jak sám dobře víš, se potýká prakticky od vzniku samostatného spolku s úhradou vysokého pronájmu za prostory jeviště Roškotova divadla a k nim se přidružují i nemalé náklady na přepravu scény z našeho skladu do divadla a zpět. Nechci říci, že spolek je tak chudý, že si žádné zkoušky na jevišti nemůže dovolit, ale cena za zkoušku limituje režiséra v tom smyslu, že drtivá většina zkoušek probíhá v naprosto nejevištním prostoru klubovny spolku a na jeviště se herci dostanou (i s ohledem na obsazenost divadla) minimálně. Nám se to podařilo celkem 2x, kdy jsme museli využít zkoušku i k nafocení hry pro tvorbu propagačních materiálů a kdyby nedošlo k současné situaci s pandemií, byla by poslední jevištní zkouškou generálka. Pokud se současná situace bude časově natahovat, potom nás alespoň jedna další zkouška na jevišti určitě nemine. Na druhé straně musím říci, že ve Vicenovi je řada velice šikovných a ochotných lidí, schopných zajistit zhotovení scény, kostýmů, propagačních materi-

álů a dalších činností, což je pro mne nesmírnou pomocí. Na nácviku Únosu se podílí skvělá parta, která je zárukou úspěšného výsledku.

A co tedy podle tvého názoru bude za současné situace dál?

S ohledem na stávající situaci nedokáží určit, kdy k tomu naplnění naší snahy dojde. Premiéra se měla uskutečnit 21. listopadu v Orlickém Podhůří – Říčkách a o týden později máme nasmlouvané představení na tradiční štaci ve Svratouchu, 3. prosince by se měla uskutečnit

ústecká premiéra zařazená Klubcentrem do divadelního předplatného mezi profesionální soubory. Termín mají i další představení v úvodu roku 2021, o inscenaci byl už dlouho před jejím uvedením velký zájem. Jak to bude doopravdy, na to si netroufnu odpovědět. Ale jedno vím zcela určitě. Účinkující i diváci se představení Únosu v Neapoli dočkají. Věřím, že ani ty nejkatastrofičtější situace nedokáží to světélko na konci tunelu zhasnout.

Tak na cestě se staronovou inscenací „zlomte vaz“!

otázky kladl Pavel Sedláček

Turnovské divadelní studio Antonína Marka a jeho autorské Tři sestry.

13. / JAK BEZ TOHO MŮŽETE ŽÍT? JAK S TÍM MŮŽETE ŽÍT

Naposledy to bylo v roce 1982 – umřel Brežněv a nesmělo se hrát divadlo. Komunisti nám zrušili představení s názvem Jak se dělá divadlo. Tak jsme se chtěli jít opít do hospody, ale to se taky nesmělo. Takže jsme si koupili čučo (to bývalo ovocné víno, milí mladí přátelé) a šli si sednout k řece – jo, k řece, to si pamatuji přesně, k řece. I když byl listopad. Ale shromažďování bylo kupodivu povoleno. Sice jsme nehráli, ale zapíjeli konec jednoho diktátora, který nám Čechoslovákům tolik ublížil.

A pak jsme sedm let nehráli, ale z vlastní vůle, než noh-

sledí diktátora definitivně odešli do dějin. A zasej byl listopad. Jo, a nechlastali jsme, taky z vlastní vůle. Nu, a za chvíli bude zase listopad. A zase nehráme. Proč asi? Při divadelních a hudebních akcích nekontaktního charakteru se prý nakazilo asi jedno procento nakažených: tak proč, proboha, nemůžeme hrát pro klidně sedící lidi, patřičně oddělení a vzdálení, navíc se slibem, že nepolezeme moc na forbínu a že nebudeme po představení popíjet. Ani v šatně, tak proč?

Tehdy, tedy kdysi, to bylo jen na pár dní, teď to ale (s krátkou přestávkou) trvá už půl roku... Jednou mi jeden kulturní pracovník řekl: „No co, kdyby to vaše amatérské divadlo nebylo, tak by se vůbec nic nestalo.“ Ale teď už vím, že neměl pravdu. Bez divadla se nedá žít. Jednou jsem taky moderoval křest knihy o horolezcích

a jeden úctyhodnej lezec se mě zeptal: „A ty taky lezeš?“ Popravdě jsem odpověděl, že na skály, to tedy ne. „A jak bez toho můžeš žít?“, opáčil onen mladý muž v pokročilém věku...

A tak je tady proto výzva – pozor – bez divadla naše společnost nepřiměřeně zestárne. A to asi už definitivně zahýbe naším důchodovým systémem. Tak si proto říkejte doma monology. V případě divadelních rodin lze přejít i na dialogy či dokonce na malé rodinné bytové divadlo... Proto navrhuji uspořádat festival rodinných divadel, abychom, až zase vyjde slunce, celému světu ukázali, že múzy nemlčí, i když plukovníci řinčí zbraněmi (psáno za krátké vlády ministra zdravotnictví od armády).

Nevím, zda mám vypočítávat, kolikrát se nehrálo, kolik

14 / KDO NENÍ K DIVADLU PŘIVÁZÁN CITOVĚ, MÁ PO PAUZE ÚTĚKOVÉ TENDENCE

Meziměstí v okrese Náchod je město, kde žije přibližně 2 400 obyvatel. Působí tam dvanáctičlenný divadelní soubor J. K. Tyl, který se může pochlubit i tím, že jeho divadelní sál je umístěn netradičně – v nádražní budově, kde byl postaven v bývalé nevyužitě čekárně. Na domovské scéně se hlavně zkouší. Tamější obyvatelé na kulturu příliš nechodí a stačí jim, když se podívají na místní amatéry třikrát do roka.

Po jarní vlně pandemie se vytratili diváci...

„Hrajeme hlavně na zájezdech. Na repertoáru máme vždy jen jednu inscenaci, která mívá 20-25 repríz. Také ve spolupráci s městem pořádáme Meziměstské divadelní hry, ale ty jsme letos kvůli koronaviru museli odpískat,“ vysvětluje Jan Kašpar, principál souboru.

První vlna pandemie Covidu-19 nevypadala z počátku dramaticky, DS J. K. Tyl doufal, že to všechno brzy přejde a život se vrátí do starých kolejí. Soubor zrušil šest nasmlouvaných představení. S uvolněním opatření přišly náhradní termíny některých postupových přehlídek. Jednou z nich bylo Miletínské divadelní jaro, kam amatéři z Meziměstí pravidelně jezdí, a kde chtěli představit komedii Antonína Procházky S tvou dcerou ne. „Ale v souboru převládá strach, máme mezi sebou členy, kterým je 50+ let. Měli obavy z nakažení. Dali jsme zkrátka přednost zdraví než hraní,“ říká Jan Kašpar.

Stávající sezonu už soubor nenastartoval. Přes léto není schopen se dát dohromady kvůli dovoleným. Po sedmi měsících pauzy a dvou oprašovačkách se objevil před publikem až na konci srpna v Košumberku. „A potom nás čekal zájezd do Nové Paky. Byli jsme zaskočení, že se nás přišlo podívat pouhých jedenáct lidí. Představení jsme ale odehráli,“ uvádí Jan Kašpar. Ale horší návštěvnost

festivalů bylo zrušeno, kolikrát se měnil titul, protože byl někdo v karanténě... Jo, a na Drahoušku v březnu jsme hráli jen pro sebe, v říjnu na Kahanu málem taky? Ale vypočítávat to asi nemá smysl – na Kahanu to ale bylo specifické: poslední zářijový víkend ještě nebylo divadlo zakázané, ale lidi se báli přijít – strach, strach byl silnější než zákazy. Když to shrnu – strach nutí lidi nelézt na skály, strach nutí lidi nechodit do divadla – jak s tím strachem ale mohou žít?

Petr Haken

Kontakt:

Turnovské divadelní studio A. Marka

Petr Haken

e-mail: hakenovam@seznam.cz

se projevila i u zavedených festivalů. Organizátoři byli zklamaní. Mnozí si mysleli, že po jarní pauze bude po divadle poptávka. „Na začátku října jsme jeli na Symposium do Třebechovic pod Orebem. I tady převládá strach. Dorazila šedesátka diváků. Nakonec jsme byli jediní, kdo na přehlídce v Třebechovicích hrál. Všechno se znovu utulo,“ popisuje podzimní zájezdování Jan Kašpar.

DS J. K. Tyl čekal v říjnu ještě jeden zájezd, ale nakonec ho zrušil samotný soubor. Covidem-19 se nakazil přímo principál Jan Kašpar: „To byl impuls pro ostatní, protože se všemi jsem se viděl jen týden zpátky. Kolegové se báli, že je to časově na hraně. Netušili, jestli nejsou také nakažení. (Naštěstí nebyl nikdo.) Ale hraní jsme odpískali. Nestálo to za to, abychom si později vyčítali, že jsme někoho nakazili.“

Pauza je pro některé důvodem k odchodu

„Momentálně si s třetinou souboru píšu přes messenger. Starší generace je ráda, když si jednou týdně zkontroluje e-mail, natož aby používala sociální sítě. S těmi, co jsou on-line, jsem v kontaktu tak 2x týdně. Diskutujeme o všem možném... Mladší členové souboru vyzývají k setkání, dát si třeba společně pivo. Ale starší to jednoznačně odmítají, bojí se. Společné setkávání ale chybí všem. Těší se, až zase budou hrát... Mám zkušenost, že když je nějaká větší přestávka, tak lidé, kteří nejsou k tomu divadlu vázání více citově, mají útěkové tendence. Najednou zjistí, že mají hodně volna. Nic nemusí, já je pořád neotravuji s nějakými dotazy, jestli můžou hrát nebo nemůžou. Stává se, že po pauze se někdo těžko do toho vrací zpět,“ vysvětluje Jan Kašpar. A doufá, že snad nenastane plíživý rozpad souboru, vždyť před deseti lety bylo meziměstských ochotníků dvakrát tolik. Ale zbylo jen zdravé jádro, které to vlastně od začátku táhlo.

Plán A je, že soubor začne v lednu zkoušet v normálním režimu a znovu se vydá po ochotnických štacích. Protože nový titul má menší a mladé obsazení. Plán B počítá se čtenými zkouškami a nahozenými aranžemi – v rouškách. Divadelníci z Meziměstí mají ale v této těžké době obrovskou výhodu, nehrozí jim zánik z ekonomických

DS J. K. Tyl, Meziměstí má momentálně na repertoáru komedii S tvou dcerou ne.

důvodů. Divadlo mají od městského úřadu pronajaté zdarma a na své aktivity dostávají dotace. „Dokud máme tuhle podporu, můžeme existovat. Kdybychom měli platit za pronájem divadla, rovnou to zabalíme,“ konstatuje principál.

Covid jsme měli s manželkou, ale děti se nenakazily

V říjnu se u Jana Kašpara objevil koronavirus, nejdřív začal pokašlávat, ani si toho nevšiml, kašel totiž mívá každé jaro a podzim... Po dvou dnech se ale začal potit a přišla horečka. „Rozhodl jsem se, že nepůjdu do práce. Ale stále mě nenapadlo, že by to mohl být Covid-19. Jevilo se to jako běžné virové onemocnění. Až další den jsem zavolał doktorce a popsal jí, jak se cítím. Poslala mě na test do Náchoda – byl pozitivní. Proběhlo to relativně v pohodě, na tři dny jsem ztratil chuť, měl horečku, kašlal jsem a byl unavený,“ uvádí Jan Kašpar. I manželka se nakazila, i u ní mělo onemocnění lehčí průběh, a ačkoliv Kašparovi bydlí v malém panelákovém bytě, jejich synové (16 a 19 let), zůstali negativní. „Myslím, že teď je důležitá hlavně psychika.

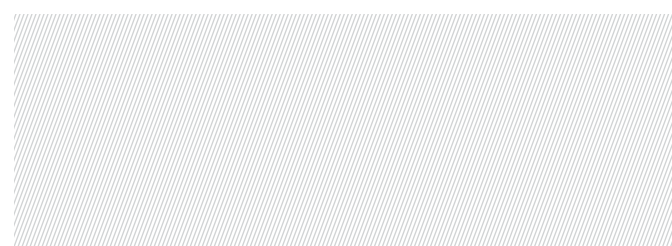
Když pandemii ukazují v televizi z té nejhorší stránky, tak především starší generaci to děsí a deptá. Chybí mi pozitivní příklady vyléčených,“ uzavírá téma principál DS J. K. Tyl z Meziměstí.

Kateřina Fikejzová Prouzová
Kontakt:

DS J. K. Tyl, Meziměstí
Jan Kašpar
tel. 777 667 042

e-mail: kasparjan@seznam.cz
<http://divadlo-mezimesti.cz>

www.facebook.com/divadlomezimesti/

Soubor pardubického Divadla NerušKruh

15 / NERUŠKRUH NENÍ JEN DIVADLO, ALE TAKÉ PARTA KAMARÁDŮ A LIDSKY SI BLÍZKÝCH LIDÍ

V únoru to budou čtyři roky, co pardubické Divadlo NerušKruh uvedlo svou první premiéru. Od roku 2019 je zapsaným spolkem. Soubor si postupně buduje okruh svých příznivců, kterým nabízí divácky atraktivní a prověřené divadelní kousky. NerušKruh momentálně zkouší on-line a netrpělivě čeká na uvolnění vládních opatření. Nabízíme rozhovor s hercem Lukášem Muchou.

Na jaře, během první vlny pandemie, jste zkoušeli on-line? Jak vám tento způsob vyhovoval?

Dá se říci, že vyhovoval, protože členové NerušKruhu žijí v různých městech a pro oprašovačku tento způsob posloužil. Samozřejmě nic ale nenahradí klasickou zkoušku.

Co všechno jste stihli přes léto?

Po uvolnění vládních opatření jste se vrhli do práce a začali opět zkoušet a odehráli i několik představení. Aktuálně máme na repertoáru tři inscenace: Záměnu, Souhvězdí aneb Řecké báje mimo výseč a Ani za milión! Poslední uvedená inscenace měla mít derniéru 31. října 2020, ale teď musíme najít nový termín.

Máte dokonce svého dramaturga. Jaké divadlo chcete pro diváky hrát?

Rádi bychom nabídli něco více umělečtějšího (samozřejmě v našich možnostech), ale volíme kompromis, abychom měli diváky. Proto je repertoár tvořen komediemi, které jsou divácky nejděčnější. Zkoušíme ale inscenaci, která v sobě nese prvky humoru i dramatu. Není to ten typ „odpočinkové komedie“, kam řadím třeba Záměnu od Jiřího Justa. (Ačkoliv tuto hru považuji za scénáristicky velmi vydařenou a humor v ní pobaví i intelektuály.) Chceme však cílit na náročnějšího diváka. Základem je vždy to, aby to bavilo nás a viděli jsme, že to funguje stejně i u diváků.

Nemáte svou stálou scénu. Jak je to se zkušebnou?

Máme stále zkušební prostory, i když ne přímo v divadle. Pro naše účely jsou však vyhovující.

Toto číslo Divadelní hromady je věnované z velké části dopadu Covidu-19 na soubory, jak vám tento virus a s ním spojená opatření zasáhly do divadelního života?

Největší dopad na NerušKruh je především, tak jako u jiných souborů, v rušení představení a následně i zkoušek, případně změny formy zkoušení na zmíněný on-line systém, který není pochopitelně ideální. Mimo činnost našeho divadla to představuje také zásah do kulturního života, neboť někteří členové navštěvují jiné soubory a profesionální divadla. Profesně tato opatření zasáhla zčásti mě, protože se věnuji i komerčnímu herectví.

S pražskou cestovní kanceláří, se kterou už třetím rokem herecky spolupracuji, jsme museli na jaře zrušit a teď v říjnu přesunout termíny představení pro školy i veřejnost. A když se vrátím k NerušKruhu, pandemie zasáhla i do našeho osobního života. NerušKruh není jen divadlo, ale také parta kamarádů a lidsky si blízkých lidí, takže nám chybělo a chybí zkoušení i my sami sobě navzájem.

Jak podle tebe může tato nedobrovolná pauza ovlivnit budoucnost amatérského divadla?

Myslím, že se po takové nedobrovolné přestávce více ukáže, kdo jak má divadlo (se vším, co obnáší) rád. Určitě se může stát, že se někdo k hraní už nevrátí, ale věřím, že většina bude natěšená na kolegy, zkoušení a hraní před diváky. A to samé platí určitě o divácích. Jakmile budou moci opět zajít do divadla, půjdou. Jediný problém vidím v mediálním šíření strachu, což se projevilo ještě před zavedením aktuálních opatření v (ne)návštěvnosti divadel, kin či kulturních akcí. Divák by se měl cítit na takovém místě útulně a bezpečně. Každopádně věřím, že se vše začne

postupně vracet do normálu a o diváky nebude nouze.

Jak se v krizi vyprofiloval tvůj vztah k divadlu?

Bavilo mě hrát už jako malého, i když jsem dlouho bojoval s nesmělostí. Později jsem začal hrát s putovním divadélkem HRAdušček autorská představení pro děti. Toužil jsem ale hrát i pro dospělého diváka. A to mi umožnilo Divadlo Exil. Pak už se vše začalo nabalovat – první inscenace, druhá inscenace, zkušenost s dalšími soubory i mimo domovské Pardubice atd. Aktuálně hraji jak pro děti, tak pro dospělé a jsem naprosto spokojený.

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

Divadlo NerušKruh,

Ditka Poustecká

tel. 777 133 993

e-mail: di.poustecka@gmail.com

www.divadloneruskruh.cz

www.facebook.com/Neruskruh/

Po nouzovém stavu jste se hned vrhli do přehlídek. Vaše mladá odnož se objevila s Variací na Tygra na Audimaforu, Světáci v červnu vyrazili na Miletinské divadelní jaro. Jak se po pauze v obou případech opřašovalo?

Docela dobře, všichni byli natěšení a nadřzení, hlavně mladáci – ty už byli jak na trní.

Měli jste možnost hrát pak i přes léto?

Ani ne, jaro se prošvihlo a léto je pro divadlo plonkové. Ale hráli jsme Světáky 31. července na zahájení Jiráskova Hronova, a měli i tu čest nést a vyvěsit vlajku JH při zahajovací ceremonii. Představení se povedlo, hleděte bylo plné a diváci se navzdory rouškám dobře bavili. Však na nás taky vyšla pozitivní recenze z pera Michala Zahálky v prvním čísle Zpravodaje. Což pro nás byla ohromná satisfakce především po tom, jak nás smetla a domlátla porota v Miletíně.

Letošní rok měl být pro vás výjimečný. Slavíte významné výročí. Co jste všechno měli v plánu?

Ano, měli jsme slavit 200 let polického ochotnického divadla. V plánu toho bylo hodně: chystali jsme velkou výstavu fotek, dokumentů, videí včetně vernisáže. Připravoval se Den otevřených dveří v našem Kolárově divadle a hlavně komponovaný Slavnostní večer s premiérami jednoaktovek – Gogolova Sporu a Čechovovy Svatby. Plánoval jsem, že se poprvé na jevišti potkají mladáci s otřískanými harcovníky a dojde ke kontinuitě a la Mladí nastupuje. Součástí slavnostního večera měla být živá kapela, povídání s pamětníky, proslovy čelných představitelů města. Nechyběl by společný přípitek a zpívání s našimi věrnými diváky. Dále pak představení našeho merchandisingu – triček a náramků, speciálně vydaných k tomuto výročí.

Chystali jsme také představit naše nové logo a grafiku. A všechno šlo do kopru! Tak snad v příštím roce!

Podzimní covidová vlna je daleko fatálnější. Může neexistovat setkávání se, zkoušení, hraní, mít špatný dopad na soubor?

Já nevím, za sebe bych řekl, že lidi budou pak o to víc natěšení na další práci. Ale je také docela možné, že pokud to bude dlouho trvat, nebudou mít sílu pokračovat, a hlavně ani možnosti. Protože spousta z nás tvrdě pocítí ekonomické dopady a bude bojovat o holou existenci. To jde pak všechno ostatní stranou. Ale pevně doufám, že k tomu nedojde a tento černý scénář se nenaplní.

Jak jste na tom jako soubor po stránce ekonomické? Uškodil vám v tomto směru Covid-19?

Jasně, že nám uškodil. Přišli jsme o příjmy z plánovaných představení. A třeba u reprízy Světáků v Polici jsme očekávali, že bude zase vyprodáno. To je tržba kolem třicet tisíc korun. To už je sakra znát.

Dovedeš si představit, že přijde ještě nějaká třetí vlna?

Ne, nedovedu. Věřím, že během pár měsíců už bude dostupná vakcína a tím se všechno vyřeší. Věřím v lidskou chytrost, um a schopnost adaptovat se na nové podmínky. Ostatně tak i psychologové definují inteligenci. Kdybych tomu nevěřil, jdu si to hodit...

Co ještě o vašem souboru nezaznělo a chtěl bys to v Divadelní hromadě říct?

Že jsme nejlepší!!!

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

DS Kolár, Police

Jaroslav Souček

tel. 603800249

e-mail: jerry.souda@gmail.com

www.facebook.com/DSKolar/

17 / SLAVIT NEBO JEN VZPOMENOUT?

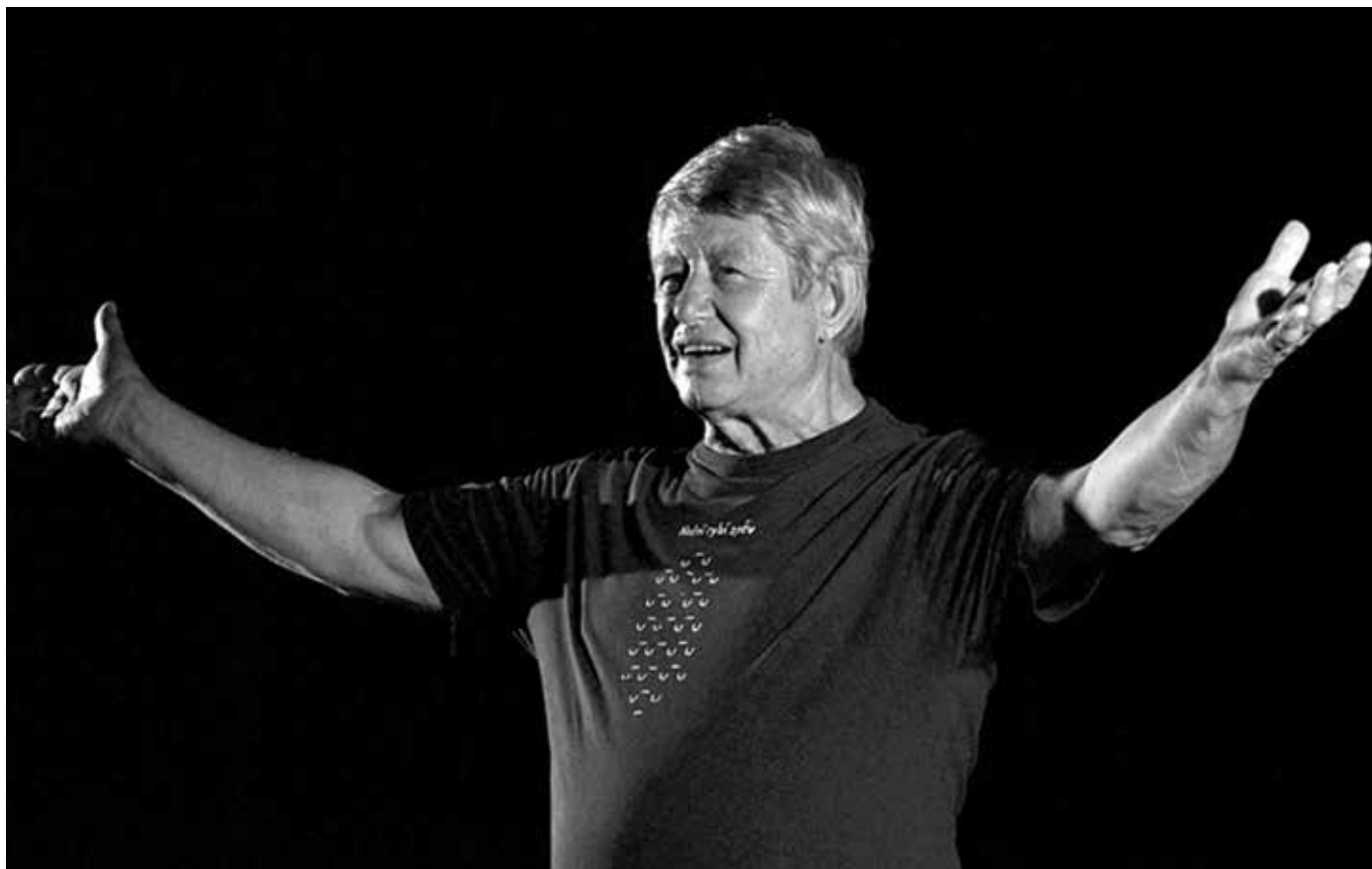
Docela nedávno jsem četl knížku Ondřeje a Jiřího Suchého, kteří vzpomínají na setkání s Janem Werichem. Jiří píše o tom, že mu J. W. daroval sbírku svých gramofonových desek. Sbírkou českých, jak by se dneska řeklo, bavičů z časů Werichova mládí, ze kterých znám jenom Ference Futuristu. A jména ostatních? Nevím. Jiří tam říká, že dneska ten jejich humor ani moc k smích není, dneska že se smějeme jiným věcem a tohle je tak trochu něco jako „dějepis humoru.“ My se tomu už nesmějeme, ale význam to má. Protože se dozvíme, čemu se smála moje babička v roce 1921...

Proč tenhle úvod? V roce 1970 se herci Malého divadla ve Svitavách nedohodli, jestli před dvěma lety (1968) k nám ta vojska přijela s dobrým úmyslem nebo jestli to náhodou nebyla okupace, jestli to tenkrát bylo dobře nebo ne. A nebyli to herci souboru ledajakého, v šedesátých letech Malé divadlo několikrát hrálo i na Loutkářské Chrudimi a v roce 1967 ji dokonce vyhrálo – tady poprvé se ptám: Je třeba dneska tyhle události slavit? A nebo jen vzpomenout?

To nedorozumění herců, v tom roce 1970, vedlo ke vzniku souboru, který si začal říkat „C“. Souborem „A“ nebyl, protože skoro všichni ti nejlepší zůstali ve slavném a uznávaném souboru původním. A „Béčkem“ tenkrát samozřejmě nikdo být nechtěl... Takže se Céčko pustilo do vlastního divadelního života. A byl to život pestrý a převážně velice krásný. Kolik úžasných lidí se tu potkalo. I trochu slávy, nějaká ta cena, Chrudim jsme sice nevyhráli, ale divadelní festivaly se tenkrát nějak přestaly chovat jako závody loutkářů ve skoku dalekém... A tak se i vítězný POHÁR, celý ze skla, asi v roce 1968 někam definitivně ztratil a vítěz LCH už nikdy poté vyhlášen nebyl.

Třicet dobrých let. Každý rok nejmíň jedna premiéra, byli jsme docela dobří. A tak jsme v roce 2000 třicáté narozeniny Céčka nejen vzpomněli, ale taky slavili. Skoro všichni jsme byli ještě tenkrát živí, a z dnešního pohledu i převelle mladí a víceméně půvabní, zvláště holky. Oslavy někdo nafilmoval, asi Petr Mohr, ale možná, že někdo jinej. To je fuk. Ale půvab sám. Na filmu je mnoho známých tváří. Mezi nimi i pan profesor Císař, tenkrát možná ještě docent, ale velice vitální – přednesl krásnou řeč o tom, jak nás má v lásce. A to velmi. No úchvatné. A navíc ten někdo natočil i výstavu loutek, kterou jsme instalovali ve svitavském muzeu. Loutky, fotografie ze všech inscenací...

A znovu si kladu otázku: slavit nebo jen vzpomenout? A sám si odpovídám: někdy to „slavení“ má pozitivní rys, umožní vzpomínání těch, kteří u toho byli. Přinese jim dobrý pocit, že jejich život měl smysl a přinese radost do duše. A že byli tenkrát takřka neodolatelní, no, není to úžasné? A pro ty, kteří u toho nebyli, to zůstane jenom dějepisem jedné divadelní epochy, které už třeba ani

Karel Šefrna

nebudou moc rozumět. Ale dozví se, jak jejich dědeček, relativně mlád, hrál srdnatě na piáno... No co, je to určitě lepší, než zcela nic. Navíc tam člověk viděl naposled živého Pepu Šimka, Lenku Zemanovou, Jirku Grmela a další...

A jsme zase o dvacet let dál. Slavit už vážně není co, ale zavzpomínat, to ano, proč ne. Céčku už je letos 50 let. Měli jsme v plánu setkání těch, kteří si chtějí popovídat, pozpívat, těch, co ty časy pamatují. A chtěli jsme připravit program, který se měl spojit s Posedem 2020. Máme nahrávky céčkových písniček, několik záznamů inscenací, některé jsou sic nedokonalé, ale autentické. Připravovali jsme takový nějaký sestřih a pak posezení. Chtěli jsme

zahrát naši poslední inscenaci, která měla mít už dávno premiéru, ale zatím není hotová, protože... Letos to tedy nevyjde, ale příští rok na podzim už určitě bude líp. Tedy, houby fakt letos moc nerostou, ale příští rok – děcka, porostou. Určitě porostou! Dáme vědět. A na konec, slavit nebo jen vzpomenout? Určitě vzpomenout.

Ale NEZAPOMENOUT!

Karel Šefrna
Loutkové divadlo Céčko
Svitavy

18 / DRAMAŤÁK NA DOMA

Očekávané se stalo. A dramaťák opět zahájil distanční výuku. Určitě se nepodaří nahradit společné setkávání a bytí, ale i přesto létají vzduchem mailové pobídky a nabídky k tvoření, hraní, koukání, vyrábění, zpívání a recitování...

Během týdne se pak vracejí fotografie a videa s dokumentací, jak se doma dařilo. Nejideálnější stav je, když se podaří zapojit nejlépe všechny sourozence a rodiče

a vznikne tedy dramaťácká skupina doma, která spolupracuje a má z toho všeho potěšení. Nejmenší děti dramatizují říkadla, vyrobí si jednoduché loutky, podívají se na animovanou pohádku třeba z fondu České filmové klasiky, zazpívají si, zatancují a udržují si tak doma dobrou náladu.

Ti starší pracují na svých samostatných projektech. Zkouší stínohru, vymýšlejí příběhy, metafory, které vytvářejí z modelíny, fotografují „po okénkách“ pro své animované filmy. Nejstarší připravují nové inscenace.

Dramaťák v obýváku. Šimon a Matouš hrají Princezničku na bále.

Na dálku diskutují, řeší dramaturgické problémy, vymýšlejí koncepty a hlavně, pomocí rešerší, pronikají hlouběji do tématu. A mají i čas podívat se na doporučené filmy, na záznamy divadelních představení, mají čas číst si a tříbit myšlení. Nic ale nemůže nahradit tvůrčí společenství, které právě dramaťák nabízí. To víme všichni, o to více si „někdy potom“ budeme spo-

lečného setkávání vážit!

Jarka
Holasová
Kontakt:
ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř
e-mail: jarka.holasova@seznam.cz
www.zus-jaromer.cz

19 / JAK PODZIMEC NEBYL

PODZIMEC v prů – běhu 24. října 2020: naši drazí diváci a kamarádi, pamatujete si, jak jsme Vám na jaře říkali, že se třeba uvidíme na podzim? Celosvětová situace je nevyzpytatelná a neúprosná, týká se bezpochyby i Vaší práce a Vašeho osobního života. A je jasné, že Podzimec rušíme a je nám to moc líto. Jsou tu ale důležitější věci, především naše zdraví a naše rodiny. Budte na sebe opatrní, potkáme se v lepších časech.

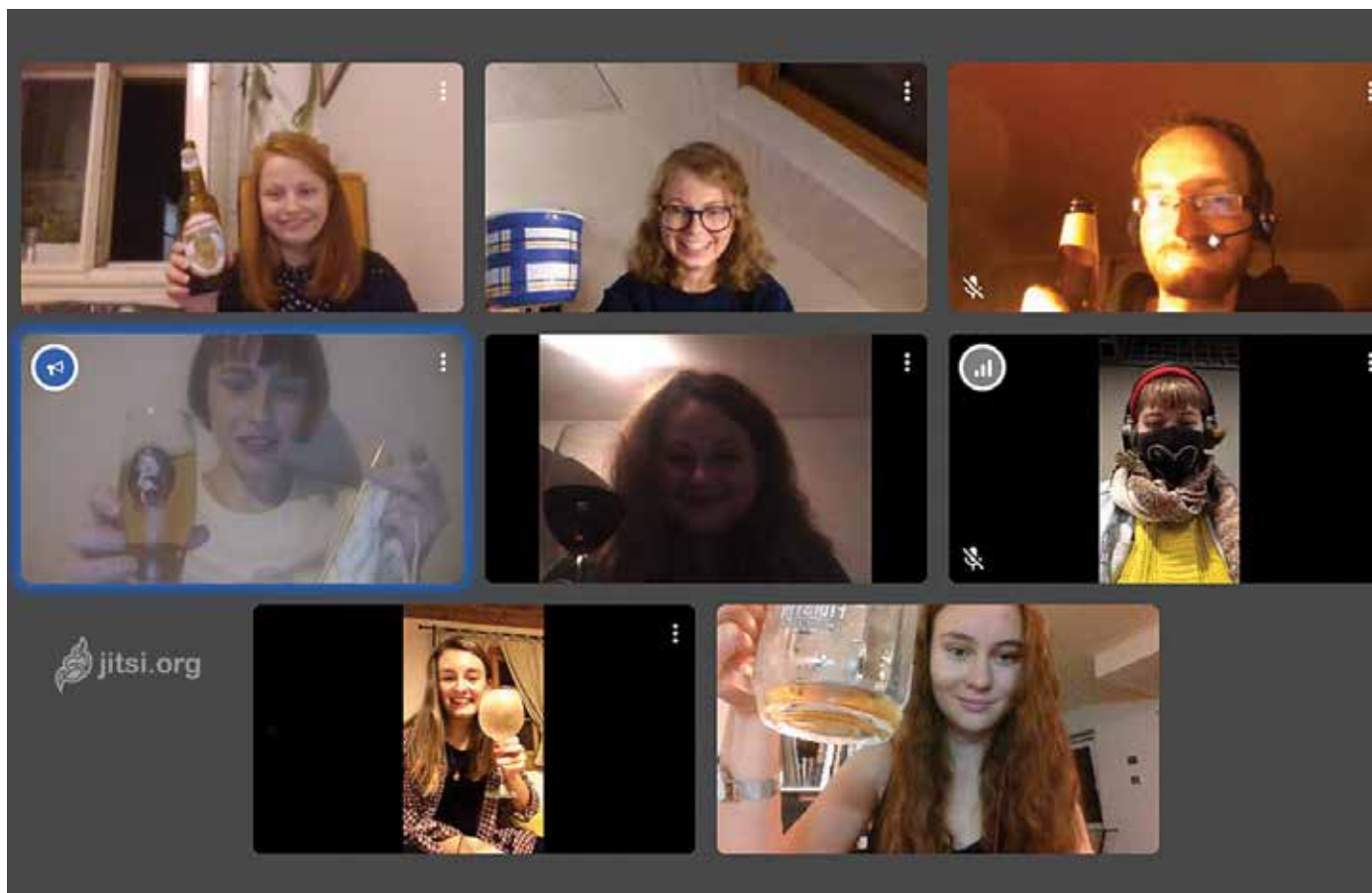
Zatím operujeme s přesunutím termínu Podzimce – a třeba se nakonec potkáme na vánoční besídce. Nebo až na jaře, po roční pauze, na Jařinci. Zatím se uložte k zimnímu spánku bez naší kulturní asistence, uvařte si čaj a buďte doma s těmi, které máte rádi. To vám přeje Kolegium hraběte Šporka...

Místo festivalu videovečerek
(napsala Kateřina Prášilová v říjnu)

V sobotu 24. 10. jsme se všichni měli potkat na festivalu Podzimec, rozvášnit se spolu při poslechu jímavé hudby

a zaplést se do diskuzí o několika skvělých představeních. A protože nám tenhle plán přirostl k srdci, rádi bychom v ten den ve 20:00 uspořádali kompenzační videovečerek, na který jsou zvaní všichni negativní, pozitivní, v karanténě nebo jen prachspolečně izolovaní. Dresscode je zcela na vás, pokud jste už několik dní nevysvlékli domácí svetr, rádi vám dáme příležitost vyfíknout se do společnosti, pokud preferujete v pohodlí domácnosti svetr či pyžamo, těšíme se na vás i tak!

Dovedeme však otevřít pouze okénka vašich prohlížečů, proto si, prosíme, připravte pivo či čaj z vlastních zásob. Co se programu týče, plánujeme především volnou zábavu, ale pokud se budete chtít podělit o nový recept na nejlepší podzimní izolační polévku, nebo přečíst krátký literární skvost, který jste v posledních týdnech objevili, nebo nedej bože napsali, budeme nadšeni! Online večerek je otevřen všem, zájemci, necht' označí tento facebookový příspěvek srdíčkem, případně nám zde zanechají komentář. Každému bude před začátkem večírku zaslán odkaz, na kterém se setkáme. Těšíme se na spojení! (to napsala Kateřina Prášilová)

Jaroměřský mejdan on-line

A jak to dopadlo – Podzimce on-line (napsala Karolína Novotná)

Ač je to nemilé, situace je, jaká je a všichni to víme. A Podzimce rozhodně nebyl jedinou zrušenou událostí. Během našeho truchlení jsme rozhodli, že společného veselí se nevzdáme a v těchto nevládných časech že se potkáme alespoň virtuálně. Na Facebooku jsme zveřejnili odkaz na internetový portál, kde jsme se měli sejít – moc jsem se těšila, že zase všechny uvidím. Naši on-line hospodu jsme otevřeli 24. 10. přesně ve 20 hodin a nakonec se nás tam vystřídalo hodně. Bylo to velmi příjemné, i přes nestabilitu internetů, která byla všudypřítomná. Co stojí za zmínku, je rozhodně stěhování hospod, v jednu chvíli se totiž stalo, že se někteří se ocitli hned ve dvou hospodách najednou. Uznejte sami, to se vám naživo nikdy nestane! Nechyběla ani kulturní vložka v podání Bány a jejích pražských kamarádů. A po zavíračce mě polilo příjemné blaho, které mi dodalo určitou naději, že bude líp! Na závěr pro vás mám pár reakcí od účastníků letošního on-line Podzimce.

Krásné vidět blízké lidi, avšak poněkud smutné, že bez osobního kontaktu. Mrzí mě zábrany mého internetu a špatná komunikace. Ale lepší než drátem do oka, že ano... Díky za moderní technologie!

Cítala jsem se lidmi obklopena a chtěla slyšet každého

povídat o tom, jak se má, jak to zvládá, čím si zkrášluje čas. Z Podzimce jsem odcházela s pocitem, že bude dobře. Holt si to musím připomínat.

Samozřejmě to není zážitek v ničem srovnatelný se starým dobrým kontaktem kapénky na kapénky. Je to sice legrace, ale je to zároveň neuvěřitelně frustrující, zkrátka nepolíbiš, neobejmeš. Ale jinak vše probíhalo podle klasických postulátů, pokud člověk považuje za normální, že se jeho kamarád jednou za čas zasekne s nedůstojnou grimasou, občas na pár minut zmizí ze scény a na závěr všichni odejdou z virtuální hospody bez placení...

20 / DS VRCHLICKÝ JAROMĚŘ V DOBĚ COVIDU

Začátkem ledna plni optimismu a nadšení jsme začali zkoušet novou hru Sluha dvou pánů v režii Evy Urbanové a v hlavní roli s Milanem Hrycíkem. Zkoušky probíhaly dvakrát týdně, naši technici začali vyrábět scénu a naše kostymérka začala šít kostýmy. Když v březnu přišla vládní opatření proti šíření koronaviru, ještě jsme neztráceli naději a zkoušet neprestali. Zkoušky byly rozděleny na obrazy, aby se nescházeli všichni herci najednou, ale pouze v povoleném počtu osob.

Sluha dvou pánů vejde do historie DS Vrchlický jako nejdéle zkoušené představení.

Zanedlouho po tom bylo zrušeno úplně všechno a zůstali jsme doma, ale ani tehdy jsme nezaháleli – v období před 1. májem dostala jedna z našich režisérek Markéta Frnková nápad natočit báseň Máj od Karla Hynka Máchy. Každému, kdo se z našeho souboru do tohoto „projektu“ přihlásil, byla určena jedna sloka básně a úkol natočit přednes ve svém pojetí, sestříhané video bylo vloženo na YouTube a premiéra se uskutečnila 1. května na naší facebookové stránce DS Vrchlický Jaroměř (kde je video stále ke shlédnutí).

Když v červnu přišlo postupné rozvolňování opatření, začali jsme opět zkoušet a těšili se, že odsunutou jarní premiéru odehrajeme na podzim... Jenže už tu máme podzim, scéna je hotová, kostýmy ušité, ale díky opatřením jsou herci opět doma. Takže se těšíme, že premiéra proběhne na jaře 2021 – a Sluha dvou pánů vejde do historie DS Vrchlický jako nejdéle zkoušené představení, které navíc doposud ještě nikdo neviděl. Takže už jen doufáme, byť to nevypadá úplně nadějně, že budeme moct alespoň odehrát před Vánocemi představení Vánoční čas.

DS Vrchlický Jaroměř

Kontakt:

tel. 731490869

e-mail: dsvrchlickyjaromer@seznam.cz

<http://dsvrchlicky.cz/novinky/>

21 / KLICPERŮV CHLUMEC ČÍSLO 73

Tak nám letošní ročník přehlídky divadelní veselohry „Klicperův Chlumeč“ asi vstoupí do historie jako kuriozita. Jeho přípravy přitom začaly úplně normálně, žádostmi o granty, jednáním se sponzory, výběrem představení i doprovodných programů, návrhy cen pro vítěze, schválením tiskových výstupů, prostě běžná každoroční rutina.

Sami jsme pro přehlídku začali připravovat Moliérovu komedii Zdravý nemocný. První čtení zkoušky dávaly naději, že to půjde snadno a možná i dost rychle, ale první vlna epidemie nás sice trochu zpomalila. Ale přes prázdniny jsme dohnali, co se dalo a zdálo se, že říjnovou premiéru nemůže už nic ohrozit.

Jenže, jak praví klasik, co se zdá je jenom sen... Nakonec to většinou dopadne úplně jinak. S blížícím se začátkem naší říjnové přehlídky se začaly objevovat vážné pochybnosti. Budou smět lidi do divadel? A nebudou se bát přijít? Má smysl celý projekt vůbec spouštět? Není jednodušší ho odložit? A do kdy? Na jednu hlavu moc otázek. A tak se schůzovalo a vyzvíдалo a googlovalo a telefonovalo... A výsledek?

No nepomohlo to, žádná rada ani pomoc, rozhodnutí pořád zůstávalo na nás. A tak jsme se nakonec rozhodli nepodlehnout a Klicperův Chlumeč zahájit. Odehrálo se však jen první představení, hra Do zdi v podání pardubického Exilu. Druhé už se neuskutečnilo, pro zdravotní komplikace v účinkujícím souboru, a třetí nám definitivně zatrhla vládní opatření. Asi by se dalo dlouze lkát nad tím, kolik úsilí stálo dát tuto akci dohromady, kolik peněz bylo vynaloženo, jak velké zklamání to je pro nominované soubory, pro diváky, pro pořadatele, když jako „mávnutím proutku“ z hodiny na hodinu všechno přišlo v niveč. Jo, krali bychom asi právem, ale nejsem si úplně jistý, jestli by se nám opravdu ulevilo, nebo jestli by nám to v něčem pomohlo.

Zůstává řada otázek, na které se odpovědi hledají jen velmi těžce. Kdo je viníkem? Komu předložit účet? Státu? Těžko. Ten vlastně jenom, někdy víc, někdy méně účinně řeší důsledky. Vymýšlí si a ve stresu dělá možná i nemožná opatření, aby zachránil, nebo aspoň zmírnil, co se dá. Je to situace, na kterou jsme v poslední době nebyli moc zvyklí, situace, která v podstatě nemá racionální řešení, a nakonec nezbude nic jiného než ji přijmout a vyrovnat se s ní. Ale jak?

Prostě tak, že letošní ročník přehlídky zapíšeme do analů jako nejkratší v historii a... Jdeme dál. Když se život znenadání zastaví, je to určitě nepříjemná záležitost. Člověk musí spoustu věcí přehodnotit a je na každém z nás, jestli se prohlásí za oběť, nebo danou situaci přijme jako výzvu. Už v době, kdy jsem byl malý kluk, jsem z mno-

ha úst slyšel, že člověk má řešit jen to, co může změnit. A když něco změnit nemůže, tak má narovnat záda, pohlednout dopředu, nadechnout se, a vykročit dál. Že prý si tím ušetří spoustu energie a času. Mokrát jsem se přesvědčil, že na těch slovech něco je.

A tak se snažíme místo lamentování využít čas ke čtení knížek, které byly pro nedostatek času opakovaně odkládány, a taky trochu k přípravě další inscenace. Zatím sice jen distančně, ale zvykáme si. A taky doufáme, že brzy

bude líp. To nám všem upřímně přeju – a to jsem si ještě před měsícem říkal, že už nic dělat nebudu. Ach jo.

Jaroslav Málek

Kontakt:

DS Klicpera, Chlumec nad Cidlinou

Jaroslav Málek

tel. 604643438

e-mail: dsklicpera@email.cz

www.dsklicpera.eu

Co ale koroňák nedokázal ovlivnit, je divadelnické dlouholeté přátelství.

22 / KOROŇÁK, ZLÁK, BLBÁK...

Do roku 2020 jsme úspěšně vstoupili 26. ledna tradičním Velkým dětským karnevalem v režii našich mladých ochotníků divadelního uskupení DS Dinosaurus. A pak to přišlo...

Koroňák, zlák, blbák. Ten ochotnickou činnost Adivadla, samozřejmě, velmi ovlivnil. Zrušené zkoušky, zrušená představení v Havlíčkově Brodě, v Příbyslavi, v České Třebové. Byla zrušena i premiéra v režii Mirka Lhotky, byla zrušena tvorba edukativního divadla pro seniory ve spolupráci s Městskou policií Havlíčkův Brod a pozastavena i ochotnická činnost při plánování oslav výročí narození Karla Havlíčka Borovského ve spolupráci s havlíčkobrodským Muzeem Vysočina.

Hlavně, byla také zrušena regionální postupová přehlídka Dospělí pro radost dětem, na jejíž přípravě jsme intenzivně pracovali a která měla vstoupit do svého 29.

ročníku. Co jsme „stihli“ odehrát, to byla 6. března divadelní inscenace Na útěku v režii Františka Štibora v rámci divadelní přehlídky Honzlův Humpolec a 12. září pohádka Ostrov splněných přání v režii Jana Hovorky v rámci Dnů evropského kulturního dědictví v kostele sv. Vojtěcha v Havlíčkově Brodě. Dále nám chyběla naše oblíbená prvomájová „líbačka“ pod větví, kterou vždy zajistil náš kolega František Beneš. Právě na prvomájové líbání měla pozvolna navázat přehlídka Dospělí pro radost dětem, která by se určitě neobešla bez adivadelníky velmi oblíbené odborné poroty, ve složení Dáda Weissová (v doprovodu našeho kamaráda Viktora Piterky), Romča Zemenová (v doprovodu jejího miláčka a našeho přítele Grima) a Luděk Richter (v jeho tradiční košili a neoblohmým charismatem), na kterou jsme se celý rok těšili. Součástí přehlídky je i odborná dětská porota ve složení neskutečně přívětivé Dany Svobodové a usmívajícího se Karla TTomase, na kterou jsme se rovněž velmi těšili.

Co ale koroňák nedokázal ovlivnit, je adivadelnické dlou-

holeté přátelství. Během divadelních prázdnin jsme se každý týden ochotnický a rádi pravidelně scházeli pro sdílení svých prázdninových zážitků. Kolega Franta Štibor tradičně pořádal různé naučné výlety, při kterých jsme nacupitali více než 20 km denně. Nelze nezmínit, že těchto výletů se s naprostým přehledem účastnila i Slávinka Motalová, která je úctyhodných více než 25x3 let. A taky Eva Fikarová, která vždy tvrdí, že prý tolik kilometrů v žádném případě neujde. A také Maruška Valentová, náš tahoun, nasadí tempo a my za ní cupitáme, statečně dáváme nožičku před nožičku, abychom docílili zaslouženého konce.

Ve dnech omezujících shromažďování obyvatel, jsme, díky moderním technologiím, také zůstávali v kontaktu. Velmi nás zasáhly velmi vážná a akutní zhoršení zdravotního stavu dvou našich kolegů, ale naštěstí u obou došlo k včasnému zásahu zdravotních složek. Jeden se zotavil velmi rychle, u druhého se zdravotní stav, díky jeho pevné vůli a odhodlanosti, stabilizoval a pozvolna se pravidelnou rehabilitací stále upravuje. V každém případě jsme z nejistoty této koroňákové doby unavení a otrávení, protože nám naše ochotnická činnost velmi chybí. Kolegové zdravotníci, Eva Nováková a Zdeněk Hložek, jsou vyčerpaní ze situace na pracovišti. Samozřejmě je přirozený strach o naše kolegy a kamarády, zvláště seniory. Občas jsme se přistihli, že začínáme z celé té situace upadat do jakési letargie. Ale vždycky se mezi námi najde někdo, kdo celý soubor nakopne. Jednou je to ta, podruhé ten – a tou je Lída Honzová, která člověku dokáže dodat svým povzbuzením odvalu a naději. A to je to, proč stále věříme a doufáme, že nás Koroňák, zlák, blbák nezničí, že budeme nadále pokračovat v naší ochotnické činnosti. A tradiční vánoční večírek se stromečkem, s dárečky a koledami? Uvidíme, co nám situace dovolí. V každém případě přejeme všem kolegům ochotníkům a přátelům ochotnického divadla pevné nervy!

Markéta Adamová

Kontakt:

ADIVADLO, Havlíčkův Brod

Markéta Adamová

tel. 739039522

e-mail: Adivadlo.H.Brod@seznam.cz

www.facebook.com/adivadlo/

www.adivadlo.cz

23 / DIVADLO EXIL ZA ČASŮ KORONY

Jak kdysi prohlásil slavný filmový režisér Woody Allen: „Chceš-li rozesmát pánaboha, řekni mu své plány.“ I my v pardubickém Divadle Exil jsme si malovali, jak ten rok 2020 bude výživný a jak z plna hrdla oslavíme to naše významné jubileum – přesně před dvaceti lety poprvé zavřela ona pověstná kovová mříž, chránící vstup do našeho divadla. Tehdy zkraje roku 2000 se bývalý sál LŠU proměnil na Divadlo Exil. A od té doby jsme divákům nabídli stovku premiér, komedie, tragédie, dramata, detektivky, veselohry, romance, převzaté tituly i vlastní texty. Na zájezdech jsme sjedili celou republiku křížem krážem, hráli jsme na rockových festivalech i v garsonkách, ocenění z divadelních přehlídek už se nám pomalu nevejde na jednu poličku.

Divadlo Exil se za těch dvacet let stalo zavedenou značkou, ale i prostorem, kam se chodí na (doufejme) slušné divadlo, také na nejruznější výstavy, koncerty, taneční vystoupení, přednášky, programy pro školy, firemní akce i rodinná představení. A těch mejdanů, co náš malý sál v Havlíčkově ulici zažil! Kdyby jeho stěny mohly vyprávět... Nu – sousedi by o tom mohli mluvit, ale to pro dnešek vynechme.

Ale divadlo to jsou především lidé a našim divadlem jich za těch dvacet let prošly snad stovky – herci, režiséři, technici, barové holky, kostymérky... Někteří se zastavili jen na chvíli, třeba kvůli jedné malé roličce, ale pár nejstatečnějších začalo v Exilu nedávno kroutit již třetí desetiletí. S nadsázkou se dá říci, že kdo má v Pardubicích rád divadlo, tak Exilem nějak prošel a kdo ne, toho to brzy čeká...

I když, jaká vlastně bude budoucnost? Můžeme si vůbec něco malovat v této době, kdy veškerá kultura stojí a další výhled je kvůli neustupující pandemii covidu-19 silně neradostný? V době, kdy čtete tyto řádky, jsme měli mít premiéru současné hry Lajka autora Davida Košťáka, tato humorná, ale i dojemná hra vypráví příběh nejslavnější fenky, která v roce 1957 letěla jako první živý tvor do vesmíru. A dnes je jisté, že Lajka si na svůj premiérový let do Exilu nějakou dobu počká.

Na začátku sezony jsme se také vrhli do zkoušení hry Útulek autora Honzy Musila, herce Východočeského divadla, který bude tento vtipný sitcom o jednom vášnivém sběrateli plyšáků a jeho sociopatickém kamarádovi také režirovat. I tady máme bohužel jen jednu jistotu, že premiéra v lednu 2021 nebude. Právě spolupráce s profíky jako je Musil, nás v posledních letech hodně obohacuje, povedlo se angažmá Vládi Kracika z olomoucké Tramtarie, i komedie Kuřáčky a spasitelky v režii Ladislava Špinera je náš „majstrštyk“ posledních let. A proto jsme moc rádi, že kromě Musila u nás bude režirovat i nezdolný Saša Gregar, který se s Exiláky vydá na Cestu

Prosincovou premiéru exilácké Lajky zhatil koronavirus.

do Benátek, což by měla být, pokud se to povede, česká premiéra hry norské autorky Björg Vikové. V jubilejní dvacáté sezoně jsme také chtěli znovu nastudovat jednu úspěšnou hru z minulosti a volba padla na komedii Dveře, aneb pane, vy jste náhoda. Scénu máme vymyšlenou, obsazení hotové, jen musíme do jedné role najít mladou dívku. Ale spěchat nemusíme, času máme dost...

V době, kdy je divadlo zavřené, se ale můžeme věnovat jiným aktivitám, což v našem případě znamená plánované stěhování Exilu do nových prostor. Naskytl se nám možnost naše divadlo přestěhovat do krásných prostor pod Machoňovu pasáž. Ve stávajících prostorech v Havlíčkově ulici jsme si zvykli, a jak my, tak i naši diváci to tam máme rádi. Ale jak se říká – změna je život. Nové prostory je však nutné připravit a stavebně upravit, musíme pořídit zbrusu nové sezení pro diváky, koupit novou techniku i mobiliář, vybudovat zázemí

24 / POHÁDKOVÁ ŘÍŠE DIVADLA TÝBRĎO SE DO SMUTKU NEHALÍ

Mohlo by se zdát, že takové divadlo, jehož diváci jsou doma přivázaní pomyslnými pouty ke svým počítačovým židlím, neboť děti teď tak často přezívají školu i volný čas, že takové divadlo zahálí a poflakuje se. Ne tak Týbrďo. I když smutní jsme, to zase ano. Kdo by nebyl, když nikoho nepotěší, nerozesměje, nezaujme, jak je půl rok dlouhý. Inu, lhala bych ale, stihli jsme s Týbrďo tři srpnová představení, tři zájezdy. A bylo to krásné, skoro, jako cokoliv poprvé. Děti byly nadšené, my více. Hráli jsme oblíbenou, naši první inscenaci Povídejme si, děti,

pro herce i diváky. Výdajů bude celá řada a sami bychom to určitě nezvládli, proto jsme vymysleli crowd-surfingovou kampaň „kup si svoji židli v divadle,“ díky které nám naši diváci, a vůbec všichni, co nám fandí, mohou přispět. A pokud vše dobře dopadne, v červnu 2021 bychom chtěli diváky přivítat v novém. Ale přece víte, když chceš rozesmát pánaboha...

Tomáš Klement
Kontakt:

Divadlo Exil

Tomáš Klement

tel. 604622322

e-mail: posta@divadloexil.cz

www.divadloexil.cz

www.facebook.com/divadloexil/

venku a pro hodně moc dětí a taky pro rodiče. Ti, když se smějí s sebou, je vyhráno, přijdou zase.

Co tedy děláme? Připravujeme pilně nové věci, holenkové. Na jaře jsme natočili ve studiu Merch pohádku pro nejmenší děti, dvou až pětileté, Hermína a začarovaný stromek. Děti si ji mohly promítnout doma na našem youtube kanálu, opravdovou premiéru pak měla 1. srpna na pardubickém festivalu Perštejnlove, ostatně i jako naše vůbec první pohádka rok předtím, právě výše zmiňované Povídejme si, děti. Perštejnlove nám jde prostě na ruku a my tento festival milujeme a vážíme si pozvání na něj.

Na jaře jsme také natočili audio verzi naší další hry Já, Baryk. Jednotlivá setkávání psa a dalších zvířat jsme rozdělili na sedmiminutové sekvence a ty se staly oblíbenými pohádkami před spaním. A protože v Týbrďo

Pohádku Já, Baryk převedlo Týbrďo divadlo také do audio verze.

reflektujeme přání dětí a rodičů, připravujeme právě teď, v podzimní karanténě, kulisy a scénář pro klasické pohádky, a to hned tři najednou. Perníková červená šípková, tak nějak se bude tento špil jmenovat a odehrávat se bude v kulisách zrenovované historické mlátičky. Bude to pohádka loutková, většina z nich jsou loutky, jejichž vzhled a zpracování odpovídá době na počátku minulého století, takže se k dřevěnému mlatu báječně hodí. A také jsme se pořádně obuli do Instagramu. Všechny naše novinky najdete na našem facebooku i webových stránkách. Tak, a teď jdu pokračovat, práce v divadle nikdy nekončí, jak všichni víme. A vy se opatrujte, přátelé, bude nás ještě hodně potřeba.

Jana Tichá

Kontakt:

Týbrďo divadlo!

Jana Tichá

tel. 724 668 161

e-mail: info@tybrdodivadlo.cz

www.tybrdodivadlo.cz

www.facebook.com/tybrdodivadlo/

25 / IMPRO A LA TARANTINO

Improvizace divadelní skupina Paletáci uvedla 8. 10. 2020 premiéru improvizčního formátu Impro a la Tarantino. Týden před premiérou...

Měli jsme po celodenním soustředění. Stáli jsme už venku u aut. „Hele a kolik je vlastně prodaných vstupenek?“ Prosvištěla otázkou vzduchem jak přesně mířená střela z browningu. „Pět.“ „Pět?! No to si děláš srandu?! Tak to asi nebudeme ani hrát, ne?“ ozvalo se. „Lidi nepřijdou. Já bych teď do divadla nebo do kina s rouškou taky nešel“, zaznělo na to. „A jaký je tam penále, když to zrušíme?“ „Dost!“ „Tak to jsme pěkně v háji. Proděláme na tom kalhoty tak jako tak.“ „Asi proděláme, ale zahrajeme si. Kdo ví, kdy to zase půjde?“

„To je taky fakt. Tak ve čtvrtek na Malé scéně. A roztočíme to!“

Premiéra

Vracím se z dvoudenního kurzu z Moravy. Každých pár minut kontroluji Facebook, kde jsme pravidelně informováni, že mizí i poslední vstupenky, dostávám strach, že premiéra proběhne beze mě. Píšu kolegům, ať mi podrží místo v hledišti. Nikdo neodpovídá. Do divadla jsem doběhl na poslední chvíli. Dovnitř jsem se sice dostal, ale bylo to jen tak tak. Je natřískáno! Full house! Zázraky se dějí.

Lidi schovaný za rouškami a respirátory švitoří, baví se, zdraví. Občas je trochu potíže někoho poznat. A už je to tady! Světla zhasla. Diváci ztichli. Mojmír na scéně připravil diváky na to, co od „Tarantina“ mohou čekat. Násilí. Smrt. Sprostá slova. A všechny ty další věci, kvůli kterým máme filmy tohoto režiséra rádi. Taky zaznělo slovo, které bude inspirací pro dnešní večer. „Ešus.“

Po úvodu se na pódiu objevují dva zabijáci na benzínové pumpě. Jeden miluje vůni nafty a rád k ní čichá, druhý prostě jenom tankuje. Rozhovor o zapálené cigaretě u stojanu odstartoval hodinu a půl dlouhou improvizaci. A herci rozjíždějí rozhovory. Jako rekvizity jim slouží dvě židle a jeden stůl. Vše ostatní vzniká na místě. Každá scéna je ukončená hudbou. Obrazy se střídají.

Na jevišti se odehrávají nečekané rozhovory, setkání a odhalení. A přestávka? Ted? Herci zůstávají jako sochy na svých místech na jevišti – jak by nám diváci jinak uvěřili, že si pokračování v šatně nedomluví... Druhá část příběhu začíná, jednotlivé dějové linky se spojují, jednotlivé scény z prvního dějství začínají zapadat. Postavy odhalují tajemství. O některých gangsterech se dozvídáme, že jsou tajnými policisty a naopak. První postavy končí v krvi na zemi. Diváci sledují ještě mnoho přestřelek. Nakonec přežije jediná žena. Diváci tleskají.

Po představení vycházím z divadla. Hloučky ještě postávají a já sem tam zaslechnu nějakou větu z představení: „A proč si do Států kupuješ auto z Anglie?“ „Můj nejlepší boučač

Paletáci hrají Tarantina.

je buzna, co se maluje rtěnkou a ty každou středu smrdíš po dinosaurech.“ „Otevřel palubní přihrádku a víš, co tam měl? No víš, co tam, kurva, měl?“ „Techničák?“ A taky zaznívalo: „Tak byla to improvizace nebo ne? To fakt nemají nazkoušené?“ „Aspoň něco mají, ne?“ „To mi neříkej, že ten příběh a dialogy a všechno ostatní necvičí!“

Jdu spokojeně domů, protože vím, že mí kamarádi podali skvělý výkon. Tyhle věty to dokládají. A v tom je možná ten rozdíl. S nadsázkou se dá říci, že improvizátor chce, aby to vypadalo jako nazkoušené, přestože to vzniká tady a teď – činohra se zase snaží, aby to vypadalo, že všechno vzniká tady a teď – přestože je to nazkoušené.

Jak to všechno začalo?

V roce 2018 byla Míša Puchálková – je to ta samá Míša, která přivezla před jednadvaceti lety Theater sports z Francie – v estonském Talinu. Tam viděla představení Impro a la Tarantino. Vrátila se do České republiky a v lednu roku 2019 uspořádala setkání improvizátorů napříč Českou republikou (přijel i jeden kolega ze Slovenska). Tomáš a Andrea byli pozváni spolu s dalšími asi třinácti herci do ostravského divadla OZZ, kde na víkendovém workshopu hledali cestu k tomuto formátu improvizace. V neděli večer 6. 1. 2019 hráli pro vyprodaný sál. A povedlo se! Potom více jak rok a půl trvalo, než se jim povedlo přesvědčit zbytek týmu, pořádně prozkoumat a seznámit se s principy, které Tarantino používá ve filmech. Trénovat a trénovat. Nu, a 8. 10. 2020 proběhlo na Malé scéně Východočeského divadla představení, které si oba přáli už cestou ve vlaku z Ostravy do Pardubic

Co se všechno trénuje?

Protože nejsem činoherní herec, nechci srovnávat přístupy práce. Jsou prostě jiné. Možná se ale něčemu neubráním.

Tímto se omlouvám – nechci srovnávat, co je lepší nebo horší. Spíš se chci pokusit ukázat, jak pracují improvizátoři. Improvizátoři nezkušejí, trénují. Zjednodušeně by se dalo říct, že prověřují akci a reakci, nahrávky, a jak je zpracovat. Tento žánr přinesl spoustu nových možností jaké nahrávky vytvářet. A jak je zpracovávat. Zkoumali jsme spoustu nových postav, prostředí, situací, možností. Rozpítvali jsme principy, které Tarantino používá ve filmu Pulp Fiction. Možná by bylo přesnější nazvat tento formát Impro a la Pulp Fiction, protože tento snímek je největší inspirací pro toto představení.

Pak jsme tyto principy brali jako další nástroje pro naše improvizace. Hledali jsme, co je možné a kde jsou hranice. Třeba práce s časem v příběhu je pro divadlo, respektive pro improvizaci nemožná. Abychom se v příběhu neztratili, jak jako herci, tak i diváci, je nutné postupovat v čase pouze dopředu. V Pulp Fiction je mimo jiné skvělé, že divák cestuje v jednotlivých kapitolách (filmu) v čase – a část daného příběhu vidí očima jiného hrdiny.

Většinou hrajeme krátké scénky, kde se snažíme o laskavý humor – nejednou jsme se ocitli na hodinu a půl ve světě, kde je násilí, sex, drogy, intriky. A bylo důležité učit se jinak uvažovat o příběhu, o tom, jak vytvořit a udržet postavu, umět zůstat v tom světě, který je na hony vzdálený od toho, ve kterém opravdu chceme žít. Za ten rok a půl ale vím, že můžu napsat: „Milujeme Impro a la Tarantino!“ Moc se těším, až odejde Corona a z nás se zase stanou gangsteři, bossové a budeme moct hrát.

Autoři textu: Tomáš Jireček, Martin Škorpil, Michal Skalický

Kontakt:
Paletáci
Andrea Moličová
tel. 723627790
e-mail: impro@paletaci.cz
<https://paletaci.cz/>
fb.com/Paletaci

26 / OCHOS ZE SMÍŘIC ČEKÁ, AŽ BUDE MOCT OSLAVIT 10 LET SVÉ EXISTENCE

Rok 2019 byl pro nás jeden z nejlepších, který jsme kdy měli. Dařilo se nám často hrát a mohli jsme si tak našetřit na práva na další inscenaci. Měli jsme ještě naplánováno odehrát pár představení, ale přišla pandemie. První vlnu jsme ještě zvládli. Odložili jsme premiéru nové hry a v létě jsme si ještě po uvolnění opatření stihli zahrát v přírodním divadle Val. Pak už jsme se naplno věnovali

nově zkoušené inscenaci Hrobka s vyhlídkou od Norme- na Robbinse.

Na jaře nám v podstatě nechybělo nic, krom času. Mohli jsme i se zastupující agenturou domluvit jiný termín premiéry, abychom zbytečně nepromarnili dobu, kdy běží smlouva, ale nemůžeme hrát. Do nové sezony jsme ještě chystali oslavu 10 let divadla Ochos, která by se uskutečnila ve formě večeru pro Ochos a také jako divadelní přehlídka. To jsme ale úplně stopli. Počkáme na jaro a pokud se situace uvolní, zkusíme něco vymyslet.

Druhou vlnu jsme tak nějak čekali, ale ne, že vir zasáhne v takové míře. To, že jsme přestali zkoušet nebo museli zrušit premiéru, je nic, proti tomu, co se děje. Zasáhlo nás to. Zaplatili jsme práva na novou hru, která nejsou levná, ale nemůžeme zkoušet a ani nevíme, kdy budeme moci začít. Práva nám oficiálně končí v polovině roku 2021. Kdyby měla pandemie pokračovat i na jaře, čehož se obáváme, tak jsme zaplatili za něco, co nemůžeme hrát. Doufáme ale, že nám agentura vyjde vstříc a termín posune, pokud ne, tak nám finance budou velice chybět. V kontaktu jsme velice omezeně. V podstatě jen přes email nebo telefon. A zda nám to chybí? Samozřejmě, chybí, kdo by si nechtěl odskočit od dětí, manželů, manželů, no ne? Ale ne... Už se těšíme, až se zase ponoříme do Emily, Moniky, Fredy a dalších.

Pokud to alespoň trochu půjde, tak pro nás naše milá spřátelená režisérka Lucka vymyslela online Živý betlém. A pokud nás ani po novém roce nepustí na prkna, před lidmi, tak se o to pokusíme sami s novou inscenací, ale to je opravdu zatím jen nápad. Takže vám přejeme silnou imunitu, mnoho zdraví, síly a optimismu, neb slovy básníka: „Optimismus byl vždy zachráncem lidstva.“

Stanislava Barnetová
Kontakt:
DS Ochos, Smiřice
Stanislava Barnetová
tel. 603817734
e-mail: s.barnetova@gmail.com
<https://ochos.cz>
www.facebook.com/OchosSmirice/

DS Symposion, Třebechovice na zkoušce.

27 / NEVESELÝ ROK 2020 (NEJEN) V DS SYMPOSION

Rok 2020 bude zapsán do kronik divadelních souborů černým písmem a ani naše kronika nebude výjimkou. Ze známých důvodů se nám letos podařilo sehrát jen pár představení a zúčastnit se pouze jedné divadelní přehlídky, museli jsme předčasně ukončit i 49. ročník naší tradiční divadelní přehlídky Symposion, která v Třebechovicích pod Orebem probíhá každý podzim. Přerušili jsme i zkoušení naší nové hry. Měla mít premiéru 21. 11. 2020, ale podobně jsou na tom i jiné soubory. Upřímně řečeno, kultura už zažila i daleko horší časy, takže snad tenhle zlý sen brzy skončí a my budeme zase zkoušet, hrát a bavit diváky i sebe.

Díky Vám Kateřino a všem, kteří se staráte o fungování VSVD i v této těžké době, je to pro nás motivační a povzbuzující.

Karla Drašnarová
Kontakt:
DS Symposion, Třebechovice
Karla Drašnarová
tel. 603 835 811
e-mail: karla.drasnarova@seznam.cz
www.dssymposion.cz
www.facebook.com/DSSymposion/

Soubor NODIVSE, Nové Město nad Metují.

28 / NOVOMĚTSKÁ DIVADELNÍ SEBRANKA NEUSNE, I KDYŽ SE NEHRAJE!

„Podzim a závěr roku pro divadelní soubory obecně nebyl moc veselý. Bez diváků zkrátka není divadla. A i když se díky moderním technologiím dostáváme i jako divadelníci blíže k divákům, už se nemůžeme dočkat na další poctivé, živé představení plné nervozity, potu a smíchu,“ to jsou slova Lucie Kotěrové, principálky a režisérky souboru NODIVSE. Rozhodně by bylo lepší a příjemnější zajet za Lucii, projít se s ní po okouzujícím Novém Městě nad Metují, dát si v kavárně kávu a popovídat si divadelním životě. Bohužel, doba setkávání nepřeje. Náš rozhovor se proto odehrál on-line.

Lucie, naposledy jsme spolu mluvily v Červeném Kostelci. Což byla jedna z posledních krajských přehlídek a nikdo netušil, co nás čeká. Zrovna jste odcházela z jednoho souboru do druhého. Ale vaše působení se vlastně překrývalo, ne?

Přesně tak. Soubor NODIVSE byl zakládán v září 2017. V této sezóně jsem ještě zkoušela s OCHOSEM Smiřice, takže jeden rok jsem působila v obou souborech. Spolupráci s OCHOSEM jsem ale zcela neuzavřela. Každoročně jsme uváděli právě v době adventu Živý betlém, ještě ve spolupráci s komorním pěveckým sdružením Cantus Jaroměř. Letos to asi nedopadne.

V jakém momentě NODIVSE zastihla první vlna pandemie?

První vlna nás přepadla v tvůrčím procesu naší připravované inscenace, první autorské hry. Premiéra byla plánovaná na 30. 9. 2020. To se vinou nezkoušení samozřejmě nepodařilo. Nicméně první karanténu jsme využili jednak k dokončení scénáře a v druhé řadě k individuálním konzultacím k postavám, což se ukázalo jako nesmírně cenné a přínosné. Na takovou individuální přípravu totiž při běžném zkoušení není čas. Takže první vlna našťáště nebyla o úplném zastavení práce. Naopak, hodně toho přinesla.

Individuální konzultace byly osobní nebo on-line?

Většinou telefonicky.

Čekali jste, že by podzim mohl zase přinést omezení vaší činnosti?

Možná čekali, ale rozhodně jsme si to nepřipouštěli. Zkoušeli jsme a plánovali jako každou jinou sezónu. Ještě na začátku letošní sezony jsme si užili vydatné, víkendové soustředění. S nadšením ale i nostalgií jsme odehráli novoměstskou derniéru naší první inscenace Půjčka za oplátku. Na toto představení přišlo kolem 70 diváků, což v čase rouškovém pokládáme za velký úspěch a hrálo se nám skvěle! Se zhoršující se situací jsme reagovali na opatření dělenými zkouškami, kdy jsme se v minimálním počtu věnovali dílčím situacím a detailům v naší nové, autorské inscenaci. Její premiéra byla posunuta na leden 2021. Nyní už víme, že ani tato varianta nebude možná. Při nastoupení nouzového stavu jsme tedy zkoušení museli zastavit a na dálku jsme připravovali vše, co jsme mohli – hudbu na představení, nákup a úprava kostýmů, ale také dramaturgickou přípravu na další hru.

A co teď? Jak fungujete?

Zkoušení inscenace je bohužel zastavené. Dostali jsme se do fáze, kdy potřebujeme být všichni na place a zkoušet a zkoušet. On-line setkávání vzniklo především proto, abychom byli aspoň v kontaktu, viděli se a poklábosili. Doba bez zkoušení je ale vždy dlouhá, a tak jsme se zapojili do místní aktivity „Nenechme kulturu padnout!“, do které jsme se rozhodli přispívat Čtením z domácí knihovny. Příprava těchto videí je kvůli našim rozdílným technickým možnostem dost náročná, ale věříme, že alespoň někoho pobaví a potěší. Na adventní čas připravujeme čtení na každý den – Adventní kalendář s Kočkou. Také zkusíme on-line scénické čtení pro dva herce. To je pro režii dost zajímavá zkušenost.

To je skvělý nápad! A je to určené pro záznam nebo počítáte s premiérou naživo?

Budeme to zveřejňovat jako záznam, nejspíš v novém roce. Teď necháme prostor jen pro to čtení, protože v on-line prostoru je ta nabídka už opravdu široká.

Co bude dál? To je otázka, kterou si teď všichni pokládáme.

Snažíme se být optimisti! Nedokážu si představit, co to udělá s atmosférou a pracovní morálkou v souboru. Může se změnit hodně, ale věřím, že všichni spíš budou lačnit. Jinak existenci a finance našťáště řešíme pod křídly Městského klubu v Novém Městě nad Metují, který oficiálně spravuje všechny umělecké spolky ve městě. Současné aktivity jsou výsledkem naší komunikace a spolupráce. Jako vedoucí spolku řešíme i možný další vývoj a možnosti, jak udržovat spolky při životě i když nemůžeme hrát. Nejsme na to sami, a to je asi dost zásadní.

Kvůli pandemii se v roce 2020 nekonaly celostátní přehlídky Divadelní piknik Volyně a Dětská scéna. Teď to vypadá, že jsou v ohrožení i krajské přehlídky. I když se

budou moci konat, soubory nemají kvůli zastavenému zkoušení co nabídnout. Mohou podle vašeho názoru takové pauzy ochotnickému divadlu uškodit? Nebo to nebude mít na nic vliv?

Dovedu si představit, že v některých případech to uškodit může. Každý má jiné zázemí, jiné finanční možnosti. Tato situace má dopad na každého z nás. A jelikož je ochotnické divadlo o lidech, může se stát, že někdo už sílu nenajde. Věřím však, že ochotnické divadlo a síť přehlídek, kontaktů a divadelního přátelství je tak silná, že se vše nastartuje zpátky. Je určitě fakt, že soubory nebudou mít s čím jet na přehlídky, dovedu si ale představit, že se přehlídky budou konat, budou pouze v jakési „mezi době“ probíhat jinak. Například bude prostor pro scénické čtení, prezentaci on-line projektů, přednášky, workshopy. Vliv to má a bude mít určitě. Ale ochotníci se z toho vylížou!

Než se virtuálně rozloučíme, máte ještě něco na srdci?

Všem přání pevného zdraví! Nejen fyzického a psychického, ale i toho divadelního! Aby nikoho neopustila potřeba a nutnost to divadlo prostě dělat!

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

NODIVSE – NOVOMĚTSKÁ DIVADELNÍ SEBRANKA

Lucie Kotěrová

tel: 604 691 611

email: l.prouzova@seznam.cz

<https://www.facebook.com/divadlonome/>

29 / PRAPODIVNÝ ROK 2020 V DIVADLE JESLIČKY

Článek má v nadpisu vročení kalendářního roku. Nikoli sezóny. Protože obě sezóny, které jsou s rokem 2020 spojené, byly dost prapodivné. Z toho důvodu jsem se rozhodl napsat článek o roce Korony, která se na našem „provozu“ podepsala dokonce ještě víc, než jak devastovala profesionální divadla. Jesličky jsou zároveň i školským zařízením a proto se na ně vztahují nejenom restriktce směrem ke kulturním zařízením, ale také ty, které zakázaly vstup do budovy školy jiným osobám než učitelům a žákům...

Sezóna 2019/2020

Byl konec srpna 2019. Po létě jsme se vrátili do Jesliček. Plánovali jsme premiéry. Hezky jsme si je rozprostřeli do celé sezóny, aby bylo stále veřejnost na co zvat. A ještě do pololetních prázdnin školního roku 2019/2020 to

Zkouška na Noc divadel on-line v královéhradeckých Jesličkách.

všechno i fungovalo. Proběhly první premiéry! Diváci mohli vidět příběh o přátelství pětiletých dětí s „blbým“ příjmením nazvaný V punčocháčích aneb Kosprda a Telecí na útěku v režii Jiřinky Krtičkové, která režírovala i dramaturgickou částí knihy Evžena Bočka Poslední aristokratka, což byla pod názvem O kostce v kostce naše druhá premiéra sezóny, před Vánoci stihla Jana Portyková premiéru Štědrého večera od Karla Jaromíra Erbena. A už tu byl prapodivný rok 2020.

Od Nového roku dál to začíná být v Jesličkách každoročně náročnější. Atmosféra houstne kvůli přijímacím zkouškám na DAMU, ale také kvůli tomu, že zatímco v prvních měsících sezóny je ferman relativně volný, od ledna to začíná být vždycky „mazec“. A bylo to tak i v letošním roce. Leden přinesl tři premiéry – Mravenišť, inscenaci na motivy Eugena Ionesca Plešatá zpěvačka debutující režisérky z řad studentů Jesliček, Magdalény Novotné, Král a žena, komedii Maurice Brerenga z ložnice Jindřicha VIII. v podání Aleše Dvořáka a Nikolý Bekové v režii Jany Portykové a komedie o nevěře Víkend v podání studentů Jolanky Brannyové. A únor byl ve znamení derniér inscenací z předešlé sezóny, které musely uvolnit místo novým premiérám. Zatímco od září do prosince/ledna bývá program Jesliček jednostránkový, od ledna/února do května někdy nestačí ani strany dvě, takový je to „nášup“.

Leč v roce 2020 – poslední premiérou, která směla proběhnout, byla anglická konverzační komedie Raye Cooneyho Jedna plus jedna jsou tři v mé režii. Je to hra o tom,

co se může stát, když jindy dochvilný londýnský taxikář John, přesný jako hodinky, nedorazí včas domů ke své manželce a do pátrání po něm se zapojí londýnská policie hned ve dvou různých okrscích najednou. Premiéra proběhla 9/3 2020. A od 11/3 do 11/5, resp. do konce sezóny musely jít plány stranou, nastoupila distanční výuka. Pro literární dramatické obory skutečně komplikace. Distanční neznamená online – lze zadávat úkoly ke splnění. Ale na jaře nikdo nevěděl, kdy k tomu plnění vlastně bude moci dojít. Termín znovu otevření škol se posouval a posouval...

11. května Jesličky opět mohly ožít ne jenom přítomnými kantory, ale také žáky. Ovšem přítomnost „cizích“ osob v budově byla stále zakázána. „Pro provoz škol neplatí normy pro pořádání kulturních akcí – nejsme pryč profesionální umělci, ale učitelé a žáci“. A tak u nás žádné představení, natož premiéra do konce června proběhnout nemohla. Na počátku první vlny jsem byl odhodlaný premiéry udělat nejprve jinde (dokonce jsem našel velmi vstřícný přístup a odevzu v Centru uměleckých aktivit, kde jsme mohli do dalšího zpřísnění opatření zkoušet – a odkud jsme chtěli v momentě, kdy už nešlo pozvat lidi ani do jiných prostor než do škol, i hrát).

To bylo to další – když nemůžeme hrát pro živé lidi v publiku, budeme pro ně naše premiéry streamovat na internetu. Začali jsme tedy chystat online vysílání, sháněli kamery, stříhačské pulty, mikrofony, lidi do štábu... Situace se ale vyvíjela tak, že i tento plán jsme nakonec od-

volali. I přes mou „urputnou“ snahu dojít cíle (rozuměj premiéry) jsem musel uznat, že nemůžu své herce (studenty ZUŠ) vystavovat riziku nákazy – a tak neproběhl ani stream.

Plánované premiéry Padni, padouchu! podle 126 sešitů brakové literatury, které do uceleného tvaru zpracoval C. Honěček a I. Vyskočil, měl na jeviště přenést soubor Moniky Janákové. Neviděli jsme ani dramaturgickou Fuksovy novely Spalovač mrtvol v úpravě a režii Terezy Vodochodské, ani úsměvnou komedii Pierra Notteho Dvě dámy v letech míří na sever v režii Moniky Janákové. Odložena na neurčito byla i premiéra dramaturgické fejetonu Karla Čapka Jak se dělá divadlo, humorný vhléd do divadelního světa, který se od dob Čapkových téměř nezměnil (režiroval Aleš Dvořák), rozšířenou verzí nahojklé humoresky A. P. Čechova Slzy, které svět neviděl, nevidí a neuvidí plánoval v roli režiséra a po krátké pauze se na jeviště Jesliček vrátit Honza Dvořák. Inscenaci připravoval „na památku Pepy Tejkla“. Aleš Dvořák zase připravoval (s hudbou Jana Fikejze) dramaturgickou film Wima Wenderse a Petera Handkeho Nebe nad Berlínem. A toto jsou, přátelé, pouze premiéry, jež měly proběhnout v březnu 2020...

Když jsme se v květnu mohli vrátit k prezenční výuce, bylo to fajn. Ale co ten měsíc dělat, když stejně nesmíme hrát? A pak mě to napadlo! Nesmíme hrát v Jesličkách – mimo areál školy ale ano! A tak jsme naskočili do procesu – a v červnu v open air prostranství Výstaviště na Slezském předměstí jsme odehráli reprízu naší Cooneyovky, ale především jsme odpremiérovali dvě nové hry! V podobě inscenovaného čtení to byla předloha Petra Zelenky Příběhy obyčejného šílenství a regulérní premiéru měla hra Davida Drábka Náměstí bratří Mašinů. Haleluja, zase hrajeme!

Sezóna 2020/2021

Čtenář už asi ví, kam směřuju druhou polovinou svého textu... Byl konec srpna 2020 a po létě jsme se vrátili do Jesliček. Plánovali jsme premiéry. Hezky si je rozprostřeli do celé sezóny, aby bylo stále veřejnost na co zvát. A ještě první měsíc školního roku 2020/2021 to všechno i fungovalo. Proběhla první premiéra! Diváci tak mohli vidět inscenaci Let!, kterou připravila a režírovala Jiřinka Krtičková. Jedná se o tři lidové pohádky z různých světadílů (africká, japonská a indiánská), jejichž společným tématem je domov a rozdílnost/podobnost různých světových kultur.

Koncem září byla na plakátech uvedena jesličkovská premiéra mých Příběhů obyčejného šílenství. Premiéra – premiéra, nikoli inscenované čtení, které jsme (potom, co jsme v květnu přeobsadili hlavní roli) odvedli Na Výstavišti. Píšu-li „byla na plakátech“, je asi jasné, že neproběhla. Měli jsme totiž v souboru herce v karanténě. Nu co, stalo se. Posunuli jsme tedy premiéru na 30. říjen...

Od 14. října učíme v Jesličkách opět distančně. Do kdy? V okamžiku, kdy píšu tento článek, bůh ví. Ministři

zdravotnictví se střídají, vláda plánuje další prodloužení nouzového stavu. Nevíme. Ale doufáme, že to nebude déle než do Nového roku! Že deprese prapodivného roku 2020 se Silvestrem zmizí a v novém roce už budeme zase fungovat normálně. Do jisté míry asi vděčněji, s mnohem zřetelnějším uvědomováním si nesamozřejmosti možnosti hrát, ale s o to větší energií a entuziasmem. Proto sledujte náš web. Podle našeho srpnového dramplánu se totiž máte na co těšit! Konečně, i já se těším. Rozezkoušeného mám Racka. Zámek... Tématicky mi na rok 2020 vlastně dost navazují. Takže, v roce 2021, do kterého Vám za celé Jesličky Josefa Tejkla přeju jen to nejlepší – hlavně zdraví, štěstí a pohodu – se s Vámi na shledanou těší

-jjk-

30 / JESLIČKOVSKÁ NOC DIVADEL VE VAŠEM OBÝVÁKU

Každý rok se Divadlo Jesličky Josefa Tejkla připojuje k celorepublikové akci Noc divadel, a ani letos tomu nebylo jinak. A protože se diváci nemohli zúčastnit jako každý rok osobně, tak se jejich obyvák propojil s tím divadelním, a vznikl mimořádně poetický večer s texty Josefa Tejkla, které živě přednesli herci Divadla Jesličky. Dále byl uveřejněn sestřih záznamu Hudebních kaváren, jako bonus výběr fotografií z jesličkovských premiér za poslední tři roky a na závěr záznam inscenace Divadla Jesličky Muži ve člunu (o ženách mluvě), vše proběhlo virtuálně 21. listopadu 2020.

Aleš Dvořák

31 / JAK ŠEL SLÁVEK KOLEM SVĚTA

Milý divadelní kamarádi. Zkouším doma v obývacím, ale moc mě to nebaví. Chystám premiéru, ale nevím na kdy... Je to pohádka o tom, jak byl Slávek poprvé sám na chalupě. O tom, co vymyslel a jak to všechno dopadlo. Představení trvá cca 40 minut a je pro diváky od 3 do 93 let. Přeji všem vícečlenným souborům a vůbec všem, aby se to co nejdříve vrátilo (alespoň přibližně) do původních kolejí. Aby si všichni mohli užívat divadelního života po všech stránkách. Kdo divadlo dělá, ví, o čem píše. Všem přeji hodně zdraví a hodně elánu do další práce. Na shledanou v lepších časech.

Jirka Polehňa, lidový loutkář
tel: 739 251 944, 702 292 467
www.loutkarjirkapolehna.webnode.cz

Letní divadelní open air Pernštejnlove si své diváky našel.

32 / DIVADELNÍMU OPEM-AIR FESTIVALU PERNŠTEJNLOVE PŘÁLO POČASÍ I DIVÁCI

Pět dní plných divadla, lásky a spokojených diváků zažil letos v létě Zámek Pardubice. Divadelní open-air festival Pernštejnlove nabídl celkem deset představení o lásce a všem, co s ní souvisí. Přálo mu nejen mimořádně teplé a suché počasí, ale také diváci – řada představení byla vyprodána. Pátý ročník festivalu, který v sobotu 1. srpna uzavřelo představení Divadla bez zákulisí s názvem Tlustý prase, tak proběhl bez větších omezení. „Souhra

renesančního zámku, skvělých her různých žánrů a teplých letních večerů opět vytvořila kouzelnou atmosféru. Za letošní dramaturgii jsme si vyslechli od diváků řadu milých pochval, spokojení byli i s plynulou organizací bez front,“ shrnuje letošní ročník Tomáš Libánek, ředitel Východočeského muzea v Pardubicích, které festival společně se spolkem NaEx pořádá.

Novinky festivalu měly úspěch

Poprvé za dobu trvání festivalu usedli diváci do šapitů na zámeckých valech. „Trochu jsme měli strach, zda nebude pod plachtou velké vedro nebo jestli nebude do produkce zasahovat venkovní ruch. Nic takového se nestalo a s šapitů určitě počítáme i příští rok,“ po-

chvaluje si scénu na prvním rondelu Tomáš Libánek. Festival Pernštejnlove zahájila mafiánská opera Zmrzovač pražského Divadla Ad Hoc, která si získala srdce diváků geniálním přetextováním těch nejslavnějších operních árií. Z inscenací v šapitů diváci nejvíce ocenili Kabaret nahatý Shakespeare z olomouckého divadla Tramtarie nebo komedii Tři verze života v podání D3 z Karlových Varů. „Poprvé jsme také zařadili do programu tzv. představení naslepo, neřekli jsme divákům, co je čeká. Příjemně nás překvapilo, že to publikum neodradilo a šlo do toho s námi,“ uznává Kateřina Fikejzová Prouzová. V zaplněném šapitů je pak čekal lehce nekorektní stand-up Děláme to ve třech.

Festival mají rádi diváci i divadelníci

Na hlavní scéně, na zámeckém nádvoří, po pět večerů čekala diváky pokaždé komedie jiného charakteru. Například herecký koncert Jana Sklenáře a Marty Eliášové v inscenaci Oskar a růžová paní, skvělá herecká souhra Divadla Commedia Poprad nebo úchvatná pohybová groteska souboru Geisslers Hofcomoedianten. „Vážíme si toho, že diváci za námi celý festival chodí a mají chuť si s námi popovídat o tom, co viděli. Máme tak zpětnou vazbu k programu i organizaci festivalu,“ říká Kateřina Fikejzová Prouzová s tím, že ohlasy od publika byly velmi pozitivní. Chválou nešetřili ani účastníci. „Jménem souboru chci poděkovat za pozvání a za fantastický zážitek. Festival je na vysoké úrovni a máte ho perfektně organizačně zvládnutý,“ nešetřil chválou Martin Círk z Karlových Varů.

Doprovodný program až za rok

Kvůli koronavirové epidemii se organizátoři letos rozhodli zrušit doprovodný program. Výjimkou byla sobotní premiéra pohádky Hermína a začarovaný stromek pro nejmenší děti v šapitů v podání pardubického Týbrdo divadla. Diváci se také každý den po produkci na zámeckém nádvoří mohli zúčastnit legendárního Školního výletu Václava Bartoše. „Pevně doufáme, že příští rok připravíme plnohodnotný doprovodný program plný komorních koncertů a netradičních divadel,“ uzavírá Kateřina Fikejzová Prouzová.

Kateřina Procházková Skůpová

Kontakt:

sdužení NaEx

tel. 605 251 596

e-mail: info@pernstejnlove.cz; prouzovak@seznam.cz

www.pernstejnlove.cz

facebook.com/pernstejnlove

33 / VÍTĚZSTVÍ NAD COVIDEM I NUDOU. MULTIŽÁNROVÝ FESTIVAL THEATRUM KUKS SE KONAL PO DEVATENÁCTĚ

Divadelní představení, koncerty, taneční vystoupení, land-artovou instalaci, prohlídku nové galerie loutek, literární a taneční workshop a dokonce i Braunovy sochy ve virtuální realitě – to vše nabídl letošní ročník Theatrum Kuks. Festival se konal od 19. do 23. srpna a letos se nesl v tématu boje a vítězství. V pěti dnech se v Kuku odehrála žánrová všehochuť, během níž si na své přišel opravdu každý. Milovníci klasické barokní hudby mohli zavítat na koncerty souborů Capella Ornamentata, Akademie staré hudby Brno, Pro Arte Bohemica či Delizie Musicali.

V sekci divadla do Kuku zavítali Bratři v tricku & Holektiv nebo nemá upomínka na šedesátá léta od umělecké skupiny Vi.tvor nazvaná Lázně. Mimo to se objevili stálí hosté festivalu Ensemble Damian s operou La Psiche, věhlasnou barokní tanečnicí Andreou Miltnerovou, která předvedla svůj tanec smrti přímo v hrobce hraběte Šporka.

Na pozadí festivalu se také konaly dva umělecké workshopy, literární s Reném Nekudou a taneční s Andreou Miltnerovou. „Theatrum Kuks usiluje o navrácení živého umění do kuského údolí a následuje tak ideu, s níž přišel před třemi sty lety jeho zakladatel, hrabě F. A. Špork. Jeho působení už tehdy překročilo hranice Kuku a zanechalo stopy i v okolní krajině,“ uvedla ředitelka festivalu Kateřina Bohadlová.

-red-

Královéhradecké divadlo Lúza odehrálo na svou Zadluženou princeznu v OFF programu.

34 / JUBILEJNÍ JIRÁSKŮV HRONOV 2020 A VÝCHODOČEŠI NA NĚM

Ve dnech 31/7 – 8/8 2020 proběhl jubilejní, letos již 90. ročník Jiráskova Hronova. „Úctyhodný věk, snad ho koronavirus nezkosí,“ poznamenala v letošním 1. čísle hronovského Zpravodaje Jana Soprová. A nezkosil! Přes veškeré obavy 90. ročník proběhl – a nebyl vůbec špatný! S omezeným programem, bez Sokolovny a Myšárny, s rouškami na obličejích v interiérech, ale proběhl! A nezbyvá, než všem, kteří za jeho organizací stojí, poděkovat – a smek-

nout před nimi, protože se vypořádat se všemi předpisy a omezeními nebylo vůbec snadné. Jak řekl v jednom rozhovoru programový ředitel JH Honza Julínek „Když Hronov nezastavil Hitler, nedokáže to ani virus z Číny!“ Nedokázal. Ani letos Jiráskův Hronov svou kontinuální tradici nejstaršího divadelního festivalu na světě nepřerušil. Hashtag #hronovbude byl naplněn.

Mnohé jsem již k Hronovu napsal do minulého čísla naší Hromady, o rozhodnutí „devadesátku“ uskutečnit i o jejích přípravách tedy již mnohé víte. A s mnohými z Vás jsem se přímo v Hronově také potkal, nechci tedy nosit dříví do lesa – a zkusím se jen stručně ohlédnout.

Devadesátý Hronov byl klidný. To bylo jednak dáno

jeho „korona“ osekanou podobou, ale také ve vzduchu cítěnou větší pohodou. Jak u organizátorů, kteří sice neměli Bahamy, ale oproti „normálním“ ročníkům alespoň neměli ani jazyky na vestách. Tak i u seminaristů a návštěvníků, kteří neběhali z jednoho do druhého, od Sokolovny do Čapka, ze semináře rychle do jídelny a do divadla, teď sem, potom tam, ale měli šanci si Hronov užít i z jiných stránek – aniž by museli cokoli obětovat.

Devadesátý Hronov byl naplněný. Přestože kvůli epidemii neproběhly všechny národní přehlídky, a tak se nominace na ně proměnily v nominace na Hronov, přestože jsme viděli celkově o dvě pětiny méně inscenací, přestože nemohlo být otevřeno tolik seminářů, kolik obvykle, přestože se proti nám spiklo letos tolik věcí, přesto jsem měl pocit, že nestrádám a že strávit na Hronově 9 dnů není ztrátou času.

Devadesátý ročník byl nový pro novou ředitelku KIS Hronov – ale nebylo to poznat. Její tým skvěle funguje. Šárka Čmelíková i díky tomu, že na KISu pracuje již déle, dokázala, že je profík – a tak netrpěl Jiráskův Hronov ani po stránce organizační, produkční, technické atp.

Devadesátka, to je číslo obdivuhodné. Ale nikoli jediné kulaté, které bylo s letošním ročníkem spojeno.

Kulatá výročí festivalu #prostě Hronov

Jiráskův Hronov slaví devadesátku své kontinuální(!) existence. To samo o sobě je neuvěřitelné číslo. Můžeme být hrdí, protože žádný jiný divadelní festival na celém světě nemá delší historii.

Ale to není jediné kulaté výročí tohoto ročníku! Psal se rok 1950, kdy na Jiráskův Hronov poprvé přijel prof. Jan Císař. Tehdy to bylo s inscenací Začínáme žít, kterou tu odehrál s Mladou scénou Československého svazu mládeže Hradec Králové (ve které hráli Ivan Palec, Jan Císař a Luděk Munzar). A to je, milí divadelní přátelé, 70. let! Ale ani to není jediné výročí, které je se jménem prof. Císaře spojeno. Je to neuvěřitelných padesát let, kdy se poprvé zúčastnil našeho festivalu v roli porotce! Vztáhneme-li to na jeden obyčejný život, je to číslo vyrazující dech. Profesoru Císařovi je osmdesát osm. I to vyrazí dech. Přednáší, píše, lektoruje. A je tu opět s námi! A jestli je šokující padesátka obyčejného „života“, Jan Císař je s Hronovem spojen již 70 let! Od svých osmnácti!

Zadáním pro tento úvodník bylo „Já a Hronov, jsem tady“. Jsem tady. Od roku 1997 pravidelně. A jsem tady rád, aby to nevyznělo jinak. Ale jsem tu „krátce“. Jsem tu „nováčkem“. Pane profesore, chci Vám z tohoto místa poděkovat za to, že jste tu. Že jste se podílel na formování a podobě Našeho divadelního svátku. Že jste na něj nezanevřel, že ho máte stále rád, že jste tu s námi. Už 70 let.

Milí divadelní přátelé, dnes v 16 hodin bude pokřtěn almanach k 90. výročí JH. Almanach, jehož tvůrci jsou

těmi, kteří ho poslední desítky let formují. Vedle Jana Císaře Lenka Lázňovská a Milan Strotzer. Přijďte a sdílejte se mnou radost z toho, že se můžeme setkávat již devadesát let. A že tu navzdory všemu můžeme opět být!“ – To je text, který jsem psal jako úvodník do jednoho ze Zpravodajů. Ano, přátelé. Jednak je dechberoucí, že Hronov je jen o dva roky starší než prof. Císař – a že prof. Císař, náš čestný člen, je s ním spojen již sedm dekad. Tenhle úvodník jsem se ale rozhodl do mého článku zakomponovat i z jiného důvodu: Byl vydán Almanach, který po vzoru posledního almanachu z roku 2015 mapuje především posledních 5 let JH, tedy ročníky 85. až 89. (2015-2019). Ale nejenom je. V Almanachu naleznete stať prof. Jana Císaře Paměť Jiráskova Hronova/Vývoj českého ochotnického/amatérského divadla prizmatem 90. ročníků Jiráskova Hronova a dále i stať Lenky Lázňovské: Jiráskův Hronov v mezinárodních souvislostech, díky Milanu Strotzerovi také přehled inscenací, seminářů a dílen, které byly naplní zmíněných ročníků (včetně fotografií z nich). Mám za to, že těchto Almanachů v hronovském KISu ještě pár zbylo, takže pokud byste o ně měli zájem, nebojte si o ně do Hronova napsat. Jen cenu bohužel nevím, ale to oni Vám poví...

Ohlédnutí

Devadesátý ročník přinesl i jednu smutnou zprávu. Toto citované Ohlédnutí jsem za celé Volné sdružení východočeských divadelníků otisknul na stránkách festivalového Zpravodaje – jako velké poděkování za celou divadelnickou obec:

Jiráskův Hronov se mění. Je to živý organismus. Za devadesát let ani na minutu neustrnul. Posouval (a posouvá) své hranice. A jedním z těch, kteří ho formovali, kteří ho vybudovali, kteří mu dali nynější podobu, kteří mu dali zázemí, byl Miroslav Houšťek. Miroslav Houšťek včera zemřel. A pokud je 90. ročník Jiráskova Hronova stvrzením fungující tradice, kterou on budoval, příslibem budoucnosti, kterou on žil, a potvrzením smysluplnosti našeho konání, nemůžeme než děkovat. Na radnici zavlála černá vlajka. S Miroslavem Houšťkem končí jedna velká etapa Jiráskova Hronova. Ať byl v jakékoli pozici – ať byl režisérem, ať byl starostou – pořád to byl Miroslav Houšťek, který miloval divadlo, který miloval ochotníky, který miloval náš festival, svoje město, který nám nabídl Hronov k setkávání. Je až symbolické, že se život Miroslava Houšťka uzavřel v době, kdy celý Hronov, celá republika, my všichni! slavíme kulaté jubileum. Kdy připijeme tradici a budoucnosti. Připijeme Miroslavu Houšťkovi. Čest jeho památce.“

Východočeši na 90. Jiráskově Hronovu

V letošním programu, který byl, jak už jsem zmínil, sestavován letos nestandardně, jste mohli narazit hned na několik našich souborů. V hlavním programu se náš DS Kolár Police nad Metují ujal zahajovacího představe-

ní, kterým se stali divácky velmi vděční Světáci. Odehráno 31/7 v Jiráskově divadle. Recenzi na toto představení pod názvem Včetně Včetně po kachničku napsal do 1. čísla Zpravodaje Michal Zahálka:

„Řekněme rovnou, že jsou na světě i jednodušší a vděčnější úlohy než adaptovat pro jeviště film, který znají prakticky všichni prakticky slovo od slova. Světáci, o něž se divadelně pokoušela či pokouší celá řada souborů, jsou látkou obzvláště ošemetnou. Dějová kostra filmu není žádnou dokonale matematicky vystavěnou fraškou, ale spíš zábavnou historkou, z níž takto skvělou komedii dělá bytostně autorské herectví všech těch herců*, které nemusím jmenovat – a kteří dle vzpomínek tvůrců i zásadním způsobem ovlivnili přesné znění scénáře.

Divadlo má oproti filmu jisté handicap, jež Světáci, rozehrají-li se v převážně realistickém kódu, zpravidla odhalí: pro zápletku klíčové okno s lešením potřebuje být vysloveně postavené, jenže v ději figuruje tak často, že si v kombinaci s častými změnami prostředí vynucuje prakticky neustálé komplikované přestavby (není asi náhodou, že většina inscenací Světáků trvá o dobrou hodinu déle než předloha). Ve chvíli, kdy se navíc (jako v polické inscenaci) okno bez lešení nijak neliší od okna s lešením a klíčový gag, k němuž celá ta konstrukce směřuje, zůstává ve slově, nabízí se otázka, jestli by i ono okno nesneslo nějak vzdušnější, náznakovější řešení (přitom pro práci se zkratkou má režisér Jaroslav Souček zřejmý smysl).

S tímhle realistickým kódem souvisí i problematika hereckého stylu: přiblížit se onomu notoricky známému originálu, který se vyznačuje jakousi zvláštní kombinací podehrávání a groteskní nadsázky, je krajně nesnadné. Viděl jsem už několik inscenací, ze kterých se stala jen úmorná cesta od jedné slavné hlášky ke druhé.

Ta polická ovšem, jak rád konstatuji, je z větší části úspěšná: situace jsou častěji vybudované, než aby se jen odříkávaly, a herci znají míru nadsázky a ovládají kouzlo ironie, které si látka žádá. Sice je to i tak místy jakési povinné odškrtnutí gagů a hlášek (včetně „Včetně po kachničku“), ale provedené je to vkusně, s povědomím o stylu a nepřehlédnutelnou vervou. Pokud tedy jde o zpracování úlohy, kterou pokládám v základu za ošemetnou, rád dávám polické inscenaci palec nahoru a děkuji jim za důstojné zahájení toho divadelního maratonu, který nás v příštích dnech čeká.* Pozn.: Nermalou chvílí jsem strávil snahou zformulovat tuto větu bez použití slova „plejáda“. Je pozoruhodné, jak někdy mají slova tendenci se vnucovat.“

V pondělí 3/8 se v OFF programu představilo královéhradecké divadlo Lůza, které v parku Aloise Jiráka – na scéně V Trávě odehrálo svou Zadluženou princeznu, autorskou inscenaci Miřka Vrbického a Daniely Mészárosové, která doputovala v roce 2018 i na Šrám-

kův Písek. Z našich luhů a hájů byl i další OFF program. Na stejném místě, tedy na novém pódiu umístěném v parku, se v úterý 4/8 představili pardubičtí Paletáci s Truhlou plnou příběhů. Jedná se o improvizaci vystoupení, kdy herci vyprávějí příběhy o tom, co zažili s předměty, které jsou uloženy v předmětné truhle. S předměty, které přinesli diváci.

V hlavním programu se v úterý 4/8 představil soubor U.F.O. – Unie Ftipných Osobností z Týniště nad Orlicí/Albrechtic nad Orlicí, který sem byl nominován z naší krajské přehlídky v Červeném Kostelci. V Sále Josefa Čapka odehráli dvakrát svou autorskou hru Haló. Recenze do festivalového zpravodaje napsali Michal Zahálka a Vladimír Hulec:

Komedie prázdná omylů + Konec špatný, všechno špatně

Unii Ftipných Osobností mám v živé paměti ze dvou ročníků přehlídky v Červeném Kostelci, kde uvedli v autorství Jindřicha Bartoše dvojici jakýchsi generačních kabaretů – zábavných revuálních pásem o životě a láskách lidí přibližně mého věku. Bylo to vždy sympaticky umanuté, se zřetelným tahem na branku a velkým komediálním potenciálem, proto jsem se těšil na setkání s jejich novinkou Haló. A potěšilo mě i to, že za dobu, co jsme se neviděli, souboru a jeho autorovi zjevně vzrostla ambice: Haló je pokusem napsat de facto pravidelnou tříaktovou situačně-konverzační komedii, což je bezesporu věc nesnadná. Výsledek je, myslím, tak nějak na půli cesty.

Bartošův scénář po úvodní desetiminutovce, jež jako by stylově zbyla z předchozích inscenací (a s výjimkou jednoho jediného gagu s dítětem, které bylo shůry dáno, žel zůstává u ilustrace vyřčeného), přechází do pravidelného činoherního módu. Jen tu a tam jej narušují vyprávěčovy epické vstupy, které jsou v rámci žánru nezvyklé, ale stylově obhájené – a přinejmenším ten, v němž se postupně čekajícím postavám dodá vysvětlení nejrušnějších otázek a pošťákovi potom vysvětlení, že je mu do toho velké kulové, je funkční i vtipný zároveň.

Potíž shledávám v tom, že jednotlivá dějství nemají nějaký jasný oblouk se zřetelně nastavenými komediálními principy. Třeba k nedorozumění, jež je alfou a omegou situační komedie, tu dojde jednou jedinkrát (v situaci se rvaním brček do úst zaměněným za orální sex) a trvá asi deset vteřin – rozhodně se tu tedy nemá co fraškovitě řetězit. Místo toho tak sledujeme dialogy, v nichž se jen posouvají dějová fakta, demonstrují vztahy mezi postavami a jejich charakterem a sem tam odehrává nějaké to veselí.

Naštěstí je ale albrechtický soubor natolik herecky silný, že i tuto (řekl bych dosti podstatnou) slabost textu do značné míry překoná: celkově je to hrané velice slušně, šaržirovanost Pankráce, Serváce a Bonifáce v podání Jiřího Procheho se zpětně vysvětlí a zejména dámská část souboru se vyznačuje velkou schopností

Erbenův Král tchoř ve zpracování Convivia při ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř.

karikaturní zkratky i přesného timingu. Dobrému zážitku pomáhá i průběžný gag s úmornými přestavbami prováděnými těžce zkušenu služičkou Helenkou v podání Andrey Holánkové (v jednom z opravdu pamětihodných výkonů celého kusu), vrcholící absurdně zbytečnou přestavbou na začátku třetího dějství a následným lakonickým odmítnutím možnosti, že by se mělo záhy přestavovat znova.

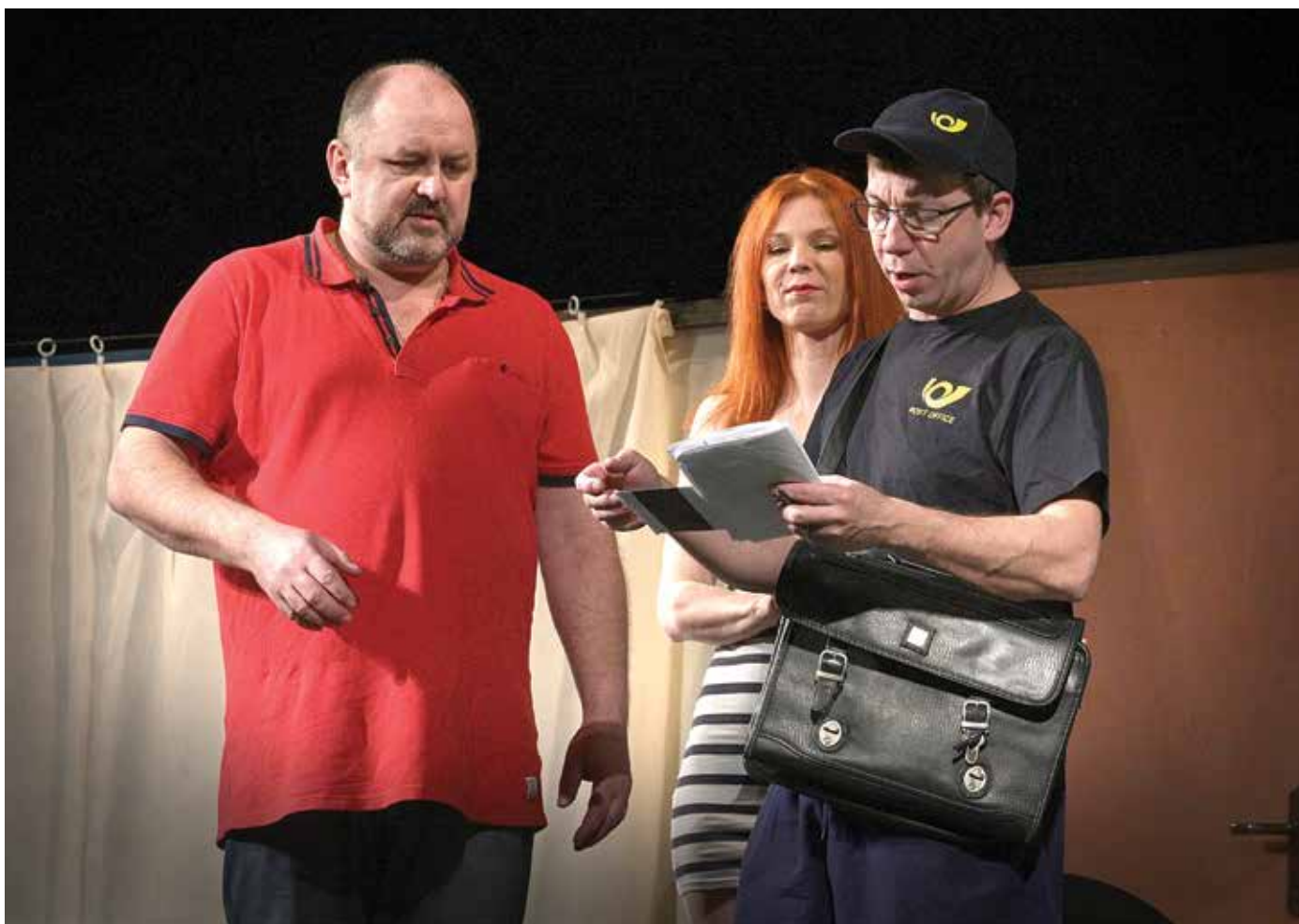
Mohu tedy s potěšením konstatovat, že ač jsem měl neutuchající dojem, že opravdu vybudovanou veselohru v duchu nejlepších tradic žánru mi dopřáno sledovat nebylo, bavit jsem se víceméně slušně a zasmál v dvouciferném počtu případů. Důvod, proč jsem nakonec stejně odešel z divadla neukojen, tkví v závěru: ten jako by zkrátka nastal ve chvíli, kdy už hra trvala dost dlouho, aby se mohla hrát jako celovečerní kus. Nic se nevyřešilo, nic se nevypointovalo, hrdinu potkal jeho (nekomedialní) konec zčista jasna a ještě není tak úplně jasné, co přesně se mu tedy vlastně stalo. A zpětně vzato není taky jasné, jaké téma se tím vlastně mělo pojmenovat:

jako by šlo prostě o to, aby se ty veselé postavičky mohly po dobu dvou hodin potkávat a říkat si a dělat pokud možno veselé věci. Nic proti tomu, ale opravdová komedie spočívá v něčem dost jiném.“ (Michal Zahálka)

Inu, česká crazy, aneb Broadway nečekejte

Když na začátku představení vyleze před oponu nahý chlap oděný pouze v trenýrkách, nevěstí to nic dobrého. A tak bylo i v inscenaci Haló souboru U.F.O. (Unie Ftipných Osobností) z Albrechtic nad Orlicí. Hra, kterou si Albrechtičtí – respektive jejich režisér Jindřich Bartoš – napsali a do Hronova přivezli, zachycuje úspěšného českého podnikatele v krizi středního věku. V dětství byl šikanován, ale zatvrdil se, což se mu v životě hodilo. Nyní vede úspěšnou firmu, již před sedmnácti lety založil, žije v luxusní vile, má pohlednou mladou ženu. Ovšem předchozí manželství se mu rozpadlo a syn, který právě dokončil vysokou školu, se mu moc nevyvedl. A co nyní se životem? Jaký smysl a jaký cíl hledat?

Takto jsou rozhozeny karty a o tom se v této společen-

U.F.O. – Unie Ftipných Osobností z Týniště nad Orlicí a jejich autorská inscenace Haló.

ské (či možná spíše rodinné) crazy komedii hraje. Není to žádná bridžová partie, ovšem ani hospodský mariáš. Spíš něco mezi rodinnými žolíky a dětským černým Petrem. Hlavní postava – zhruba padesátník, možná dokonce šedesátník – Lumír Hloch (Libor Stolín) se nám, divákům, zastupujícím jakýsi předčasné „boží soud“, zpovídá ze svého života, z rozporuplných životních pocitů a pohnutek, jež ho vedly a vedou k existenci, kterou sledujeme. Je to ale velmi umělé bytí, umělé situace a umělý svět, rýsovaný představou autora-komediografa, vidícího před sebou spíše než životní realitu jakousi modelovou životní (příčí se mi psát osudovou) situaci „obyčejného“ pivního českého člobrdy, od základní školy vláčeného tupým prostředím a současně toto prostředí posléze sám vytvářejícím, v něm a z něj žijícím. Drama – ač už osobní krize hlavní postavy, či příběh jako takový – se rozpadá na krátké životní peripetie a situace, vesměs napsané a podané s dobře odpozorovanou mírou autenticity násobenou vtipnými dialogy a obohacovanou dobře vybranými lidskými typy. Od šikanujících spolužáků přes zprvu milující a poté nenávistnou a vypočítavou manželku Marcelu (Barbora Pešková) a buranského syna Ondřeje resp. George (Jan Hašek) po atraktivní, racionálně se chovající, poměrně

vzdělanou manželku Martu (Simona Vítková), přítelkyni právníka Dalibora (Martin Hochmal), služku Helenku (Andrea Holánková), ráznou trenérku bowlingu Romanu Natašovovou alias Černou vdovu (Veronika Půlpánová) či do různých postav se převlékajícího kontrolora bowlingové soutěže Jiří Proche.

Nic ale naplat, je to takzvaný komunální humor, nezávazná společenská komedie, jež se vyhýbá realitě a na základě nejbazálnějších životních vztahů a situací vytváří předivo vztahů, dějů a situací, jež nemají za účel nic moc jiného, než pobavit, dát divákovi oddechnout od jeho trablů. A v rámci možností jej trochu vést k tomu se v oněch situacích sám uzříť. Ovšem tak, aby jej to jen lehce štíplo, nikoli pořádně kouslo. Každý si tak v daných vztazích, situacích a lidských typech najde aspoň kousek sama sebe a svého okolí, zasměje se a vesele ve svém životě – úplně stejně – pokračuje dál. Nic jej v této inscenaci nezabolí, nic drásavého se před ním neodehraje. Takoví Homolkovi... Dokonce ani hlavní postava nekončí – jak to zprvu vypadá – tragicky. Autor jí dává ještě jednu šanci. Jak se Lumír Hloch rozhodne, je na něm. Respektive na nás, jakým způsobem příběh s otevřeným koncem a polonahým začátkem domyslíme.

Inu proč ne. Takových příběhů a situací vzniká a existuje – zvláště ve filmu – dost a dost. Jsou úspěšné právě svou nekonfliktností, obecností a obyčejností, civilností. Jsou tak trochu otiskem doby a pro sociology a historiky možná i zdrojem podstatnějších informací o stavu společnosti. než z postdramatické literatury. Předestírají divákovi podnikatelský, milionářský svět (či – obávám se - spíše představu o něm) kam zhusta divák neohlédne. Ale právě v tom ony informace o velké části současné naší společnosti jsou.

Připomnělo mi to české filmy z dob druhé světové války typu Hotel Modrá hvězda, Muži nestárnou, Sobota či – z těch nejznámějších – Kristián. Zkrátka prostoduchý příběh, prvoplánové rodinné vztahy, víceméně bezkonfliktní, umělý svět. Růžový opar nabízející útěk z trablů každodennosti. Taková díla – ať už ve filmu či na jevišti – lze obhájit jediným: dobře vystavěnými situacemi, vhodně vybranými a ztvárněnými hereckými typy a osobnostním herectvím. A to se Jindřichu Bartošovi v podstatě – především v hereckých výkonech všech protagonistů – daří. Všichni již jmenovaní v čele s Liborem Stolínem v roli rozpačitého a tak trochu potrhleho Lumíra Hlocha s objemným břichem a patlavou chůzí jsou typy, na které se divák rád kouká, soucítí s nimi a jejich peripetie – ať jsou jakkoli typologizované a v jádru neživotné – si užívá. Každý z herců splňuje přesně vymezenou roli v pestré mozaice komediálních figurek, od ziskuchtivé manželky přes poctivého přítele po naivní služku a nezvedeného synka. Jen divá, pitoreskní trenérka, a převlékající se kontrolor byli myslím trochu odjinud, z jině, třeskutější komedie. Ale možná ani oni ne. Vždyť přece žijeme v jednadvacátém století a udržovat styl se dnes nenosí.

A tak za sebe musím říct, že jsem byl vcelku spokojen. Není to humor mého fernetu, ale má plné právo na život. Je si vědom svých hranic, které nepřekračuje. A to mluvím nejen o textu, herectví a režii, ale i o umolousané širokouhlé výpravě, jež si také na nic nehrála. Byla „poctivě“ primitivní až prostoduchá (včetně kalendářního plakátu nahé pin-up girl v garáži), hloubku jeviště moc neznala, nic nezakrývala. Když se závěs u jednoho z vchodů utráhal, herci jej přicvakli a jelo se dál. Inu, poctivá česká crazy.“ (Vladimír Hulec)

Středa 5. srpna byla pro naše soubory v programu letošního JH dnem posledním – ale zato jsme ji využili zcela. V rámci doprovodného programu jsme s Alešem Dvořákem v Trávě s gusem odehráli Havlovu Audienční, kterou hrajeme pod hlavičkou Divadla MY Theatre Opatovice nad Labem. Netušíme, kolikátá to byla repríza, premiéru měla tato kultovní Havlova jednoaktovka v našem provedení (tehdy ještě v pardubickém Exilu) už v roce 2008.

A v hlavním programu jsme měli ve středu dvě želízka: jednak Convivium ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře s jejich Erbenem 1862, druhak DS Vojan Desná – Mladá haluz

s Natěračem. Jaroměřským souborem a jejich inscenací se na stránkách Zpravodaje zabývali Jan Šotkovský a Michal Zahálka, recenze k Natěrači napsali Jana Slouková a Vladimír Hulec:

Bývaly prý v Čechách někdy časy, kdy tchoř zde mohl vládnout – ale je tomu už dávno!

Král tchoř Karla Jaromíra Erbena, vydaný roku 1862 (odtud vzala jaroměřská inscenace svůj poněkud kryptický název), je vlastně krutá anekdota o tom, jak si slepice a kohouti nejsou schopni panovat sami, zvolí si tedy za krále tchoře a šeredně se jim to vymstí. Je-li pointa této pohádky bez happyendu a bez poučení v tom, že jeden z kohoutů tchoře nakonec přelstí, je to pointa morálně značně neuspokojivá – kohout zachránil jen holý život, ale konec tchoří hrůzovlády je v nedohlednu.

Bylo by hezké (i když prakticky těžko proveditelné), kdyby ctěné obecenstvo mohlo sledovat Erbenův text zároveň s inscenací Convivia při ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř. Mohlo by totiž názorně sledovat, jak se provádí transformace literatury v divadlo takřka ukázkovým způsobem. Výsledek odpovídá věrně předloze, a přitom vznikl zcela svéprávný divadelní tvar, žádné zbytky nestrávené literárnosti. Slepice byla tchořem pohlčena bezzbytku. Z Erbenovy bajky stvořili Jaroměřští (koučování Jarkou Holasovou) vícevrstevnaté podobenství o boji o moc, o kolaboraci a o podbízění, o touze po dominanci, surovosti silných a strategických manévrech slabších. Našli suverénní metaforický adekvát zvířecích pŭtek ve hře hrnků, talířků, lahví vína a vajíček. Nápad ztvárnit tchoře flakónem voňavky je pak miliónový a výhrůžnost rozprašování své pachové stopy po okolí děsivě konkrétní.

Příběh inscenace samozřejmě vybízí k jisté – velmi určité – konkretizaci, čemuž napomáhá i sám fakt pozvání cizí mocnosti, rudá barva vína, které se rozlévá po tchořově košili a samozřejmě ostrá pointa závěrečného minidiologu „Na co? – Na věčné časy!“ (V tomto smyslu samozřejmě alegorie nepřiléhá důsledně, neboť zvací dopis tehdy psala jen malá část českého dvorku). Síla inscenace – viděl jsem ji včera v podvečer podruhé a ozřejmilo se mi, jak precizně je vybudovaná – však není v přímočaře dešifrovatelném sdělení, ale ve vystižení některých hlubinných společenských procesů, které zde dostávají divadelně velmi názorný tvar. Koneckonců Orwell psal svou Farmu zvířat také jako alegorii zcela konkrétních dění v sovětské společnosti, a přesto dokázala od svého vzniku mnohokrát osvědčit svou obecnější platnost. Ze sehraného kolektivu jaroměřského souboru bych rád vypíchnul sugestivní výkon Jana Kosejka, jehož nevině chlapecké vzezření je v působivém kontrastu k požívačné, neukojitelné krutosti, kterou se jeho tchoř projevuje.“ (Jan Šotkovský)

Revoluce popíjí své děti

Ve světě amatérského loutkářství je Jarka Holasová velkým pojmem coby pedagoga jaroměřské ZUŠ F. A. Špor-

ka – a „její“ soubory bývají pravidelně k vidění na přehlídkách v Písku, v Chrudimi i na Hronově. Vyznačují se jednak nevšedním výskytem mimořádně nadaných a jaksi konceptuálně uvažujících (loutko)herců/hereček, jednak objevnou dramaturgií.

Erben 1862 vychází z Erbenovy povídky, která je nesmírně půvabná a politicky nadčasová. Právě to nám přítomná inscenace dokládá, aniž by zbytečně tlačila na pilu: její první část, která se obejde beze slov, je primárně o vztazích nikoliv politických, nýbrž milostných. Čtveřice dívek tu slepičím způsobem usiluje o chlapce – a teprve když jedna z nich uspěje a scéna vyvrcholí porcelánovou souloží, změní se najednou perspektiva, dojde i na slova a ukazuje se, že problém je primárně politický.

Sledujeme vzestup tyрана, jehož tchořovitost znázorňuje tělo coby flakónek (mimochodem tady to přes roušky asi nedoputovalo, ale na Chrudimi to byl tchoř věru intenzivní), a to, jak se postupně zbavuje svých věrných. Částečně je to princip Soli nad zlato či Krále Leara, ono známé hledání nejloajálnější odpovědi, ale není vůbec těžké vidět v tom paralely třeba k politickým procesům padesátých let minulého století. Aneb případně ještě současněji: to téma obžerného vládce a potřeby poddajnosti můžeme konec konců vztáhnout i k dnešnímu Česku. To, jak tyran likviduje spolupracovníky de facto z potřeby PR spíš než z niterného pnutí (protože kdo by dobrovolně požíral vajíčka a zapíjel je takhle rychle takovouhle spoustou červeného?), je výmluvně povědomé.

Formálně je to nesmírně hravé, dovedné divadlo s předměty, které opravdu zkoumá možnosti mimoslovního vyjádření prostřednictvím loutek. Je skoro škoda, když v momentě obratu k politickému tématu začne více pracovat slovy, ale zároveň je obdivuhodné, jak se to erotické a to politické téma daří organicky pojít. Společně s Kabaretem proti nám se denní program složil do politického diptychu. Mnoho pozitivního z toho ve smyslu sdělení neplyne, ale jako zpráva o mladém talentu je jaroměřský Erben potěšující víc než dost.“ (Michal Zahálka)

Othello s balakrylem

Komedie britského populárního dramatika Donalda Churchilla Natěrač si už stihla vydobýt své výrazné místo na českých jevištích. Její nejnámější podobou je inscenace z Divadla ABC, kterou v roce 1994 režíroval Ladislav Vymětal s Pavlem Zedníčkem, Janou Paulovou a Simonou Stašovou a která se hrála neuvěřitelných čtyřadvacet let (posléze pod hlavičkou Divadla Kalich) až do svého posledního uvedení v únoru 2018. Kromě divadelních prken se hra u nás dočkala i úspěšného televizního zpracování a není divu – svižně a zručně napsaná aktovka nabízí skvělé herecké příležitosti, dobře vystavené situace a divácky vděčný námět. Hrdinku Sandru (jména postav jsou zde výsledkem adaptace textu do českého prostředí) navštíví

Eva, rozlíčená manželka jejího milence. Oznamuje jí, že až se Sandřin muž vrátí ze služební cesty, celou aféru mu prozradí. Zoufalá Eva je v koncích, ale pomoc je blíž, než se zdá: Zrovna si totiž nechává vymalovat byt a natěrač Kamil je odhodlán ke všemu. Nadšený amatérský herec se nabídne ztvárnit falešného Sandřina manžela. Jenže věci nabídnou nečekaný spád...

Bulvární komedie tohoto typu mohou u diváka, přicházejícího s kritickým okem, vyvolávat nemalou nervozitu. Zcela upřímně se přiznám – do Sálu Josefa Čapka na večerní představení souboru DS Vojan Desná-Mladá haluz – jsem vcházela s poměrně velkou obavou z řachandy nejisté úrovně a tlaku na popukání diváka. O to větší byla má radost z výsledného tvaru a z ryzí, formálně zručné komediální divadelnosti inscenace. Režisérka Vladka Kodoušková uchopila text s žánrovou jistotou, vkusem a přesností. To vše by samozřejmě nebylo možné bez kvalitních herců. Lukáš Frydrych předvedl v titulní roli vynikající výkon a svou suverénní živelnou komikou ovládl jeviště. Skvělou spoluhráčku našel v Lence Dvořákové. Ta s decentním komediálním hecťvím ztvárnila roli paní domu Sandry. Situačně přesná, obzvláště v druhé polovině, byla i Petra Tauchmanová v roli vyděračky Evy. Kromě komiky, vycházející z rozložení klasického milostného n-úhelníku, těží humor inscenace z tématu herectví a divadelnosti samotné, nechybí citace slavných děl dramatické literatury a obvyklých hereckých manýr. Představení se odehrává ve svižném tempu, paradoxně v druhé polovině, kdy narůstala herecká jistota protagonistů, se ale objevily problémy s temporytmem a nenahrávalo tomu ani kostrbatější vyústění hry.

Nemyslím si, že bych se stala po zhlédnutí Natěrače novou zapálenou fanynkou žánru komediální divácké jistoty, ale inscenačně zručně zvládnutých komedií není nikdy dost. I proto se pro mě představení souboru z Desné stalo příjemným hronovským překvapením a důkazem, že nikdy není příliš pozdě na to, abychom to natřeli svým předsudkům... (Jana Slouková)

Robby Bubble

Přijmeme-li tezi, že Jiráskův Hronov je scénickou „žatvou“ všech divadelních žánrů a forem amatérského/ochotnického divadla, jistě i Natěrač Mladé haluze Divadelního spolku Vojan z Desné, coby reprezentant toho nejprůkaznějšího divadelního bulváru, jaký si snad lze představit, sem patří. A patří sem i z těch důvodů, že ukazuje častou ambici amatérů a ještě častěji ochotníků (rozuměj starší a konzervativní větve amatérského divadla) být konkurentem či nápodobou profesionálního divadla.

Právě o to se, myslím, Desenští snažili. Převést svými silami a stejně dobře (nebo aspoň přibližně dobře) jako profesionálové na jeviště třeskutou komedii Donalda Churchilla, již u nás proslavil pár Pavel Zedníček s Janou

Paulovou (třetí postavu alternovaly Simona Stašová se Zuzanou Mixovou). Od roku 1994, kdy měla premiéru v Divadle ABC (a od roku 2000, kdy ji převzalo Divadlo Kalich), ji odehráli více než tisíckrát. Připomínám ji zde záměrně, neb ona úspěšnost není nahodilá a dokonce není ani (příliš) daná samotným titulem. Je dokladem – vždy neodhadnutelného – propojení textu s herci a také herců mezi sebou. Taková komedie – v podstatě jen rozvinutá anekdota – totiž vyžaduje herecké mistrovství par excellence. Troufnout si na ni je jako sednout si do vozu Formule 1 a věřit, že ujedou aspoň jedno kolo (a raději víc) tak, aby mne nikdo z ostatních o to jedno kolo nepředjel.

No, a v tomto případě se mi zdálo, že Desenští v podstatě ani nenastartovali. Či ještě přesněji, chtěli závodní dráhu projet s dýchavičnou Škodovkou. Komedii, jež – aby divadelně jiskřila – vyžaduje fyzické nasazení, rychlé jednání, slovní ping-pong, schopnost improvizace a velkou míru erotičnosti až lascivnosti, pokud možno až na (či ještě lépe za) okraj herecké vyzývavosti a divácké únosnosti (kdo Zedníčka s Paulovou v Natěrači viděl, jistě ví, o čem mluvím), hrají v poklidu francouzské společenské konverzačky, kde fyzické jednání je spíše jen ojedinelou akcí a většina podstatného spočívá v dialozích. Ale tato komedie potřebuje napětí a ostrost v každé vteřině představení. Stačí setina sekundy bez ní, a komedie ztrácí půdu pod nohama.

Ono to samozřejmě – nějak – funguje i takto, po francouzsku. Některé dialogy – i sama situace, ve které se obě ústřední postavy ocitly – jsou vtipné samy o sobě, a tedy textu neznalého diváka baví. Ale v tomto divadle, v tomto druhu divadla-zábavy jde o divokost a ztřeštěnost, o fyzické jednání a erotiku. Je příkladem typické angloamerické grotesky, žánru, z kterého čerpají třeba i Sean O'Casey (Pension pro svobodné pány) či J. B. Thomas (Charleyova teta). Z této studny, z tohoto zdroje pili i komici němé éry a napájeli se z ní Monty Pythoni. Zkrátka, jedná se o texty, které dávají herci možnost „pořádně si zařadit“. A záleží na nich, jejich fantazii, zaměření a schopnostech, kam a kudy se produkce bude ubírat.

Ale vraťme se k Mladé haluzi DS Vojan. Herci jistě dělají, co mohou a na co mají. Každý je trochu – vlastně hodně – jiný. U každého bychom při troše dobré vůle našli polohy, ve kterých je herecky přesvědčivý, kdy je schopný vytvořit situaci a charakterizovat stav postavy. Sem tam vznikne nějaký ten „joke“. Ale jsou neskutečně pomalí, váhaví. Ke každé akci potřebují dlouhou přípravu a pak vesměs nabídnou jen nenápadný, nasmělý, pitvorný vtípek. Ale nejen, že se všichni tři míjejí s typem této komedie (nejméně asi představitel Waltera Lukáš Frydrych), ale oni se nepotkávají ani spolu. Každý na jevišti existuje v podstatě sám za sebe, každý v podstatě sóluje. Nenahrává, nerozvíjí nápady a podněty druhého, není mu přirháváno. Má-li dojít ke skutečnému dialogu z očí do očí, má-li dojít k fyzickému doteku a jednání, dění se zasekává, akce jsou opatrné, situace negradují.

Herci se to snaží nahrazovat různým pitvořením a přemírou gest s vírou, že to stačí, ale tím možná ještě víc zdůrazňují hereckou neuchopenost svých postav. Jako příklad uvedu nazkušování facky dvěma hlavními postavami, které při troše herecké odvahy a fantazie může být zdrojem až pekelně drsné, vtipné zábavy. Erotické, situační, komediantské. Ale tady se jen škobrtavě dostáváme k – předvídatelné – pointě. Padla facka, padla v pokoji...

A tak je tomu v podstatě v každé situaci. Rekvizity hercům překážejí, kufrý vozí z jedné strany na druhou, aniž by je nějak situačně využili, postupně odkrývaný nábytek, lahve alkoholu a nádobí či různé proměny kostýmů, ani natěračův „vercajk“, je též nevybízejí k nějakým vtipům, jimiž by se bavili a provokovali navzájem, a tím bavili i diváka.

A tak se z původně divoké, třeskuté grotesky, kde si herec nejen může, ale má utírat nos židli, stává mírně pikantní rodinná komedie o jedné – vlastně dvou – nevěrách a ženské i mužské ješitnosti. Jeden úsměvný příběh z Dekameronu. K nasycení určitého spektra diváků jistě stačí. Kdyby však věděli, že původně byl v krabici Bourbon, ale byl jim servírován Robby Bubble, možná by někteří volili raději poctivý tuzemák, jaký v úterý z podobného komediálního ranku nabídli Albrechtíci. Já tedy určitě.“ (Vladimír Hulec)

Milí přátelé, takový byl tedy 90. Jiráskův Hronov – a Východočeši na něm. Doufám, že jsem na někoho nezapomněl, to by mě mrzelo! Věřím, že 91. ročník Jiráskova Hronova bude neméně vydařený – a že bude opět místem, kde i Východočeši ukážou, co umí. A s laskavým svolením prof. Jana Čiáře Vám na stránkách naší Hromady přinášíme také jeho vzpomínky na Hronovy minulé. Opět si vypůjčím slova Jany Soprové: „O vzpomínky na předchozí Jiráskovy Hronovy jsme požádali guru tohoto festivalu, profesora Jana Čiáře... A on opravdu napsal – osm pokračování do devíti čísel Zpravodaje, v němž vzpomíná na zajímavé lidi a pozoruhodné i bizarní okamžiky z historie festivalu. Můžete se tedy těšit na každodenní dávku jeho vzpomínek.“ To ovšem na jiném místě této Hromady.

Sepsal a z anotací, programů a Zpravodajů sestavil Josef Jan Kopecký

Jubilejní Jiráskův Hronov 2020

35 / S DEVADESÁTKOU NA KRKU. JIRÁSKŮV HRONOV SLAVIL LETOS UNIKÁTNÍ JUBILEUM

Festival Jiráskův Hronov patří k mezinárodně uznávaným značkám. Jde vůbec o nejstarší divadelní festival na světě. Od roku 1931 se konal každoročně, a to i za těch nejobtížnějších podmínek. Během druhé světové války, po únoru 1948... Dokonce i v letošním, podivuhodném „covidovém roce“ přivítal s otevřenou náručí vybrané soubory. Jiráskův Hronov je totiž „festivalem festivalů“. Už sama přítomnost na Hronově je potvrzením špičkové úrovně divadelních inscenací. Ale nejde jen o to zúčastnit se. Součástí přehlídky jsou také dílny a semináře – pravé kolbiště názorů, zkušeností a dovedností. Pravidelnými hosty tu bývají i profesionální divadelníci, často v roli lektorů. A jak vidí Jiráskův Hronov „z druhého břehu“, jsme se zeptali několika z nich.

Fenomén Jiráskův Hronov

Mgr. Lenka Lázňovská, ředitelka Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu, působí pravidelně v porotách amatérského divadla:

Pojmenujeme-li něco jako fenomén, chceme tím naznačit, že to považujeme za něco jedinečného. Ráda přinesu několik argumentů pro své tvrzení, že tuto přehlídku amatérského divadla za fenomén považují. Letos se festival, pojmenovaný po hronovském rodákovi A. Jiráskovi, dožívá úctyhodných devadesáti let. Jedná se určitě o nejstarší kontinuálně trvající (nikdy od r. 1931 nebyl přerušeno) festival na světě. V počtu ročníků se přátelsky přetahuje se Scénickou žatvou Martin. Ta však ve svých dokumentech neoznačuje ročník festivalu, nýbrž ročník

soutěží ochotnického divadla – a teď je mezi námi rozdíl pěti let, pokud bychom chtěli jít slovenskou cestou, tak bychom žatvu ještě o čtyři roky překonali. Nevím ale, proč bychom to měli dělat.

Festival od svého založení je celostátní výběrovou přehlídkou. To znamená, že se na Jiráskův Hronov nelze přihlásit, soubor musí být vybrán. Současná koncepce stanovuje, že jde o festival festivalů, tedy že výběr provádějí lektorské sbory jednotlivých druhových celostátních přehlídek, např. CP činoherního divadla Piknik Volyně, Loutkářská Chrudim, Dětská scéna apod. Od r. 1991 je přehlídkou multižánrovou. Řadu let před tím byl přehlídkou pouze činoherního divadla. A složitý klíč postupu vysvětluje, že být vybrán, znamená pro soubor potvrzení, že jejich inscenace je opravdu kvalitní. Hronov dnes nepotřebuje žádné ceny, neboť vyhráli všichni.

Od poválečného období doprovázejí přehlídku dílny a semináře, trvající po celý festival. Jejich počet (cca 15) i počet seminaristů převyšují dvě stovky, což není něco běžného. Vidím, s jakým údivem se tato informace setkává u každého zahraničního hosta festivalu. A přestože v běžném (tedy ne v pocovidovém) ročníku se celkový počet představení za deset dnů festivalu pohybuje kolem stovky, jsou všechna (každé se dává minimálně dvakrát) vyprodána. Návštěvníci se totiž sjíždějí z celé republiky. Ani to není běžné, takže např. chorvatští hosté položili následující – vážně míněnou otázku: „Odkud svážíte diváky a jak to organizujete?“ Nechtěli věřit, že to opravdu pořadatelé dělat nemusejí.

Během festivalu se často setkáte s osobnostmi českého divadla, tedy s autory (např. Milan Uhde, Daniela Fišerová, Pavel Němec a další), s profesionálními režiséry (např. Milan Schejbal, Adam Doležal, Petr Hašek a další), profesionálními dramaturgy (např. Jan Šotkovský, Luděk Horký a další), profesionálními scénografy (např. Kateřina Baranovská, Petr Kolínský a další). V loňském ročníku

zde hostoval světový mim Radim Vizváry. Nesmím zapomenout ani na doyena české teatrologie, pana profesora Jana Císaře, který se o amatérské divadlo zajímá doslova celý život. Jednou kdosi řekl, že se první srpnový týden Jiráskův Hronov stává mekkou českého divadla, byť je to asi trochu nadnesené, ale něco na tom je. Obecně totiž pořád platí, že k amatérskému divadlu se hlásí především ti z profesionálů, kteří z něj vyšli. A divadelníků s amatérskými kořeny nemůže být v ČR vzhledem k počtu souborů málo.

Festival nikdy ve své historii nebyl mezinárodní (podle pravidel by polovina účastníků musela pocházet ze zahraničí). Ostatně ani dnes k tomu nesměřuje, neboť čeští divadelníci se prostoru, který jim festival poskytuje, nechtějí vzdát. Přesto je známý nejen v Evropě, před třemi lety jej mezinárodní nevládní organizace amatérského divadla AITA/IATA zařadila mezi sedm nejuznávanějších festivalů na světě. Tak je to fenomén? Rozhodněte si sami.

Otázky pro lektory Jiráskova Hronova

Doc. Mgr. Milan Schejbal (1952), režisér a umělecký šéf Divadla A. Dvořáka Příbram, pedagog DAMU (katedra činoherního divadla, obor režie a dramaturgie), lektor a porotce řady seminářů a přehlídek amatérského divadla:

Co si myslíte o současném amatérském divadle? Čím se liší od divadla v 80. letech? Je dostatečně podporováno?

Myslím, že současné amatérské divadlo se vyznačuje v zásadě dvěma proudy svého působení. Jednak je to snaha o reflexi našeho současného světa, snaha o výpověď, jak je tento svět vnímán a jak jej lze změnit. Tento trend se objevuje především u mladých (generačních) divadelních kolektivů, ale je pro mě potěšitelné, že nejenom u nich (např. V. A. D. Kladno, Divadýlko na dlani Mladá Boleslav, AD HOC atd.) Druhou skupinu pak tvoří soubory, jejichž hlavní snahou je realizovat divadlo jako svého koníčka, uvádět na divadelní prkna texty z klasického i moderního divadelního repertoáru. I tento druh divadelního vyjádření je pro mě cenný, neboť ve svých špičkových inscenacích znamená obohacení a inspiraci pro celé české divadelnictví a plní rovněž velmi důležitou funkci spolkovou a osvětovou.

V čem spočívá svoboda amatérského divadla?

Svoboda amatérského divadla vychází především z výběru témat (nejen u souborů tzv. autorského divadla) a potažmo divadelních předloh, které mají amatérští divadelníci touhu uvádět. V tomto jim profesionálové mohou i závidět, neboť ti jsou často omezovali ekonomickými a provozními nároky, které jsou mnohdy nekompromisní.

Co vám osobně jako lektorovi divadelních přehlídek práce s mladými divadelníky přináší?

Díky práci s mladými divadelníky poznávám, jak tito vnímají současný svět, co jsou pro ně palčivá témata a pro

blémy dneška. Člověk pracující každodenně v profesionálním divadelním provozu totiž logicky časem částečně ztrácí kontakt s tzv. normálním světem, což pro divadelní umění bývá nevýhodou.

Pokud jde o vaše působení v neprofesionálním divadle, označil byste sám sebe za ochotníka? Jak je to dnes s pojmy ochotník a amatér? Jsou podle vás zcela synonymní?

Já sám jsem se nikdy netajil a netajím tím, že jsem vyšel z amatérského divadla, rád se k tomu hlásím, protože vím, že na tomto poli se můžu setkat a setkávám s řadou kreativních a inspirativních lidí. Proto mám amatérské divadlo rád a rád jej sleduji. Řada divadelníků rozlišuje pojmy amatér a ochotník v tom smyslu, že amatéři hledají témata, kterými se chtějí vyjádřit k současnosti, zatímco ochotníci „jen“ chtějí hrát divadlo. Jsem přesvědčen, že je to zcela mylné rozlišování, já to neřeším. Divadlo může být jen dobré anebo špatné.

Do jaké míry se podle vás dnes amatérské a profesionální divadlo překrývají? Můžete uvést příklad ze své praxe?

Myslím, že profesionální a amatérské divadlo dnes žije v daleko větší symbióze, než tomu bylo dříve, zejména před rokem 1989. Na českých divadelních scénách dnes působí řada tzv. poloprofesionálních souborů, kde vedle sebe existují bez problémů profesionální i amatérští tvůrci. Mnozí profesionální režiséři spolupracují s amatérskými soubory (to se nárazově týká i mě, pokud to čas dovolí - a toho, bohužel, mnoho není) a setkávám se i s tím, že profesionální herci vystupují v amatérských inscenacích. Jsem přesvědčen, tato spolupráce je velmi prospěšná pro obě strany.

...

Mgr. Alena Zemančíková (1955), absolventka DAMU (obor dramaturgie), dramatička, spisovatelka, dramaturgyně literárně-dramatického vysílání Českého rozhlasu 3 – Vltava a lektorka krajských a celostátních přehlídek

V 70. a 80. letech jste byla aktivně činná v amatérském divadle. Co pro vás jako jeho tvůrkyni tehdy znamenalo?

70. a 80. léta byla pro mě ve vztahu k amatérskému divadlu dvě zcela odlišná období. 70. léta pro mě jsou spojená s Divadlem Dominik, což byl ambiciózní podnik našeho velmi raného mládí; z Dominiku jsme většinou směřovali na umělecké školy, stýkali jsme se v Plzni s progresivními příslušníky umělecké scény předchozí generace, v tu dobu vesměs odstavenými od svých profesí, představovali jsme naději do budoucna. Proti postupující normalizaci jsme se vzpírali divadlem poezie. V 80. letech jsem se po několikaleté přestávce, během níž se narodily moje tři starší děti, k amatérskému divadlu vrátila, ale celé to mělo úplně jiný smysl. Byla to typická volnočasová aktivita, členové Divadla Pod lampou byli všichni pracující (a v některých případech i ve velmi náročných pozicích) a ani jsme nebyli téhož divadelního smýšlení. Já jsem pak dostala

angažmá v Západočeském divadle v Chebu a tím moje přímá účast v amatérském divadle skončila.

Co si myslíte, že přináší svým tvůrcům dnes?

Myslím, že to je pořád stejné: někteří, opravdu umělecky založení lidé, si jím tříbí a vyhraňují svůj vztah k umění, estetický názor i názor na společnost. Pro mnohé – tenkrát jako dnes – je to odrazový můstek do sféry profesionálního divadla a příbuzných oborů. Hybným momentem je tady kreativita. Pro jiné je amatérské divadlo hlavně společenstvím, kolektivní aktivitou, která spojuje jednotlivce, kteří by se jinak dohromady nedali, a dává jejich setkání smysluplnou náplň. Pro oba typy je důležité i společné pobývání s publikem, možnost něco sdělit nebo se třeba jen předvést na veřejnosti. V dnešní době rozdělené společnosti je to jeden ze spolehlivě fungujících způsobů vzájemného kontaktu.

Představuje amatérské divadlo stále zajímavé osobnosti?

Samozřejmě. Tvůrčí osobnosti zde mají možnost se představit v autorské i interpretační rovině zcela nezávisle na tlaku profesionálního provozu. A nesmím zapomenout, že představuje také neobyčejně zajímavé osobnosti pedagogické, které obzvláště mají můj obdiv. Je něco, čím může amatérské divadlo obohatit i české divadlo jako celek?

Když pomínu, že z jeho prostředí odcházejí lidé do profesionálního divadla (to je to evidentní, co se dá říci vždy a vždy to tak bylo, stačí si přečíst několikery herecké memoáry), může sloužit jako laboratoř a dílna nových postupů a přístupů. Příklady najdeme v historii Jiráskova Hronova dost.

...

Mgr. Luděk Horký (1974), absolvent divadelní vědy na FF UK, dramaturg, režisér a pedagog. Vede Centrum dramaturgie tvorby pro děti a mládež v České televizi. Působí jako pedagog a režisér dětského divadla a divadla pro děti v pražském Divadle RADAR. Jako divadelní lektor a metodik dlouhodobě spolupracuje s NIPOS ARTAMA.

Patříte k mladší generaci divadelníků. Proč se amatérskému divadlu věnujete a co vám přináší?

Děkuju za lichotku. Za čtyři roky mi bude 50 let. Pokud jsem skutečně vnímán jako reprezentant mladší generace divadelníků, tak pánbůhsmami. Ale vážně. K mladší generaci nepatřím, ke střední se hrdě hlásím. V Divadle RADAR, které je jedním z velkých pražských center dramatické výchovy a amatérského divadla, vedu různé dramatické kroužky a divadelní soubory nepřetržitě od roku 1993. Od roku 1994 jezdím navíc každoročně v létě jako vedoucí na dětské divadelní tábory. A na Jiráskově Hronově jsem v pozici lektora už po jedenácté v řadě. Amatérské divadlo mám moc rád. Má láska k němu je natolik iracionální, že je neschopná ji vysvětlit. Určitě má co dělat se skutečností, že amatérské divadlo umožňuje dokona-

le skloubit uměleckou tvorbu s kamarádstvím. A já měl na lidi, s nimiž se amatérskému divadlu věnuji, vždycky štěstí. A taky velký vzor v Milanu Schejbalovi, který mi kdysi coby adeptovi dramaturgie nabídl angažmá v Městských divadlech pražských, čímž odstartoval mou profesionální kariéru. Přes deset let jsem mu koukal pod ruce při práci v Divadle ABC a obdivoval jsem, jak vyrovnaně dokáže investovat svou energii do profesionálního a současně do amatérského divadla.

Profesně jste se pohyboval i ve světě profesionálního divadla. V čem spočívá svoboda toho amatérského? V nezávislosti na vstupném.

Pokud jde o vaše působení v neprofesionálním divadle, označil byste sám sebe za ochotníka? Jak je to dnes s pojmy ochotník a amatér? Jsou podle vás zcela synonymní?

Ó já, zase ta nekonečná salonní diskuze o tom, co je to být amatér a co ochotník. Jako divadelní profesionál nemusím tohle úsměvně palčivé dilema řešit. Ovšem doma jsem v amatérském divadle RADAR/Hrobso. Pojmem ochotníci jsme se nikdy neoznačovali. Fakticky vzato je slovo amatér jenom modernějším a univerzálnějším výrazem pro totéž. Označuje neprofesionála, tedy toho, kdo divadlo dělá, ale ne za peníze. Neživím se jím. Slovo amatér zahrnuje všechny aspekty zájmové umělecké činnosti, vykonávané „mimo profesi“. Slovo ochotník selektivně zdůrazňuje aspekt jediný, a sice lásku k divadlu. Že je smysl divadla z ochoty založený na čisté lásce k dramatickému umění, to nelze popřít. Podle mě je předpoklad, že amatér divadlo miluje čistší láskou než profesionál, poněkuď sentimentálně zkraslený, zbytečně nostalgický. Známe mnoho amatérů, pro které je divadlo především médiem, platformou k vyjádření názorů na svět. Nejde v první řadě o lásku k herectví, nýbrž o to, řešit prostřednictvím divadla společně s diváky otázky a problémy současného světa. A v neposlední řadě je ochotník slovo lehce archaické. Když vznikla v roce 1886 Ústřední matice divadelních ochotníků českých, slovo amatér nepoužíval v souvislosti s divadlem nikdo. Dnes bych řekl, že je na ústupu pro změnu pojem ochotník. Slovo amatér vystihuje ochotnickou činnost komplexněji. A je mnohem rozšířenější. Zkuste si slovo „ochotník“ přeložit do angličtiny, do němčiny nebo do francouzštiny! Vždy se vám z něj vyklube amatér. Jinak je tomu ve slovanských jazycích. Tam hraje láska k divadlu prim, jak dokládá ruský л ю б и т е л ь.

Do jaké míry se podle vás dnes amatérské a profesionální divadlo překrývají? Můžete uvést příklad ze své praxe?

Překrývají se velmi. Řada posluchačů a absolventů divadelních škol jako je DAMU či JAMU má své kořeny v některém z českých amatérských divadel. Naopak mnoho divadelních profesionálů v českém prostředí s amatéry velmi ochotně spolupracuje. A v posledních dvaceti letech se hned několik známých amatérských divadel zprofesionalizovalo (VOSTO5, Geisslers Hofcomedianen, Kámen, Semtamfór a další). Šedá přestupní zóna

mezi českým amatérským a českým profesionálním divadlem je široká a nepřehledná, protože se dynamicky vyvíjí. A to je dobře.

...

Mgr. Radovan Lipus (1966), divadelní, televizní a rozhlasový režisér, spoluautor cyklů Šumná města a Šumné stopy, pocházející ze slezského Třince. Lektor řady dílen na přehlídkách amatérského divadla.

Kdybyste měl vyjádřit, v čem se liší spolupráce s amatérskými divadelníky a profesionály?

V ničem. Pokud zkoušejí s vášní, rozumem i srdcem. Amatéry může sice občas zrazovat technika, ale některým technicky vybaveným profesionálům zase na oplátku někdy nasazení a smysl uniká. Odpověď ve dvou slovech je tam i tady skrytá. Důležitá je: žitá intenzita.

V čem spočívá svoboda amatérského divadla?

Člověk je tu možná přece jenom trochu více pánem toho co, kde, s kým a jak. Na přesné datum premiéry či předplatné není zas tak neúprosný tlak, byť to mnohdy může paradoxně komplikovat práci. Neboť často bývá právě neúprosný termín největší inspirací. Jinak si myslím, že svoboda spíše souvisí s každým konkrétním člověkem, a ne s profesním statutem. Svobodný Lipus je mezi amatéry i profesionály stále svobodným Lipusem (úsměv).

Jak vzpomínáte na své hostování na Jiráskově Hronově s inscenací HRA-NIC-e?

HRA-NIC-e byla pro mne především zážrakem společného setkání s Broumovem, lidmi i krajinou. Vydat se naproti a neminout se navzájem. Křehký a nesamozřejmý plod, co za plotem klášterní zahrady dozraje za intenzivních společných šestnáct dnů a nocí. Herci a herečky z celé republiky. Profesionálové, amatéři, naturšci, děti a nesmím zapomenout ani na skvělé hudebníky pod vedením Kamila Remeše. Tři roky po sobě jsme se o prázdninách dychtivě sjížděli do kraje pod Hvězdou, snad nejen sobě k potěše. Přijetí v Hronově bylo jako důvěrné vstoupení do laskavého proudu Metuje. Díky za Jiráskův Hronov! Ještě nejmíň dalších devadesát let s námi ať tu je!

...

MgA. Jan Šotkovský, Ph.D. (1982), absolvent dramaturgie na JAMU, pedagog muzikálového herectví, dramaturg BuranTeatru a Městského divadla Brno, příležitostný dramatik a překladatel. Pravidelně působí jako porotce na amatérských divadelních přehlídkách různých úrovní.

Patříte k mladší generaci divadelníků. Proč se amatérskému divadlu věnujete a co vám přináší?

Díky za váš optimismus, se čtyřicítkou na krku člověka potěší, když pořád ještě spadá do „mladší generace“. Amatérskému divadlu se věnuji pouze jako porotce. Co

mi to přináší? Inspiraci, nahlédnutí do světa jiných hodnot (divadelních i lidských), trénink dovednosti formulovat srozumitelně svůj názor tak, aby „porotovaného“ inspiroval a k něčemu ponoukl.

Profesně se pohybujete i ve světě profesionálního divadla. V čem spočívá svoboda toho amatérského?

V existenční nezávislosti. Amatérské divadlo netrpí tlaky zřizovatele, sevřením dramaturgického plánu a předplatitelského systému, nepotřebuje pokrýt vysoké produkční náklady, splnit plán návštěvnosti atp. Ale to jsou všechno samozřejmě všechno jen předpoklady, které ke skutečné vnitřní svobodě amatérské divadlo využít může a nemusí.

Pokud jde o vaše působení v neprofesionálním divadle, označil byste sám sebe za ochotníka? Jak je to dnes s pojmy ochotník a amatér? Jsou podle vás zcela synonymní?

Z mé zkušenosti pojmy ochotník i amatér mohou vyzníti pejorativně, ale u ochotníka to asi hrozí víc. Ve svých textech používám výraz „amatérské divadlo“, nikoliv divadlo ochotnické.

Do jaké míry se podle vás dnes amatérské a profesionální divadlo překrývají? Můžete uvést příklad ze své praxe?

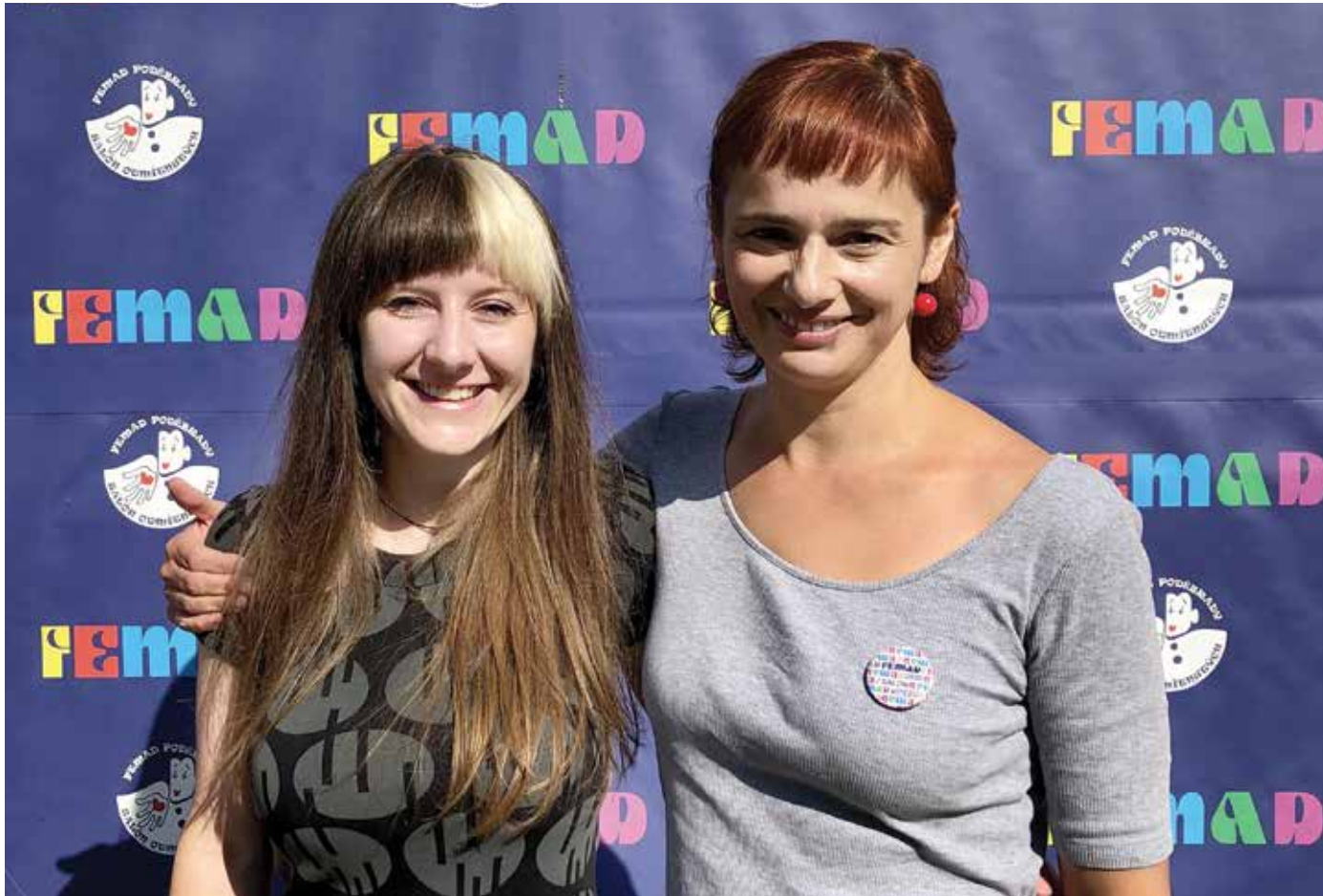
Už patnáct let dramaturguji v brněnském nezávislém souboru BuranTeatr, kde si užívám té výše zmíněné „amatérské svobody“. Daní za to jsou podmínky (zejména finanční), které jsou jednoznačně amatérské, i když nás diváci i kritika berou jako profesionály a sami se za ně považujeme. Výsledkem je tudíž ASPD – amatérský soubor profesionálních divadelníků. Tam i renomovaní, ba hvězdní profesionálové jsou de facto ochotníci, neboť tvoří opravdu především „z ochoty“.

Zdroj: Místní kultura, NIPOS-ARTAMA

36 / ZŮSTAŇTE NEGATIVNÍ! PCHE! LETOŠNÍ FEMAD BYL POSTAVENÝ NA NEDOKONALOSTI

Kvůli koronaviru jsme letos mohli zažít úplně jiný FEMAD než v předchozích letech. Salón odmítnutých nahradil Salón vítězů. Přehlídka totiž nemohla být naplněná podle stávajících pravidel. Organizátoři letos hlásali heslo Stay negative! Jaký byl letošní poděbradský festival?

Program FEMADU bývá každoročně sestaven z inscenací, které těsně minuly Jiráskův Hronov nebo Volyni (neproměnily doporučení lektorského sboru), proto podtitul Sa-

Redaktorka nového webu o amatérském divadle Divadelnik.cz Vendula Melišková (vlevo) na FEMADU.

lón odmítnutých. Několikrát jsem zaslechla od těch, kteří do Poděbrad nikdy nepřijeli, že je to přehlídka zhrzených divadelníků. Pokud na FEMAD jezdíte, musíte se tomu jenom smát. Najdete tu ve čtyřech dnech všechno, jenom ne zatrpkllost. Obrovský nadhled, sarkasmus, střelbu do vlastních řad, humor a pohodu. Přestože jde o přehlídku soutěžní, právě letos se potvrdilo to, co jsme tušili celé ty roky. Divadelníci se na začátku září jezdí na poděbradský zámek hlavně setkávat. Divadlo jako takové je trochu na druhé koleji.

Letošní ročník byl sestaven z inscenací souborů, které vyhrály v předchozích ročnících. Upřímně, to je dost zoufalá dramaturgická koncepce. Nemůžeme totiž vidět ony vítězné inscenace. Ale díváme se na současnou tvorbu, která neprošla ani sítí krajských přehlídek. Proto si dovoluji tvrdit, že letošní 49. ročník vůbec žádnou koncepci neměl – a druhým dechem dodávám: vůbec to nevalilo! Na každém kroku bylo cítit, jak jsme rádi, že se vidíme. Že můžeme spolu mluvit, ať už o počasí nebo o divadle. Jak si užíváme, že se může hrát divadlo a my na to můžeme koukat. A je nám vcelku fuk, zda se jedná o průměrnou nebo o něco lepší produkci. Jsme tady! A můžeme! Páni! Jenom z tohoto faktu byl člověk rozechvělý, rozebírala se jarní pandemie, diskutovalo se o letních festivalech. Plánovalo se, co na podzim. Ano, věděli jsme, že opět

přitahuje. Do sálu se smělo jen v rouškách. Stále jsme dezinfikovali ruce. Ale v paprscích zářijového slunce by nikoho nenapadlo, co se bude dít v listopadu.

A propos. Černý humor FEMAD neopustil ani letos. Organizátoři nabídli účastníkům službu – Odvez mě pryč! „Už se nemůžeš dívat na ty davy kašlajících lidí? Už je covidový semafor na poděbradském zámku červený? Prosáklo, že jsi pozitivní? Je načase zatraceně rychle zmizet. Zavolej na číslo 792 273 706 a my tě zdarma odvezeme na ubytování, kde můžeš nákazu šířit vesele dál. Vzít na palubu můžeš i pár dalších roznašečů, vůz je dost velký a řidič dávno promořený.“

Neustálé změny programu, chyby a nedostatky se letos ukázaly jako to nejlepší, co se festivalu mohlo stát. Heslo – zůstaň negativní, si vzali všichni k srdci a výborně se tím bavili. – Byla bych nerada, kdyby článek vyzněl tak, že se letos na FEMADU neobjevilo kvalitní divadlo. To rozhodně ne! Za sebe bych zmínila představení Komédie omylů v podání Slovanského Tjátru z Olomouce. Mladí, energií nabití herci hráli pod širým nebem, s minimem rekvizit a bez scény. Možná právě tohle je budoucí cesta současného divadla. Nemůžeme kvůli viru dovnitř? Pojdme komedianti tedy ven – na vzduch.

Kateřina Fikejzová Prouzová

37 / LETOŠNÍ FEMAD BYL SALÓNEM VÍTĚZŮ

Koronavirová pandemie letos dosti dramaticky zasáhla do kulturního, tedy i divadelního života, ale přesto se organizátoři tradičních amatérských festivalů nevzdali. Po Loutkářské Chrudimi a jubilejním Jiráskově Hronově se o víkend 11.-13. září uskutečnil v Poděbradech už 49. ročník FEMAD.

I když festivaly do jisté míry musely přizpůsobit svůj program a délku trvání omezením, nedošlo během žádného z nich k ohrožení či hromadné nákaze. Pokud jde o FEMAD, nezměnilo se místo konání na poděbradském zámku, snad se jen ještě posílila komorní atmosféra. Změna byla v tom, že se „Salón odmítnutých“ pro tento rok změnil v „Salón vítězů“. Proč se tak organizátoři rozhodli? Vzhledem k tomu, že výběr souborů na Jiráskův Hronov kvůli nekonání mnohých krajských festivalů, neproběhl letos podle tradičního vzorce „nominování – nenominování“, museli i organizátoři FEMAD přistoupit k alternativnímu výběru. A tak se tento nejubilejní ročník stal zvláštním v několika směrech. K účasti byly vyzvány soubory, které v předchozích letech na FEMAD nejvíce zaujaly a odvezly si nějakou cenu (či více ocenění). Z nich potom byl sestaven pozoruhodný program. V nabídce se totiž ocitly inscenace, které by v jiném případě patrně poděbradskou scénu nenavštívily. Mluvím-li o poděbradské scéně, nemuselo to letos nutně znamenat pouze jeviště Divadla na Kovárně, ale byly využity alternativní prostory.

Přes pandemická omezení se uskutečnily i diskusní kluby (pod vedením Jiřího Hromady, Rudolfa Felzmana a Václava Špirita, a uzavřená zasedání tady měla i režisérská škola ADA pod vedením Jaroslava Kodeše). Nechyběly ani legendární besedy v kruhu vedené Ladislavem Langrem, startující už po léta příspěvky negativního a pozitivního muže (či ženy): první řečník musí v určeném čase jen kritizovat, druhý pouze chválit. Nechyběl ani zdejší poklad, energií sršící moderátor Martin Kočí... Drobná omezení se týkala množství cen: chyběla Novinářská cena, Cena za inscenaci a Cena diváků, zůstala Cena divadelních klubů a ocenění za mužský a ženský herecký výkon.

Podle množství celkových nominací nejvíce zaujaly inscenace Bakchantky a Jacobowski a Stjerbinski. Patrně nejdiskutabilnějším kusem letošního festivalu se stala inscenace Hamlet v interpretaci režiséra Václava Klapky a českolipského souboru, shodou okolností titul, který sklídl podobné rozporuplné reakce i na letošním Jiráskově Hronově.

Letošní 49. ročník FEMAD (kdysi zkratka pro Festival mladého amatérského divadla) odstartoval už 10. září mimosoutěžním představením v interpretaci poděbradského spolku Jiří – lehce mystifikační hrou z prostředí konkursu do jedné velké firmy, Grönholmovou metodou. Oficiální zahájení však proběhlo až o den později, s mottem „Budte negativní“. Jako první se představil Divadelní soubor Amadis Popůvky u Brna s inscenací

hry britského autora Jima Cartwrighta pod názvem Dva v režii Tomáše Hradila. Je to oblíbený typ hry – výzvy, v níž se střídají v jednom místě nejrůznější charakter, a dvojice herců (Radka Schardová a Josef Širhal) si tak v krátkých epizodách skokově vyzkouší několik výrazně jiných charakterů. Děj se odehrává v prostředí hospody, v níž se hospodský a jeho partnerka (mezi nimiž od počátku panuje jakési zvláštní dusno, jehož podstatu divák zjistí až na konci) střídají s jednotlivými mnohdy podivnými osobami, které do prostoru hospody vstupují každá se svým problémem. Tato rozjezdová komedie festivalu sklídila možná až nezaslouženou kritiku. Herecké výkony sice herci zvládli poměrně suverénně, včetně rychlých převleků, hlavní problém byl patrně v tom, že inscenace je koncipována do prostředí hospody, kde se herci pohybují mezi diváky, kteří se tak stávají bezprostředními účastníky děje. To samozřejmě v rámci kukátka příliš nefungovalo.

Představení studentské grupy Slovanského Tjátru Olomouc pod vedením Zdeňka Vévody, vytáhlo diváky do Atria nedalekých lázní, kde se obvykle pořádají koncerty. Mladí herci v Shakespearově Komédii omylů, v níž vynikli především oba představitelé sluhů Gromiů, zabýdli celý open-air prostor (včetně výstupu na vysoké zdi) a svěžím uchopením tématu se spoustou krkolomných zápletek publikum skutečně pobavili. Slovanský tjátr, možná i díky tomu, že jako studentský spolek funguje na stále se proměňujícím složení hereckého ansámblu, disponuje čerstvou energií, kterou nesklátil ani čínský virus. Jak jsme se dozvěděli při diskusi, podmínky zkoušení nebyly vůbec snadné, ale nadšení, s kterým se studenti do Shakespeara pustili a dodali mu na aktuálnosti, jim po zásluze vyneslo Cenu divadelních klubů.

I následující sobotní představení se neslo v duchu studentské energie, a svérázného zpracování klasiky s aktualizacním ostnem. Přivezl je soubor Nemajíc nic pražské DAMU, studenti, kteří pod vedením Kateřiny Volánkové vytvořili klauzurní představení podle Euripidových Bakchantek, v němž se propojila předvolební agitace s pohanskými rituály, a konfrontovala intuitivní zvířecí podstata lidství s pragmatickou rozumovostí establishmentu. Představení začínalo na nádvoří zámku, kde se do předvolebního boje s hosteskami rozdávajícími letáčky a mávátka s nápisem Svobodné Théby zapojil provokativními hláškami moderátor Kočí, kam přijel autem Dionýsos společně s eroticky provokativními bakchantkami, a teprve po úvodním monologu se všichni přemístili do divadelního sálu. Soubor chaosu a řádu, z něhož si každý mohl vybrat to, čemu fandí, dopadl nerozhodně... Herecky a scénograficky ovšem jako dobrá vizitka pro celý tvůrčí tým, který v těchto kategoriích figuroval ve finálových nominacích. Tomáš Krutina v roli Dionýsa si odnesl Cenu za nejlepší mužský herecký výkon.

Další program směřoval ke vzpomínkám a byl svým způsobem poctou starší generaci tvůrců a souborů po léta úspěšných na různých festivalech. Divadelní společnost

Inscenace Jakobowski a Stjerbinski v podání Rádobydivadla Klapý patřila na letošním FEMADU mezi nejvíce oceněné.

Turnov přivezla variaci Petra Hakena na Čechovovy Tři sestry v čistě mužském obsazení. Tragikomický příběh tří bratrů přišel na svět v roce 2008, dosáhl více než 70. repríz a viděli ho diváci nejen u nás, ale i v Polsku, Rakousku a Německu. V době vzniku hodně rezonoval, ale – podle pamětníků, kteří viděli původní verzi – ztratilo už provedení původní naléhavost.

Patrně nejvíce diskusí vzbudil Hamlet v provedení Divadelního klubu Jirásek Česká Lípa v úpravě a režii Václava Klapky. Mnozí divadelníci mají dosud v paměti jeho legendární inscenaci Jak se vám líbí Jak se vám líbí z 80.let, která měla silný politický apel a vyznačovala se výraznou vynalézavou formou. (Pozn. to už se ovšem v remaku uvedeném na FEMAD v roce 2014 tolik nedařilo). Hamlet se patrně pokoušel o podobnou věc, tedy prostřednictvím klasika(y) vypovídat o dnešku. Tento způsob Hamle-

ta se mi ovšem jevil poněkud nešťastným, i když v závěru diskuse nad představením jsme se shodli na tom, že pro nematení diváka by stačilo poupravit název a nevydávat Klapkovu interpretaci za regulérního Hamleta. Takto textové posuny, škrty, inverze charakterů postav (v podstatě u všech – od feťácké trosky Hamleta, přes zrádného Horacia, přílišné upřednostnění Fortinbrase v ději) působily jako naschvály a děj nebezpečně připomínal jakousi plakátovou parodii na Česko pod kuratelou Rusů. Nicméně, i tady se našly zajímavé herecké výkony; zaujala především lolitkovská Ofélie Maří Magdaleny Fotrové, která získala cenu za nejlepší ženský herecký výkon.

The last but not the least, tedy poslední představení Rádobydivadla Klapý důstojně uzavřelo festivalový program. Inscenace Jakobowski a Stjerbinski (známá z profesionální scény jako Jakobowski a plukovník podle předlohy F. Wer-

fela) konfrontuje dva charaktery: „věčného žida“ a frajerského, poněkud neurvalého bonvivána, které jako katalyzátor činů a vztahů doplňuje Marianne, symbolická postava zosobňující matku zemi, hrdou Francii a zároveň obdivovanou a zbožňovanou ženu. Tato inscenace byla především beneficí Ladislava Valeše v roli Jakobowského. Dojemný, s neokázalou poctivostí zahrany příběh o přátelství, lásce, životě a smrti získal nejvíce nominací, z nichž proměnil tu za Nejlepší hudbu a Nejlepší výtvarnou složku inscenace.

Festival, byť v této omezené podobě, tedy i letos věnoval divákům vše, co jej dělá jedinečným. Nechyběly diskuse, setkání přátel u sklenky či kávy, a program přinesl příjemný pocit, že divadlo (byť za podmínek, které nad námi visí) stále žije.

Výsledky FEMAD za rok 2020

Nejlepší inscenace
nebyla udělena

Nejlepší ženský herecký výkon
Maří Magdalena Fotrová v roli Ofélie (Divadelní klub Jirásek Česká Lípa, Hamlet)

Nejlepší mužský herecký výkon
Tomáš Krutina v roli Dionýsa (Souboru nemajíc nic, Bakchantky)

Cena divadelních klubů
Slovanskému tyátru Olomouc za mladé divadlo, energii a drive v inscenaci Komédie omylů

Cena za výtvarné pojetí inscenace
Rádobydivadlo Klapý, Jakobowski a Stjerbinski

Cena za hudební složku inscenace
Rádobydivadlo Klapý, Jakobowski a Stjerbinski Jana Soprová (Amatérská scéna)

Jana Soprová (Amatérská scéna)

38 / LIBUŠE STRAKOVÁ

Už jsem si myslel, že tentokrát budu ušetřen, abych něco psal k životnímu jubileu Libuše Strakové. Ale, to jsem si jenom myslel. A už to bylo, a už to bylo a už to... Prosím vás, já už jsem toho o ní napsal a tolikrát, že už nevím, o čem bych napsal tentokrát. Ale přece jenom, je jí devadesát, a pořád hraje, a tak se patří o ní něco napsat. Jen doufám, že si nikdo z čtenářů nepamatuje, co už jsem napsal.

Čím ale začít? Možná tím, že se narodila v Holicích „pod vysokým komínem“, neboť její otec měl fabriku na sportovní náradí a možná, že někdo ještě má doma sánky od firmy Vinař. Nebo tím, že studovala v Chrudimi, aby byla platnou silou v domácí firmě. Nebo tím, že jako mladá jednou lehla a najednou byl konec se vším, co si představovala, a několik let ležela v altánku na zahradě... Ale co? Důležité bylo, že počátkem padesátých let se opět postavila na nohy, že se nasoukala do divadelního kostý-

mu a začala hrát divadlo. Možná, že za to mohl tehdejší režisér divadelního souboru Klicpera, Pavel Kačer. Ano, byl to o deset let starší bratr režiséra a herce Jana Kačera, taky pochází z Holic. Důležité bylo, že už pak jelo jedno divadlo za druhým a nebyly to jen velké role, ale i roličky, i nápočovní budka či inspicie.

Libuška se ani nebála vzít divadlo do svých rukou, tedy být režisérkou. Ale abyste si nemysleli, že byla v padesátých letech jen přední herečkou holického ochotnického souboru. Ona také mluvila – nejčastěji Kašpárka – v loutkovém divadle, či (a to hlavně) působila jako přední hvězda Estrádního uměleckého souboru, což jí přineslo i několik pozvání mezi profesionály. Odmítla je a zůstala věrná amatérskému jevišti.

V roce 1977 ještě stála u zrodu Dětského divadelního souboru Klíč, se kterým pak, jako režisérka a vedoucí, dosáhla řady úspěchů – i kamarádství s Markem Ebenem a Michalem Nesvadbou. A snad bych měl ještě napsat, že jsme se spolu sešli pracovně i v Kulturním domě města Holic, kde působila, a kde bylo zvykem, že téměř všichni zaměstnanci hráli divadlo. A určitě bych neměl zapomenout, že byla mnohokrát oceněna jak za svou práci, tak i za divadelní činnost. Dneska už se nepíše, že „obdržela ministerskou cenu za kulturní práci“, ale také – jako první – dostala Cenu města Holic a že je také držitelkou Zlatého odznaku J. K. Tyla. A vůbec by toho bylo hodně (ale ty si na to moc nehraješ, tak promiň, pokud jsem něco zapomněl).

Ovšem – neustále hrála s holickými ochotníky. Ano, a řekněme to otevřeně, hraje dodnes. A také jezdí na kole. Uvidíte ji všude, kde se něco děje. Teprve teď zanechala své dlouholeté činnosti ve sboru pro občanské záležitosti, kde s dětmi zajišťovala kulturní program na jeho akcích. A ještě ...

Libo, promiň, prosím tě, já určitě na něco zapomněl, tak se nezlob. Ale určitě to napíšu za deset let, až budeš mít stovku a někdo si zase vzpomene, že bych měl o tobě něco napsat.

Pavel Hladík

39 / MIROSLAV HOUŠTĚK (6. 6. 1929 – 6. 8. 2020)

Uprostřed jubilejního devadesátého ročníku vrcholné přehlídky amatérského divadla Jiráskův Hronov zemřel ve věku 91 let Miroslav Houštěk, legendární osobnost hronovského divadla. Odešel ve čtvrtek 6. srpna, den po svém převozu z broumovské nemocnice, kde se léčil z následků zranění, zpět do rodného Hronova. Miroslav Houštěk se narodil 6. června 1929, právě v době, kdy se na hronovském náměstí začalo stavět Jiráskovo divadlo, v němž se pak v srpnu 1931 poprvé konal Jiráskův Hronov. Miroslav Houštěk v něm posléze jako režisér vytvořil více než šedesát inscenací a v řadě z nich i jako herec ztvárnil stěžejní role.

Byť získal inženýrský titul v oboru elektrotechniky, jeho životem bylo divadlo. A vždy se obklopoval mladými lidmi – v šedesátých letech minulého století byl zakladatelem Náchodského studia mladých a hronovského kabaretu mladých. Psal pro ně satirické texty za něž si vysloužil od totalitního režimu zákaz práce s mladými lidmi a posléze i režijní práce vůbec. Přesto byl i nadále, krytý svými spolupracovníky, neúnavným režisérem, organizátorem a poučeným inspirátorem amatérského divadla. Nedokázal bez něj žít.

Po listopadu 1989 byl zvolen starostou Hronova a ani pak se nepřestal věnovat divadlu. Jako předseda organizačního štábu Jiráskova Hronova vykonal pro festival mnoho dobrého, na prkna hronovského divadla přivedl mnoho významných osobností i soubory ze zahraničí, sám udržoval osobní kontakty s amatérskými divadelníky z mnoha zemí. Na domácí hronovské scéně prosazoval kromě jiného repertoáru i dílo Aloise Jiráska. Jeho poslední režii byla v roce 2016 Jiráskova Vojnarka.

Radmila Hrdinová

Za Miroslavem Houškem

Dne 6. srpna odpoledne jsme se dozvěděli, že zemřel

pan Miroslav Houštěk, člověk, který toho pro ochotnické divadlo a nejen v Hronově, v posledních 40 letech udělal nejvíc. Zasloužil se o to, že dnes je Jiráskův Hronov přehlídkou toho nejlepšího, co ochotnické divadlo každý rok nabízí v rámci rozličných divadelních druhů a žánrů, dokázal přesvědčit úředníky na ministerstvu financí, že tahle značka stojí za to... Je však na nás, abychom jako město dokázali její dobré jméno udržet. Pan Houštěk se na nás určitě někde ze zákulisí dívá.

Věra Bartošová, místostarostka Hronova

Vzpomínka a poděkování

Hronovskou káru jsme spolu táhli řadu let. On zpočátku v roli starosty města a principála hronovského souboru a zároveň velkého patriota města i festivalu, já jako představitelka spolupořádající instituce.

Začátky nebyly lehké, museli jsme si k sobě prokopat cestičku skrze zarostlé křoví nedůvěry. Když se ale ukázalo, že máme jeden cíl, našli jsme i společnou cestu. S panem inženýrem Houškem jsme hned po revoluci vymýšleli a posléze podepsali první statut Jiráskova Hronova jako mezioborové divadelní žatvy. To bylo v průběhu roku 1990 a před tím jsme se společně s Karlem Tomasem, tehdejším programovým ředitelem festivalu, museli dohodnout na koncepci prvního polistopadového JH. Byl zároveň posledním federálním Hronovem. Záhy přišlo rozhodnutí MK, že se oddělí peníze a program – tento neobvyklý koncept by nebylo možné realizovat bez vzájemného pochopení a ochoty spolupracovat. To pokračovalo i v době, kdy už z radnice odešel a jako předseda občanského sdružení se spolupracovníky Lubošem Červeným, Ivanou Richterovou a dalšími převzal hlavní odpovědnost za Hronov. I přístavba se sálem Josefa Čapka jde za ním...

To už se mohl naplno věnovat režijní práci na inscenacích svého milovaného Jiráska. Nastudoval Emigranta, několikrát Lucernu (většinou také s herci z Červeného Kostelce, Police či Náchoda) a naposled Vojnarku. Mirek Houštěk režíroval vždycky, ale za normalizace oficiálně nemohl, jen díky statečnosti Mirky Císařové však jeho inscenace na krajských přehlídkách nechyběly.

Měl také velký zájem, aby se Jiráskův Hronov otevřel světu a sám se seniorskou skupinou reprezentoval republiku na mnoha festivalech, dokonce až v Japonsku. Hronovský soubor rovněž zapojil do mezinárodního klicperovského projektu (Česko, Velká Británie, Austrálie) a hodně ho mrzelo, že se po uvedení na JH a v Londýně nenašly peníze na závěrečnou etapu v Austrálii. I když už na festival přímý vliv neměl, vždy se o něj zajímal a vždy byl připravený přiložit ruku k dílu, což bylo zapotřebí vždy. Chci mu poděkovat a jsem ráda, že jsem mu to mohla říci i osobně. Bude chybět nejen rodině a hronovským divadelníkům, ale i nám všem. Se zármutkem v srdci

Lenka Lázňovská

40 / VÁCLAV NOVÁK (9. 8. 1946 – 22. 7. 2020)

Václav pochází z malé vesnice Bobr u Žaclěře, narodil se 9. srpna 1946. Vyučil se chemikem a pracoval v Semtíně. V lednu 1969 přišel do KD Dukla, tam působil Divadlo Mladých a zakotvil tam na plných 21 let. V tom roce se seznámil s Ivanou (tehdy Šeflovou) a za pár měsíců se vzali, ona – režisérka, on – herec, co víc si přát. Tvořili skvělý tandem. Václav se později stal vedoucím souboru.

Po revoluci divadlo (jako mnohá jiná) zaniklo. Novákovi si založili kavárnu Sedmička, kde pořádali večery poezie, country bály, taneční večery a skvěle vařili. A potom až do důchodu, Vašek rozvázal knihy, to měl rád, byl vášnivý čtenář a byl rád mezi lidmi. V roce 2000 pak vzniklo v Pardubicích nové divadlo, Divadlo Exil a u toho Václav s Ivanou nemohli chybět. Opět mohli dělat to, co oba tolik milovali. Ale v roce 2013 zůstal Vašek sám... Divadlo neopustil, ale už dlouho se potýkal se zdravotními problémy. A 22. července letošního roku zemřel.

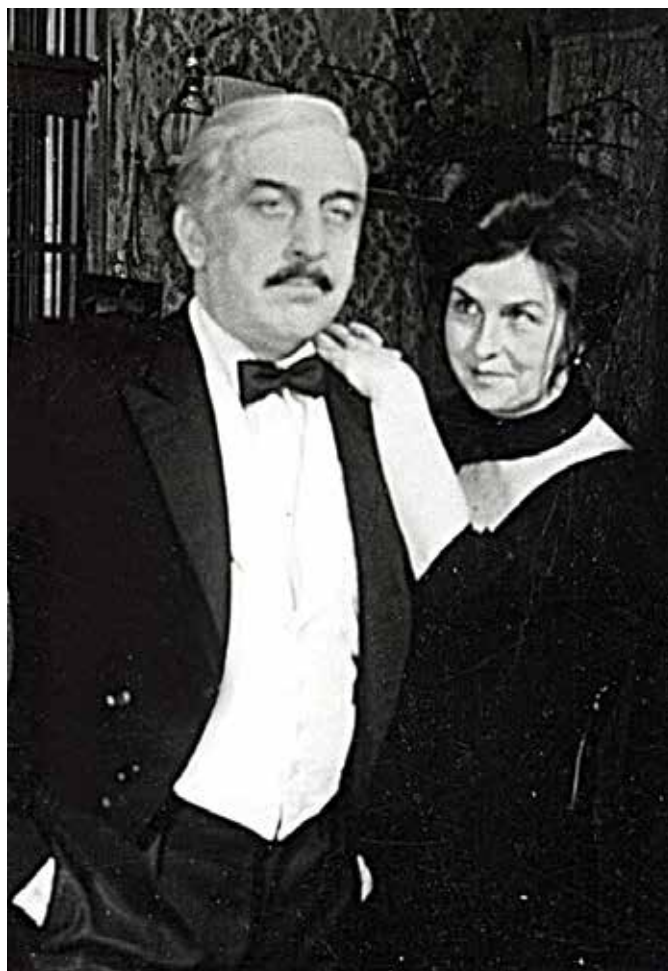
Jaký byl Václav člověk? Skvělý, rovný, čestný, a tvrdohlavý jako mezek. Měl rád dobrou muziku, poslouchal písničky Voskovce a Wericha, nachodil stovky kilometrů, a pokud mohl, vyrážel na běžkách po svých oblíbených Orlických horách. A nikdo neuměl uklidit tak, jako on. Měl nádherný hlas, obrovské charisma a divadelní nadání od Pána Boha, vytvořil hodně rolí, hrál v pohádkách, komediích, ale nej-

lépe mu seděla dramata. Mně se nejvíce vrylo do paměti jeho ztvárnění hlavní role v inscenaci Gorinova Thyla Ulenspiegla. A kdo viděl v Divadle Exil Elektru, určitě si vzpomene na jeho postavu Agamemného – když Václav zařval: „Elektro, ty mrcho!“, málem nám divadlo spadlo... Oprávněně obdržel cenu za roli Lizala v Maryši, skvěle zahrál i Jiřího ve hře Kdo se bojí Virginie Woolfové. Jeho poslední rolí byl Valentýn v Zázračném cvičení.

Poznala jsem Václava v roce 1978, tehdy jsem přišla do Pardubic (a do Mladého divadla). Mokrát jsme spolu stáli na jevišti. Ale hlavně to byl přítel, naše rodiny spolu jezdily na dovolenou, setkávali jsme se i mimo divadlo. A těch skleniček, co jsme spolu vypili. Několikrát jsme pobývali v Lipí u Manětína, byla tam skvělá hospůdka, kam jsme chodili denně – museli jsme přejít louku, kde se přes den pásly krávy, neměli jsme baterku, a tak jsme si cestou do hospody značili kravinu toaletním papírem, abychom do nich nešlápli, až se budeme vracet, ne vždy se to povedlo.

Vzpomínám na Václava a tak nemohu nezmínit jeho pověstná okna. Nikdo nic v hledišti nepoznal, ale my kolem jsme museli umět i jeho text – Vašek stál, mlčel, ale byl v roli. Kolikrát jsem na něj byla po představení naštaná, ale zlobit se na něj, to nešlo. Byl to prostě náš Venoušek. Jsem vděčná za to, že jsem mu stihla říct, jak ho mám ráda...

Za pardubické Divadlo Exil Věra Pojmanová

41 / ODCHÁZENÍ...

Kdysi se v třebechovickém Symposionu často pronášely tyto věty: „Kolotoč času se pěkně točí a na každého jednou dojde. Celý svět je jeviště a všichni lidé na něm jsou jenom herci a každý z nich, všichni, muži a ženy, mají svá Vstoupí a Odejde.“ Bohužel v letošním roce, v roce 75. výročí od založení souboru, došlo k dalším odcházení... Na jaře jsme se rozloučili se zakládajícím členem spolku panem Jaroslavem Vikem, o prázdninách s paní Květou Černou – a 24. srpna jsme se dozvěděli další smutnou zprávu, že navždy odešel pan Rudolf Faltejsek.

Rádi bychom mu věnovali několik řádků. Byl osobností velkého formátu, v divadle se objevil na počátku 50. let a jako herec svým talentem zaujal např. jako Chlestakov v Revizoru nebo jako Lelio v Benátské maškarádě. Po čase začal režisovat, jeho první samostatnou režii byl Jiráskův Jan Roháč v přírodním divadle na Bědovicích. Následovala řada dalších her a režirování se mu stalo osudem prakticky až do konce jeho aktivní činnosti.

Postupně si pod jeho vedením třebechovický soubor vydobyl velké renomé mezi amatéry. V roce 1965 se s inscenací bratří Čapků Ze života hmyzu dostal až na Jiráskův Hronov, dle některých pamětníků bylo toto období nejúspěšnější v dějinách Symposionu a největší podíl

na tom všem měl právě Ruda. Ocenění za své zásluhy se v té době ale nedočkal, spíše naopak! Po roce 1969 nesměl v Třebechovicích vykonávat žádnou kulturní činnost, v osobním životě ani své učitelské povolání.

Ale na divadlo nezanevřel a po jistém uvolnění poměrů ve společnosti přivedl do Symposionu u několik vynikajících herců z Hradce Králové, soubor začal po vynucené pauze hrát a opět získávat vavříny.

Když se jelo hrát někam, kde nás neznali, obávali jsme se, abychom nehráli tzv. Přesilovku. V té době na našich představeních podílelo až 40 lidí. Ale nikdo si tehdy nedovedl představit, že by mohl režisovat někdo jiný než právě Rudolf. Některá divadelní hra ještě nebyla ani dokončena a už se každý zajímal, co Ruda připravuje dál. Jeho cit pro naše herecká „nadání“ a režisérská zkušenost byly pro soubor velikým přínosem. Vždycky říkal: „Když mi uvěříte a půjdte do toho se mnou, tak z toho může něco zajímavého být.“ A bylo! Každou hru dokázal upravit a obsadit tak, aby se do ní zapojili všichni členové souboru. Jeho poslední prací v Symposionu byla režie Snu noci svatojánské, kde si i zahrál starého Puka. Tuto hru upravil tak, že z Shakespearova tříhodinového díla vznikla krásná jedenapůlhodinová pohádka šitá na míru našemu souboru. Však ho také kritici na přehlídce za to setřeli, ale nám to nevadilo, věděli jsme, že pod jeho režii vznikne vždy něco úžasného, za co stojí divadlo dělat.

Rudolf Faltejsek za svou divadelní éru posbíral řadu ocenění, několikrát hrál na Jiráskově Hronovu, v roce 2005 dostal nejvyšší ochotnické ocenění, Zlatého Tyla. A v knize Okouzlení divadlem, kterou napsal k 60. výročí trvání souboru Symposion, mimo jiné Rudolf píše: „Divadlo mě provázelo valnou část mého života – jako potěšení, azyl i zbraň.“

Za DS Symposion, Jiří Adam

42 / SILVESTŘE, NEDĚLEJ HLOUPOSTI A PROBER SE

Ono se to řekne, umřít. Umírají staří, umírají mladí – nevím, kam bych měl zařadit Rudu Faltejseka, byť umřel ve věku, jak se říká, požehnaném, v osmaosmdesáti. V posledních letech jsme se sic nevidali tak často, jen občas jsem za ním zaskočil na kus řeči, zvláště když mu odešla jeho milá žena Jarmilka, to už je taky hrůza let, a když se sám nemohl vyhrabat z různých chorob, jen tak seděl u počítače, hrál hry, koukal na filmy a různě kutal na různých textech, divadelních i historických. Občas mi zavolal, hlavně, když ho zase odvezli do nemocnice. Bydlel jen přes tři ulice. A letos dlouho nic. Nu měl takové výpadky, i dřív...

My dva jsme spolu byli, zvláště po roce 1989, různě propojení. Už dávno před tím rokem jsem ho znal jako nadšeného divadelníka z Třebechovic, co to neměl lehké s minulým režimem, s nímž si nezašel a který mu to dal dost pocítit. A při tom byl Ruda velký talent, jak divadelní tak organizační – k divadlu přičichnul už jako mladík, státoval v královéhradeckém Krajském oblastním divadle, dokonce v nějakých rolích ho tam viděl i dnešní profesor Jan Císař, tehdy gymnazista, tenkrát o tom hradeckém divadle psal kritiky pod pseudonymem Kubata „co dal hlavu za Blata“. Ty kritiky tenkrát divadlo neneslo právě lehce a dlouho se pídilo, kdože to ten Kubata může být – až to prý Ruda Faltejsek někde za jevištěm vyzvonil. Ale po celý život byli s Jankem kamarádi.

Třebechovický Symposion měl v Rudolfovi nejen výborného charismatického herce, ale také skvělého režiséra s mnoha inscenacemi na kontě, byť jejich seznam by byl delší, kdyby mu to předlistopadový režim na čas nezakázal. V Databázi českého amatérského divadla se o Rudolfovi dočteme např. i toto: „Na Jiráskově Hronovu 2000, po představení Podzimního koncertu – Třech na lavičce, publikum povstalo a tleskalo vstojem. „Standing ovation“ patřily herectví Rudolfa Faltejseka.“

Hronovská prkna tehdy Rudolf okusil ve svých osmašedesáti jako člen Seniorského klubu Jesličky Hradec Králové. Už potřetí, v roce 1964 si tu zahrál v Jiráskově Lucerně, v představení vytvořeném nejlepšími herci z celých východních Čech. V roce 1965 tu Rudolf hrál se svým mateřským souborem Symposion Tuláka v Čapkově hře Ze života hmyzu. Rudolfovu lásku k divadlu významně ovlivnilo i studium na pražské Vysoké škole pedagogické, kde hrál v Dramatickém souboru s budoucími Cimrmanovci, se Smoljakem, Čepelkou a dalšími studenty, z nichž mnozí významně zasáhli do rozvoje amatérského divadla ve svých budoucích učitelských působištích. Rudolf Faltejsek v třebechovickém Symposionu poprvé režisoval v roce 1953 Jiráskova Jana Roháče, a hned v přírodě – sedmimetrové kulisy, koně, a pak už mj. Veselé paničky, Zkrocení zlé ženy, Těžká Barbora... V roce 1969, rok po sovětské okupaci, nastudoval nezapomenutelnou inscenaci Boltova Člověka pro každé počasí (po níž přišly zakazy...). Sám v Třebechovicích vytvořil na jevišti řadu krásných postav na jevišti – ale k samotnému jevišti musel i sám přispět, opuštěný sál tzv. Dělnické tělocvičné jednoty spolu s celým souborem tenkrát přestavěl na divadlo.

Role Silvestra Bocaccia z Nicolajovy hry Podzimní koncert měla v Rudolfově hereckém seznamu položku padesát sedm. Pod dalšími, více než třiceti inscenacemi, je podepsán coby režisér a bylo by těch režijních příležitostí jistě víc, kdyby po roce 1970 nebyl Rudolf na jedenáct let „odejit“ – jak od kantorského řemesla, tak od milovaného spolku Symposion. Do Třebechovic se po vynucené více než desetileté normalizační pauze vrátil až v roce 1981 a pak tu každý rok, až do roku 1993, nastudoval novou premiéru – než soubor utlumil (až do roku 2003) svou činnost.

V této době si ale Rudolf našel nové divadelní přátele – v královéhradeckých Jesličkách si zarezistroval Goldoniho Poprask na laguně a především pak skvěle zahrál postavu Entertainera v inscenaci Žebrácké opery (Mackie K. Superstar) s níž se v roce 1998 znovu vrátil i na hronovské jeviště. Především tu však v roce 2000 oslavil mimořádný úspěch jako představitel Silvestra Bocaccia právě v onom Podzimním koncertu – Třech na lavičce. Spolu se Sašou Gregarem a svou ženou, také báječnou herečkou Jarmilou v roli Ambry, si dokonce proto založili soubor s názvem Seniorstudio Jesličky a s tou inscenací vyhráli ne jednu soutěž. Hráli ji i na slovenské Žatvě v Martině, kde jeden kritik prohlásil „Bože, proč tak skvělí herci hrajú tak blbě hru...“.

Rudolf Faltejsek, už jako penzista, učil také na hradeckém jazykovém gymnasiu, kde samozřejmě hrál divadlo s dětmi, a pak, po roce 2002 se vrátil do Třebechovic, kde s partou mladých lidí nazkoušel hru Roarka Bradforda Černošský pán bůh a páni Izraelité, a další hry, např. Goldoniho Treperendy, Nestroyovu... Si pořádně zařádit, od Giulia Scarnicciho a Renza Tarabusiho Otcové se rodí ve skříních či podle Labiche, V&W a M. Horníčka Hurá do Paříže aneb Slaměný klobouk čili Helenka je ráda, vlastně – Co se stane když se kůň do slaměného klobouku dá, také Shakespearův Sen noci svatojánské a pro svého syna Pavla zdramatizoval podle Oskara Wildea Strašidlo Canterwillské. A v době, kdy už neměl svou milovanou Jarmilku a nemoci ho dost trápily, našel opět herecký azyl v Divadle Jesličky, kde hrál v inscenacích Honzy Dvořáka...

Je třeba dodat, že Rudolf Faltejsek se také významně podílel na zpracování informací o amatérském divadle v okrese Hradec Králové pro Místopis českého divadla. Stal se čestným členem VSVD a v roce 2004 i nositelem Zlatého odznaku J. K. Tyla za celoživotní tvůrčí a organizační práci v řadě amatérských souborů, především v třebechovickém souboru Symposion, a rovněž za onen výrazný podíl na zpracování Místopisu českého divadla. 30. září 2006 byl jmenován čestným občanem Třebechovic pod Orebem.

Ruda Faltejsek už není. Což je, zvláště pro mě (být ho většinou doháním, ale už nikdy nedoženu) poněkud neuchopitelné. Ruda mi totiž – jako herec v roli Silvestra Bocaccia ve Třech na lavičce – právě před dvaceti lety umíral na jevišti v náručí, před vyprodaným hronovským sálem... Tenkrát jsem ho jako jeho partner Luigi držel za ramena a říkal mu: „Silvestře... Musíme jít. Teď nemůžeš spát. Vlak nám ujede, musíme na nádraží... Tak nedělej hlouposti a prober se! Ještě se musíme zastavit u slečny Ambry... No tak, Bocaccio, lenochu... Poslouchej, už toho bylo dost. Tyhle vylomeniny si schovej až dojedeme k moři, do té vesnice tvý maminky... Slyšíš Silvestře?! Já... Já přece bez tebe nemůžu... Tahle to přece nejde, takhle odejít, v poslední chvíli, bez jediného slova! Zbabele!... Já zatím neumřel, ještě žiju, pořád ještě žiju...“ A pak už tma, a pak potlesk, sál se leskl slzami, ale Rudolfovi tenkrát v očích blýskaly ohníčky štěstí, své diváky měl u nohou.

Saša Gregar

43 / PAVEL HARVÁNEK (26. 4. 1954 – 9. 3. 2019)

Zemřel Pavel Harvánek. Už před rokem, mladý, teprve ve věku nedožitých šedesáti pěti let. Zpráva, která bohužel dorazila s takovým zpožděním, však zasluhuje pozornosti Divadelní Hromady...

Vždy usměvavý a urputný Pavel Harvánek, jak si ho mnozí starší pamatujeme, byl nejen moravský herec a divadelní režisér (vystudovaný na brněnské JAMU), kritik a manažer, byl i dlouholetým ředitelem a uměleckým šéfem Divadla Večerní Brno a po roce 1992 sedm let ředitelem libereckého divadla F. X. Šaldy. Tady režíroval např. Schillerova Viléma Tella nebo Shakespearova Macbetha, ale také řadu muzikálů, My Fair Lady, Hello, Dolly! či Rose Marie, jež kombinoval s činohrou, operou i baletem – a tak rovnoměrně, jako správný šéf, kultivoval všechny tři liberecké soubory. Byl také zdatným libereckým politikem, zasadil se mj. o rozsáhlou rekonstrukci divadelní budovy i provozu a v letech 2001-2007 působil i jako ředitel Krajské vědecké knihovny v Liberci, kam nastoupil v době její proměny ze Státní vědecké knihovny, i zde se zasloužil o její transformaci.

Pavel Harvánek však také byl, což už dnes málokdo ví, i přítel divadelních amatérů – po dlouhá léta, hlavně ve spolupráci s dramaturgyní Marií Bokovou (a také se Sašou a Nadou Gregarovými), se podílel na rozvoji divadelnického hnutí na Orlickoústecku, v 80. letech byl lektorem a členem porot východočeských divadelních přehlídek, např. kdysi na Žamberkém divadelním máji.

-sg-

Vzpomínka na Pavla Harváňka

Vážená a milá redakce Divadelní Hromady, při nedávném brouzdání po internetu jsem nečekaně objevila velmi smutnou zprávu. Už na jaře v březnu 2019 zemřel po krátké nemoci divadelní režisér a herec Pavel Harvánek. Působil např. v Satirickém divadle Večerní Brno, byl šéfem a režisé-

rem Divadla F. X. Šaldy v Liberci a ředitelem tamní Krajské vědecké knihovny. My, členové tehdejšího amatérského divadelního studia ADS Klicpera v Trutnově, jsme poznali Pavla Harváňka jako velmi schopného a náročného mladého režiséra, který s naším souborem nastudoval Moliérova Tartuffa. Premiéra se uskutečnila v dubnu v roce 1982 a v historii našeho souboru šlo o jedno z neúspěšnějších představení. Na Pavla Harváňka a jeho Tartuffa nezapomene, est jeho památce.

*Za bývalé členy ADS Klicpera
Trutnov Milena Janečková (v Trutnově 28. října 2020)*

44 / ZA JANEM KUČEROU

DS Eduarda Vojana Brněnec navždy opustil režisér a umělecký šéf Jan Kučera (vlastním jménem Jan Heger). Narodil se v roce 1941, vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění a působil především v brněnských divadlech, stále angažmá měl v Městském divadle Brno, kde působil přes čtyřicet sezón.

S divadelním souborem v Brněnci začal pracovat v roce 1983 a během této spolupráce vznikly desítky představení. Jeho režijní vedení ovlivnilo hned dvě herecké generace a posunulo úroveň souboru o mnoho příček výš. Jeho inscenace měly úspěch jak na KDP ve Vysokém nad Jizerou, tak na Jiráskově Hronově. Precizní režijní práce a cit pro situace byla porotci vždy velmi ceněna, stejně jako otevřená mysl a schopnost odborné diskuse o divadelní tvorbě. Téměř 40 let dojížděl do Brněnce a při finálních přípravách inscenací i několikrát týdně. Divadlu v Brněnci věnoval tisíce hodin a soubor pomohl přeměnit v moderní, aktivní divadelní spolek, který se podílí na společenském životě regionu. To, jak vypadá soubor dnes, je jeho zásluha a výsledek jeho působení – a jak už to u takové časové a osobní investice bývá, Jan Kučera si vytvořil k Brněnci silné pouto a stal kamarádem a přítelem pro mnohé z nás. S úctou a vděkem budeme vzpomínat!

*Za divadelníky z DS E. Vojana
Brněnec Kristýna Pavlasová*

V královéhradeckém Klicperově divadle se alepoň zkouší.

45 / HRADECKÉ KLICPEROVO DIVADLO UVÁDÍ NA NOVÉM „DIVADELNÍM NETFLIXU“ ZATÍM TŘI SVÉ ÚSPĚŠNÉ INSCENACE

V Česku odstartoval nový internetový projekt Dramox, který přináší divákům záznamy divadelních inscenací. Videoportál funguje na podobném principu, jako si lze předplatit sledování filmů a seriálů doma v televizi či na počítači.

Mezi první divadla, která se do projektu zapojila, patří i královéhradecké Klicperovo divadlo. V nabídce Dramoxu jsou nyní tři záznamy hradecké divadelní scény, a sice úspěšné Akvabely v režii Vladimíra Morávka, či Petrolejové lampy s Pavlou Tomicovou a Filipem Richtermocem v režii Ivana Rajmonta, které se dočkaly 110 repríz. Třetí inscenací je nově pořízený záznam hry Davida Drábka Velká mořská víla, který vznikl při zářijové derniéře.

Do projektu nebudou zařazovány inscenace, které jsou aktuálně na repertoáru divadla, protože ani sebelepší divadelní záznam nenahradí živý divadelní zážitek. Přesto divadlo připravuje celou řadu dalších záznamů, které budou na videoportál Dramox postupně přidávány. Bude se jednat o již derniérována představení, která byla

divácky úspěšná nebo kritikou vysoce ceněná. V plánu je i natočení derniéry Jedlíků čokolády, která by měla proběhnout ještě v letošním roce. Pokud se podaří zajistit u zahraniční agentury autorská práva, mohla by se na portálu objevit i Pěna dní Borise Viana.

V nabídce projektu Dramox najdete také představení královéhradeckého Divadla Drak. Projekt Dramox bude svým provozem podporovat divadelní instituce – milovníci divadla si mohou koupit měsíční předplatné za 299 korun nebo roční za 2990 korun, divadlům půjde 55 procent z předplatného.

Klicperovo divadlo Hradec Králové

Východočeské divadlo Pardubice chystá Žitkovské bohyně.

46 / HRÁT V PROSINCI JE ZBOŽNÉ PŘÁNÍ. V LISTOPADU JE TO NEREÁLNÉ, ŘÍKÁ ŘEDITEL VÝCHODOČESKÉHO DIVADLA PETR DOHNAL

Vládou nařízená opatření proti šíření koronaviru měla skončit 2. listopadu. V ten den jsme se všichni měli přiblížit zpět k normálu. Děti se vrátit do školních lavic, herci na divadelní prkna. Bohužel ty prognózy jsou takové, že se nejméně do konce listopadu hrát nebude. Možná začátkem prosince, ale to bude záležet na situaci, která bude okolo nás. Hrát v prosinci je spíš zbožné přání, v tom listopadu je to bohužel nereálné," říká ředitel Východočeského divadla Pardubice.

Divadlo, které nehraje, je nejlevnější

Hodnotit jamí vlnu a současnou situaci a porovnávat dopady se podle ředitele Dohnala nedá: „Je to stále stejný problém. Divadlo nehraje, nechodí diváci a tím pádem se neplatí za vstupné, divadlo nevydělává, vlastně pomalu, ale jistě skomírá. I když se říká, že divadlo, které nehraje, je nejlevnější. Ale tak to není, máme stále své náklady. Za energie, zaměstnance a podobně. Koronavirus se nakonec nevyhnul ani některým členům souboru. V celém divadle onemocnělo 15 lidí. My jsme okamžitě zastavili činnost, protože jsme nechtěli nakazit kohokoli z vnějšku," říká Petr Dohnal.

Divadlo spí, herci ne

V současné době v divadle pracuje administrativa, aby

fungoval základní výkon divadla. „Do minulého týdne ještě fungoval obchod, kde jsme prodávali předplatné a vstupenky na listopad. Ale teď jsou všichni v jakési řízené karanténě. To znamená, že pracují na home-office. Herci se neustále musí učit a opakovat si texty. Máme 19 inscenací a není možné, až to půjde, nastoupit a nějak tápat. Herci musí trénovat," dodává Dohnal. Současná situace značně ovlivní letošní divadelní sezonu. „My nejsme schopni dozkoušet inscenace letošní sezony. Máme jednu z inscenací na malé scéně, na které skončila práce týden před premiérou. Další inscenace Noc na Karlštejně, která měla mít premiéru v listopadu je rozekoušená a divákům navíc dlužíme spoustu představení z minulé sezóny, která musíme dohrát.“

Finance ubývají, ale nechybí

„Diváci, kteří si koupili vstupenky na zrušená nebo odložená představení se o své peníze bát nemusí. My jsme nastavili ekonomiku divadla tak, abychom peníze od diváků spotřebovávali tehdy, když odehrajeme představení, které si od nás diváci zakoupili. Takže se nemusí bát, finanční prostředky máme k dispozici. A kdybychom museli vrátet všechny peníze za všechny vstupenky, tak jsme schopni je okamžitě vrátit," vysvětluje Petr Dohnal a chválí si důvěru diváků, kteří ještě před pár dny nakupovali vstupenky, navzdory zhoršující se situaci. „Někteří diváci se přihlásili, že by poslali nějaké drobné finanční prostředky na podporu divadla, ale to zatím není potřeba," říká ředitel Petr Dohnal s tím, že největší podporou diváků bude jejich návrat do hlediště, až se opatření uvolní.

Miroslav Hruban, Český rozhlas Pardubice

Národní divadlo se přesunulo do on-line světa.

47 / NÁRODNÍ DIVADLO S ORGANIZACÍ UUUL DOPLŇUJÍ DISTANČNÍ ŠKOLNÍ VÝUKU. ŽÁKY ZAPOJÍ PŘÍMO DO PŘEDSTAVENÍ

Součástí školní výuky bývá velmi často i návštěva divadel nebo koncertů. A i když se teď žáci a studenti učí kvůli bezpečnostním opatřením z domova, nemusí o své školní představení přijít, a mohou v něm navíc i sami účinkovat. Minimálně do konce roku jim to umožňuje Národní divadlo ve spolupráci s uměleckou organizací UUUL.

Experimentální představení s názvem Volní jako ptáci existovalo už dřív v tradiční jevištní podobě. Jeho režisérka Tereza Dobiášová se ho ale už během první koronavirové vlny rozhodla převést do online interaktivní verze pro věkovou kategorii 12 až 15 let. Inscenace se tak odehraje formou videokonference, kde každý je přihlášený přes svůj počítač nebo telefon. „Děti, žáci nebo jiní návštěvníci těch představení se připojí a musí mít připravené věci na nalíčení a odlíčení. Celým programem je pak provází online režisér, který jim případně pomůže i po technické stránce," popisuje koncept pro Radiožurnál režisérka Dobiášová. „A potom už se na představení jen chvíli dívají a my je postupně navedeme do takové

společné improvizace," doplňuje s tím, že s organizací UUUL plánuje do budoucna i další podobné interaktivní online projekty.

„Pracujeme na tom, abychom v prosinci nebo v lednu uvedli další podobný online projekt. Tentokrát bude ale pro menší děti, zhruba mezi 6 až 10 lety. A zaměříme se v něm hlavně na rozvíjení jazykové kreativity. Všechny další projekty, ať už divadelní nebo výstavní, teď vyvíjíme tak, abychom je mohli realizovat v online i fyzické podobě," přibližuje Dobiášová. Zmíněnou online režisérkou programu Volní jako ptáci je Lenka Hubáčková z Národního divadla, která ujišťuje, že inscenace je vhodná i pro děti, které nemají s divadlem žádnou předchozí zkušenost. A přestože představení slouží jako obohacení výuky, nemá na rozdíl od ní žádný konkrétní edukativní cíl. „V rámci běžného vzdělávání se určitým způsobem opomíjí smyslový a vjemový prožitek. A v tom nám může pomoci právě umění. Náš projekt vede účastníky k tomu, aby se zamysleli nad tím, co se v nich, uvnitř, odehrálo, než aby si odnesli nějaké konkrétní znalosti nebo vědomosti," vysvětluje. Do konce roku se představení Volní jako ptáci zdarma odehraje ještě dvacetkrát. Konkrétní termíny, ze kterých by si školy vybíraly, se ale nevypíší. Třídy nebo jiné skupiny, které by měly o představení zájem, musí soubor kontaktovat individuálně.

Josef Kaňka, Český rozhlas

Chrudimské Muzeum loutkářských kultur se přesunulo do virtuálního prostoru.

48 / NAVŠTIVTE MUZEUM LOUTKÁŘSKÝCH KULTUR V CHRUDIMI ON-LINE

Muzeum loutkářských kultur, stejně jako všechny kulturní instituce v Česku, stojí již podruhé v krátké době tváří v tvář velmi nelichotivé situaci související s útlumem společenského života z důvodu epidemiologických opatření v souvislosti s pandemií koronaviru. A stejně jako na jaře se snažíme využít tuto situaci pro realizaci projektů, kterými bychom rádi udrželi pozornost a přízeň našich návštěvníků i v tomto nelehkém čase. A tak vedle pokračujících příprav výstavy ke 100. jubileu pana Spejbla nebo přehlídky českého loutkářství v Jižní Koreji v tuto chvíli pracujeme na on-line aktivitách, díky nimž se o loutkách budete moci něco dozvědět a pobavit se s nimi i doma v teple.

Na našich sociálních sítích navážeme na jarní Kašpárkovu aktovku a budeme Vám přinášet různé zajímavé odkazy na domácí i zahraniční loutkářské projekty, včetně filmů a představení on-line. Na našich webových stránkách a sociálních sítích se chystáme také ukázat zajímavé exponáty muzea, které nejsou běžně k vidění nebo třeba zvukové záznamy historických loutkových her. Dojde i na prohlídku expozice a dalších zajímavých míst v muzeu, a třeba i deponitáře v doprovodu loutky.

Muzeum loutkářských kultur Chrudim

49 / STARÉ TÉMA – STÁLE ŽIVÉ?

V recenzi Vladimíra Hulce k inscenaci Natěrač na letošním Jiráskově Hronovu (ve zprávě kolegy J. J. Kopeckého) stojí mimo jiné: „Přijmeme-li tezi, že Jiráskův Hronov je scénickou „žatvou“ všech divadelních žánrů a forem amatérského/ochotnického divadla, jistě i Natěrač Mladé haluze Divadelního spolku Vojan z Desné, coby reprezentant toho nejprůkaznějšího divadelního bulváru, jaký si snad lze představit, sem patří. A patří sem i z těch důvodů, že ukazuje častou ambici amatérů a ještě častěji ochotníků (rozuměj starší a konzervativní větve amatérského divadla) být konkurentem či nápodobou profesionálního divadla.“

Vladimír Hulec vyslovil otázku, která, jak s údivem zjišťuji, je ještě dnes do jisté míry živá - kdo je ten člověk, co se divadlem zabývá na neprofesionální bázi? Jak ho pojmenovat? Je „jen“ ochotník nebo spíše amatér? A co je víc? Stačí (dnes) pojmenování ochotník jen tomu, kdo je ze „starší a konzervativní větve amatérského divadla“? A divadelní „amatér“ by snad mohl být jen jakousi mladší a nekonzervativní verzí téhož? Zjistil jsem dokonce v letošním hronovském zpravodaji, v otázkách pro lektory, že se také po nějaké době toto téma dostalo na přetřes. Milan Schejbal např. uvádí, že „Řada divadelníků rozlišuje pojmy amatér a ochotník v tom smyslu, že amatéři hledají témata, kterými se chtějí vyjádřit k současnosti, zatímco

ochotníci „jen“ chtějí hrát divadlo. Jsem přesvědčen, že je to zcela mylné rozlišování, já to neřeším. Divadlo může být jen dobré anebo špatné.“ S tím lze jistě souhlasit. Luděk Horký se vyjádřil širěji a šel víc k podstatě věci: „Fakticky vzato je slovo amatér jenom modernějším a univerzálnějším výrazem pro totéž. Označuje neprofesionála, tedy toho, kdo divadlo dělá, ale ne za peníze. Neživím se jím. Slovo amatér zahrnuje všechny aspekty zájmové umělecké činnosti, vykonávané „mimo profesi“. Slovo ochotník selektivně zdůrazňuje aspekt jediný, a sice lásku k divadlu. Že je smysl divadla z ochoty založený na čisté lásce k dramatickému umění, to nelze popřít. Podle mě je předpoklad, že amatér divadlo miluje čistší láskou než profesionál, poněkud sentimentálně zkreslený, zbytečně nostalgický. Znáím mnoho amatérů, pro které je divadlo především médiem, platformou k vyjádření názorů na svět. Nejde v první řadě o lásku k herectví, nýbrž o to, řešit prostřednictvím divadla společně s diváky otázky a problémy současného světa. A v neposlední řadě je ochotník slovo lehce archaické. Když vznikla v roce 1886 Ústřední matice divadelních ochotníků českých, slovo amatér nepoužíval v souvislosti s divadlem nikdo. Dnes bych řekl, že je na ústupu pro změnu pojem ochotník. Slovo amatér vystihuje ochotnickou činnost komplexněji. A je mnohem rozšířenější. Zkuste si slovo „ochotník“ přeložit do angličtiny, do němčiny nebo do francouzštiny! Vždy se vám z něj vyklube amatér. Jinak je tomu ve slovanských jazycích. Tam hraje láska k divadlu prim, jak dokládá ruský л ю б и т е л ь .

S Horkého formulací lze souhlasit – Horký hledá důvody pro dnešní existenci těchto dvou pojmů. A je k řešení blízko, kromě jedné „drobnosti“, kterou v podstatě dokládá i svým studiem existence pojmu „ochotník“, k němuž, jak píše, nanašel ekvivalent v jiných jazycích. Vždy mu vyšel pojem „amatér“, tedy milovník, tedy jak napovídá základ toho slova „amare“ – milovat nebo dělat něco z lásky, v našem případě z lásky k divadlu.

Ano, slovo ochotník je dnes archaické (díky češtině). Ono ochotnické divadlo už od svých (novodobých) počátků koncem 18. století samozřejmě mělo ambice „být konkurentem či nápodobou profesionálního divadla“. Mělo to svůj důvod, protože českého (profesionálního) divadla bylo v té době pomálu, takže se této činnosti ujali neprofesionální nadšenci, často vzdělanci či jejich přátelé (i manželky – třeba žena V. K. Klicpery...), kteří se snažili srovnat krok s tehdejší produkcí profesionální (třeba pražskou, převážně německou). Ostatně při těchto debatách, a že jsem jich už zažil, rád uvádím výrok Jiřího Beneše, který se po celý svůj život věnoval aktivní práci v amatérských souborech, divadelní publicistice, organizování ochotnického divadla a vzdělávání členů souborů (byl žákem prof. Mukařovského a v letech 1953-1963 šéfredaktorem někdejšího časopisu Ochotnické divadlo). Jiří Beneš, kterého dokonce pamatuji osobně z Jiráskových Hronovů, užíval s oblibou tezi, že „ochotnické divadlo konzervuje postupy divadla profesionálního“, tak přesně označil jeho podstatu, která je založena na his-

torii a tradici tohoto způsobu „společenské aktivity“. Měl tím na mysli především tendence, které formovaly české neprofesionální divadlo od počátků do cca poloviny 20. století, byť snahy o kultivaci ochotnického divadla a vzdělávání jeho tvůrců jsou patrné o desetiletí dříve (např. různé kurzy či vzdělávací prezentace, viz i Jiráskův Hronov). Postupně proměny tzv. Ochotnického divadla jsou samozřejmé, v Databázi českého amatérského divadla se např. uvádí, že pod Benešovým vedením se i časopis Ochotnické divadlo „z osvětářského měsíčníku stal časopis, který cílevědomě směřoval k tomu, aby byl obrazem ochotnického snažení, tribunou, na níž se tříbily názory na smysl a poslání ochotnického divadla i jeho organizaci. Časopis byl zbudován tak, aby byl i dokumentem o vývoji a proměnách ochotnického divadla.“ Pojem ochotník se tak v průběhu času začal měnit, ochotnické divadlo už nabízel i jiné poslání, než ono obrozené – z ochoty. Označit dnes člověka, který se „neprofesionálně“ věnuje divadelnímu umění, zda je ochotníkem nebo divadelním amatérem tak už není důležité, domnívám se, že rozdíl se setřel bez ohledu na to, zda se divadelní amatér věnuje svému koníčku sofistikovaněji a „ochotník“ jen pro zábavu. Všichni přece divadlo milují a jsou ochotni pro svou zálibu, která má společenský, ale i hlubší kulturní či umělecký význam udělat první i poslední. Všichni dnešní divadelníci přece napodobují (a tím konzervují, ve smyslu Jiřího Beneše) profesionální divadlo – třeba tím, že se snaží svou produkci co nejvíce prodat, hrát i tam, kde nemají „své“ publikum, svůj „zasvěcený“ okruh diváků... Vladimír Hulec to vlastně podvědomě reflektuje, když píše, že „častou ambicí amatérů a ještě častěji ochotníků (rozuměj starší a konzervativní větve amatérského divadla) být konkurentem či nápodobou profesionálního divadla. (Pro úplnost je třeba dodat, že některé formy či postupy amatérského divadla v osmdesátých letech minulého století naopak „přebíralo“, ze známých kulturně politických důvodů, naše divadlo profesionální, byť za tím mnohdy stáli především divadelníci, kteří byli ze své profese v době normalizace „odklonění“ nebo mladí divadelní umělci, kteří neměli šanci se divadlem živit...)

Nu, nevím, zda dnes používané slovo ochotník označuje pouze lásku k divadlu, jak tvrdí Luděk Horký, a „smysl divadla z ochoty (je) založený na čisté lásce k dramatickému umění“. Nelze to popřít, ale formulace „divadlo z ochoty“ zasluhuje jistý výklad, o němž se žádný z dotazovaných v hronovském zpravodaji nepokusil. – Co je divadlo z ochoty? A proč zrovna z ochoty? Myslím, že srozumitelnou odpověď bychom museli hledat v historickém vývoji: divadlo bylo vždycky záležitostí profesionálů, pokud pomineme nejrůznější typy lidového divadla nebo divadla náboženského, středověkého. A proto je třeba zdůraznit, že pojem divadlo hrané „z ochoty“ (označované jako „ochotnické“) je jedinečným a specifickým projevem – českých obrozeneckých snah 19. století – čeští ochotníci hráli „ochotně“, tedy bez nároku na nějaký výdělek a také ve svém volném čase (jako

dnes), a to v rámci jakési (dobrovolně sdílené) služby veřejnosti, tehdy nejen kulturní, ale i sociální, vzdělávací – a hlavně jazykové, obklopení mořem němčiny... Samozřejmě, že profesionální divadlo jim bylo vzorem, včetně postupů, dramaturgie, organizace ad. Samozřejmě, že podobnost s podobnými „ochotnickými“ tradicemi najdeme i jinde ve světě, ale v českých zemích šlo o velmi specifický smysl této divadelní praxe, proto také nikde jinde na světě nenajdeme ekvivalent k českému slovu ochotník. (V ruštině takové slovo – ochotník – existuje, ale rozumí se jím lovec, po česku myslivec...)

Ochotnické divadlo (konzervující postupy divadla profesionálního, máme-li na mysli tezi Jiřího Beneše) je dnes už jenom tradičně zaužívaný pojem, který nelze zcela smysluplně precizovat a bez souvislostí vyložit, je to něco jako

kolo nebo bicykl, či železničář nebo nádražák, vím o čem mluvím, jsem (jako J. J. Kopecký) z železničářské České Třebové, kde každý druhý pracoval „na dráze“... I dnešní amatérské divadlo, jak poznamenávám výše, v mnohém „napodobuje“ profesionály a zda dnešní divadelní amatéři hrají divadlo ochotně nebo z ochoty, o tom se dá zcela jistě pochybovat (ani nevím, zda kulturní veřejnost o takovou „ochotu“ vůbec stojí). Ale o divadlo v jakékoliv formě stojí určitě a dnešní společnost neuvažuje o tom, zda místní divadelníci (ochotníci, amatéři) vykonávají z ochoty nějaké dobro. Divadlo je jen jedno, jak tvrdí i Milan Schejbal – dobré nebo špatné, dřív se také říkalo „a z Brna“, což už ale taky není pravda.

Saša Gregar

Almanach společně pokřtili Mirka Císařová a Milan Strotzer.

50 / JIRÁSKŮV HRONOV – TROCHA JEHO HISTORIE OČIMA PROF. JANA CÍŠAŘE, JAK JI POPSAL VE SVÝCH SLOUPCÍCH VE ZPRAVODAJI JIRÁSKOVA HRONOVA 2020

Za vše může Vladimír Hulec, který mi nabídl, abych u příležitosti 90. Jiráskova Hronova napsal něco do jeho Zpravodaje. Po jistém váhání, zda mám, jsem se rozhodl, že zůstanu u historie a připomenou, jak amatérské divadlo na JH vypadalo. Možná to není nejlepší nápad, ale třeba bude někoho zajímat, jak se amatérské divadlo za padesát let vyvinulo. Ta padesátka vyznačuje dobu, kterou jsem na JH zažil. Nebyla nehybná, naopak, ledacos se v ní zračilo a nějaký ten podnět k přemýšlení může dnes poskytnout. Myslím, že by to mohlo být prospěšnější, než kdybych vyprávěl veselé historky z Jiráskova Hronova.

Tak tedy...

Na 41. Jiráskův Hronov jsem přijel jako porotce v roce 1971. Před tím jsem tam ale hrál. Na 20. Jiráskovu Hronovu v roce 1950 s Mladou scénou, se svazáckým souborem, který v duchu tehdejší ideologie spojoval učně a studenty. Za mou změnou v porotce stál Jirka Beneš, šéfredaktor Amatérské scény, do níž jsem díky jemu začal psát poté, co byly za normalizace zavřeny všechny kulturní časopisy a Jirka mi nabídl, abych psal do přeživší Amatérské scény.

Musím přiznat, že přes své amatérské začátky, jsem k amatérskému divadlu žádné zvláštní city nechoval. Naopak, moji rodiče se amatérům v Hradci Králové a jejich produkci posmívali a starší spolužáci studující v Praze je nazývali prtáky. Upřímně řečeno: jako porotce mně žádné hronovské představení v tom roce 1971 nenadchlo a ničím nepřesvědčilo o své kvalitě. Bylo to divadlo, o němž ve znamení studii Divadlo 21. století – k jeho novým definicím v Antologii současné polské divadelní teorie píše Dariusz Kosiński. (Mimochodem, ta knížka, kterou vydal Institut umění/Divadelní ústav, obsahuje řadu podnětných studií a přesvědčivě ukazuje, jak mizerný je stav naší divadelní vědy.) Kosiński v ní hovoří o divadle, jež nazývá „pravým“, a které je „protikladem alternativního či jiného divadla“. Je to divadlo, které skrývá svou „umělost“ a „dosahuje celistvosti a neporušitelnosti diváckého klamu“, jenž velí zapomínat, že se dívají na kopii přírody. Na tom závisí hodnota představení a možnost plnění nejrůznějších funkcí „od zábavných po vzdělávací, výchovných či politických.“ Struktura či lépe systém takové činohry utváří především iluzi reality, zaručuje ústřední pozici herectví a vychází z těsného spojení s dramatickou literaturou, zejména s postavou. Na těchto principech stála evropská činohra od poslední třetiny 18. století. Vznikala na nich i novodobá česká činohra – ať profesionální nebo amatérská.

A v tom roce 1971 se taková činohra prezentovala na Jiráskově Hronově. Je to typ divadla, který je dodnes oblíbený a má své četné příznivce, dokonce se odvážím říci, že zejména v amatérském divadle se vyskytuje hojně. Tohle divadlo se stalo od konce 19. století – od vzniku modernismu – předmětem četných útoků. Začalo to odmítáním závislosti na literatuře, pokračovalo zpochybněním herectví, jehož tvůrcem, materiálem i výsledkem je „živý člověk“. Právě v tom je však přitažlivost, účinnost a oblíbenost takové činohry. Neboť fabule – příběh člověka nebo více lidí jako souhrn událostí líčící nějaký děj – je vyprávěna herci, kteří hrají postavy jako uvěřitelné, skutečné lidi, a tak srozumitelně předvádějí příběh, jenž sděluje smysl děje. I smysl celého představení.

Přesně tato činohra se hrála na Jiráskově Hronově, jehož jsem se účastnil poprvé jako porotce. Rád bych zdůraznil, že sám takové divadlo neodmítám, má plné právo

na život a myslím si, že je amatérským souborům i jejich divákům nejbližší. A že proto může v jistých podmínkách plnit přinejmenším nějakou potřebnou funkci. Ale to neznamená, že by Jiráskův Hronov měl – a musel – trvale reprezentovat tento typ činohry.

Jaký bude Jiráskův Hronov?

Musím poněkud odbočit od JH, abych vysvětlil souvislosti. Nezačínal jsem jako porotce s amatérským divadlem po roce 1968 rovnou na Jiráskově Hronově – a už vůbec ne s činohrou. Jednoho dne na počátku sedmdesátých let za mnou přišli Ivan Vyskočil s Pavlem Boškem a oznámili mi, že mě zvolili předsedou poradního sboru pro malé jevištní formy, v němž zatím zasedají jen oni dva, a že s nimi pojedou do poroty amatérského festivalu Šrámkův Písek. Což byl tehdy mladý festival mladého divadla. Nebyl jsem proti, s oběma pány jsem si dobře rozuměl a do Písku se těšil, byť jsem vůbec netušil, co je ono tzv. mladé divadlo. A tak jsem vlastně poprvé vstoupil mezi amatéry a byl i u toho, když se Šrámkův Písek začal proměňovat v amatérský festival malých jevištních forem.

A jsme u jádra pudla. Ten pojem (divadlo malých forem) se prvně objevil na Šrámkově Písku v roce 1960. Ale kromě něho tam nadále byly i další typy amatérského divadla – např. dětské soubory. Když jsem do Písku dorazil poprvé, právě doznívala jeho minulost, která ještě poukazovala k Soutěži tvořivosti mládeže – STM. Leč malé jevištní formy už nemilosrdně a vítězně nastupovaly. A Ivan Vyskočil byl jejich guru: jakýsi duchovní učitel, který nabízel zcela jiný typ divadla než činohru, o níž pojednávala první část tohoto historického sloupku. O fenoménu malých jevištních forem se už napsalo hodně, dokonce bych řekl tolik, že to občas vypadá, jako by nic jiného v amatérském divadle sedmdesátých a následujících let neexistovalo. Pravdou ovšem je, že když jsem srovnával Písek a Hronov, musel jsem uznat, že se ty malé jevištní formy snaží o něčem dnešním vypovídat a jsou často i velmi zábavné, tehdy v nich převažovala vystoupení humorná. Zatímco hronovská činohra poměrně nezábavně předváděla jakési příběhy, které nikoho nevzrušovaly – ba často ani nezajímaly – a kromě nějakého jednotlivého hereckého výkonu nebyly ani moc přitažlivé. Málo platné: vypadalo to, jako by činohra scházela na úbytě, jako by v tom normalizačním bezčasí skomírala, přinejmenším byla k ničemu. Moc mně to na Jiráskově Hronovu – na rozdíl od Písku – nebavilo.

Jenže pak v roce 1979 se stal malý zážrak: na JH přijeli amatéři z Vodňan zahrát takovou nenáročnou hříčku Franka Tetauera Úsměvy a kordy. Hrál se to v Dřevíči ve škole, bylo příšerné vedro – a diváky tam bylo šíleně narváno. Bylo to totiž studijní představení pro Klub mladých diváků, na něž mohli jen jeho frekvenci a zvaní hosté. Ale zájem byl velký, chtěli to vidět všichni účastníci Hronova. Režirovali a hlavní role hráli

Jaroslav Dejl a František Zborník – a byla to jejich inscenace, jen pro jejich radost a potěšení. Zdůrazňuji pojem inscenace, to znamená tvar, jenž vznikl na jevišti, nikoliv iluzivně provedený děj a fabule textu. Ale důležité, podstatné a rozhodující, bylo to, co hrají herci, co se rodí z jejich pohledu na to – co vypráví text o těch dvou šlechticích z dávné minulosti. Rázem jsem si připadal jako na Šrámkově Písku. Neboť jsem byl přítomný radosti z hraní, která vyjevovala divadlem a na divadle svůj postoj k tomu, co se hraje – a ještě navíc sdělovala, že jde o to cítit se na divadle volně, prostě si zařadit, když dovolíte poněkud nezvyklé slovo „zatvořit“. Dnes je velmi oblíbený pojem performance, označující různé podoby různých projevů před diváky, které vypadá jako divadlo, ale občas se tomu nechce věřit, že to divadlo je. Performance má ovšem v angličtině mnoho významů, a dá se překládat také jako hra, předvedení, herecký výkon. A o tohle v onom vodňanském představení tehdy šlo. Nebylo to nic velkolepého, ale bylo to zábavné, chytré, tvořivé. A vypovídalo to o jedné poloze amatérismu, o té, která míří dovnitř souboru, rozvíjí imaginaci, nápaditost, prostě kultivuje nitro osobnosti.

V databázi českého amatérského divadla oznamuje životopis Jaroslava Dejla, že se účastnil Klubu mladých divadelníků, kde se seznámil s dramatickou výchovou a že byl také na kaplickém Divadelním létě, festivalu věnovaném především a jenom právě dramatické výchově. Což je pro české amatérské divadlo 20. století krajně důležité, neboť dramatická výchova sice vychází ze hry v roli a z fikce, ale nesnaží se za každou cenu „udělat“ představení. Jsou to nástroje převzaté z divadla, ale jen nástroje k tomu, aby jejich „majitel“ nahlédl svět a sebe v něm. To bylo uloženo i v tom vodňanském představení. A pro další budoucnost Jiráskova Hronova bylo rozhodující, že se tím studijním představením stala legálním jiná alternativa amatérského divadla.

Jak jsme hodnotili

Diskuse o představeních byly součástí Jiráskových Hronovů vždycky. Hned napoprvé, když jsme tam zahráli jako Mladá scéna své představení, jsem zažil podivuhodnou záležitost. Jeden z porotců tehdy vstal a prohlásil, že jsme ho dojali, a to tak, že ztratil slova a nemůže mluvit, že nám proto zazpívá. A spustil jakousi lidovou písničku.

Na počátku mého porotcovského působení byly ty diskuse „masovou“ záležitostí, sešla se celá porota a všichni amatéři, kteří chtěli, a mluvilo se. Někdo z poroty byl přirozeně vždycky pověřen, aby ten rozhovor zahájil a potom se jednotlivě přidával ten, kdo chtěl. Jenže se stále více ukazovalo, že na těchto masových shromážděních není čas a prostor pro podrobnější analýzu, která by šla do hlubšího poznání a do větších souvislostí. Přitom bylo stále patrnější, že to je

zapotřebí, neboť se na programu JH objevovaly stále komplikovanější studijní inscenace a byly nutné obširnější a rozsáhlejší rozborů. Tak se začalo hledat nějaké rozčlenění, ale nebylo snadné najít nějaký klíč, podle něhož by se toto dělení provádělo. Pokud pamatuji, jednou bylo odborné, tj. scházeli se k diskusi herci s herci, režiséři s režiséry atd., ale brzo se od toho upustilo a přišlo dělení podle krajů.

Protože cílem bylo diskusi zkvalitnit, začaly se hledat i další reformy. Do těch klubů podle okresů a krajů nastoupili moderátoři, což byli zkušení znalci nejen amatérského divadla, ale často i profesionálové nebo přinejmenším lidé, zabývající se soustavně a systematicky divadlem, kteří měli tak říkajíc „předpřipravit“ diskusi. Předtím večer se účastnili zasedání poroty a pak měli ony problémy a otázky, které na něm zazněly, předložit plénu „svého klubu“, a až přijdeme my, porotci, tak nám sdělit, k čemu se před naším příchodem došlo – my, jako ti moudří jsme měli celou záležitost objasnit. Vzpomínám na tento způsob nerad, ostatně dost brzo se zjistilo, že to nevyhovuje nikomu. A tak se to zrušilo a padlo zásadní rozhodnutí: zůstanou zachovány dosavadní kluby, ale každý bude moci jít, kam chce. Ale brzo nastala jistá potíž – někteří porotci byli natolik oblíbení, že měli své místnosti přeplněné, a jiní měli prázdno. Pokusy řešit tuhle nesnáz dokonce vedly k podivnostem, jež byly směšné.

Poroty měly ovšem ještě jednu funkci: udělovaly ceny a jiná uznání, jak kolektivům, tak jednotlivcům. Postupně se tato záležitost začala omezovat. Jeden z významných funkcionářů (nikoliv divadelník, ale politik) dokonce mluvil o inflaci cen. Takže se ceny začaly omezovat a nakonec zmizely úplně. Ono to ovšem souviselo ještě s něčím velice závažným: jak se Jiráskův Hronov stal „divadelní žatvou“ bylo, a stále je, obtížnější najít taková kritéria, která by dovolovala jednotlivé inscenace srovnávat – a pokud možno spravedlivě. Tak jsme byli rádi, že ceny zmizely.

Ale byly ještě další, neméně závažné, ne-li závažnější důvody: pokud byl JH především a vlastně pouze činoherním festivalem, tak se dal chápat jako závěr soutěžního tažení souboru – od okresu, přes kraj a někteří si možná ještě vzpomenu i na takzvané „mezikrajové“ přehlídky – ta pouť pak končila v hronovském Jiráskově divadle a mohla se inscenace i nějak ocenit. Jenže postupně bylo jasné, že už to tak není. Z vlastní porotcovské zkušenosti vím, že činohra postupně měla závěr jinde, kdysi na Třebíči, kde se dalo porovnávat a pak nominovat či doporučit přední zástupce činohry na Jiráskův Hronov. Ale některé druhy amatérského divadla to ani moc nechtějí – třeba amatérské loutkové divadlo má svou loutkářskou Chrudim a na JH se doma necítí. Proto jsme se pokusili po roce 1989 tomuto vývoji čelit, a to takzvaným Problémovým klubem, kde jsme ani nechtěli rozebírat jednotlivé inscenace, ale spíše je

zařazovat do celkových – nejen našich – divadelních tendencí a trendů. Někdy se to dařilo, jindy ne, ale brzo bylo zřejmé, že vedle našich celosvětových souvislostí si amatéři přejí sami o představeních mluvit a vyslovovat se. A vznikl další diskusní seminář. Budu-li upřímný: zažil jsem různých forem diskusí na JH hodně, a vím, že žádná není ideální a asi se najít ani nedá. Jenže Jiráskův Hronov bez nich být nemůže. A nechce.

O Pavlu Dostálovi...

Kdybych se v tomto historickém seriálu nezmínil o Pavlu Dostálovi, bylo by to trestuhodné. Nikoliv proto, že byl ministrem kultury, ani ne proto, že byl mým kamarádem a že jsem ho měl rád. Ale proto, že po jistou dobu představoval osobnost, jež ztělesňovala onu ohromnou zásadní změnu, která v amatérském divadle nastávala. Ta změna začala už v šedesátých letech a souvisí se společenským a politickým vývojem v této době, jenž se tak významně dotknul i divadla a to nejenom amatérského – a „amatérismus“ do divadelního vývoje tehdy zasáhl podstatně. Připomenu jen některé studie, třeba Jana Grossmana a Jaroslava Vostrého, kteří stáli v čele dvou profesionálních souborů, jež nesmírně přispěly k obnově činohry (Divadla Na zábradlí a Činoherního klubu). V těch studiích oba přední praktičtí divadelníci a zároveň teoretikové přiznávají vliv „amatérismu“ na podobu „alternativního, obrozeného“ činoherního divadla, která se rodila v šedesátých letech. A není proto divu, že byly naprosto patrné i některé signály, hlásící nové trendy a tendence i v amatérském divadle. Jedním z tvůrců, kteří to měli na svědomí, byl i Pavel Dostál.

Nemohu vydat osobní svědectví o inscenacích či souborech a osobnostech 60. let. V amatérském divadle jsem se tehdy neangažoval, ale vím, že se objevilo několik amatérských souborů, jejichž kvalita byla nesporně vysoká. S některými osobnostmi, jež na tom měly zásluhu, jsem se potom, když jsem vstoupil do amatérského divadla, seznámil. Jednou z nich byl právě Pavel Dostál – naše známost začala jeho hrou, s níž vystoupil na amatérský Olymp. Jeho Výtečníky jsem v roce 1968 na JH neviděl, zato jsem od počátku svého působení na amatérské půdě tuto hru velice často potkával v inscenacích jiných souborů, byla totiž přímo ideální scénickou předlohou pro mladé začínající soubory. Zračila se v ní Pavlova zkušenost s malými jevištními formami, zejména s jejich lehkou zábavnou formou. A přitom už v nich probleskovala jeho představa o velkém hudebně dramatickém žánru, která potom jemu (i jeho Studiu Divadla Oldřicha Stibora z Olomouce) přinesla vynikající pověst v našem amatérském divadle, i mezinárodní slávu – u toho jsem dokonce byl: na zájezdu olomouckých v Rakousku, kde hráli svou inscenaci podle novely Marka Twaina Princ a chudás. A podruhé dokonce před širokým mezinárodním amatérským fórem na festivalu v Monte Carlu, kde olomoučtí zahráli svou jevištní adaptaci maďarského muzikálu Festival (Tibor Déry:

Smyslená reportáž o americkém pop-festivalu; pozn red.), s níž se – ještě před tím, než musel v Olomouci skončit – Pavel Dostál představil dokonale a úspěšně v roce 1976 na JH.

Upřímně řečeno, slavná éra osmdesátých let byla jiná. Otvírala celému českému divadlu – tedy i profesionálnímu – okno k jinému divadlu, než k základním postupům tradičního divadla. Olomoucké divadlo ovšem dokázalo něco, co jsem od té doby neviděl. Bylo to – na amatérské divadlo – vypracované do posledního detailu, muzikálu se nedalo nic podstatného vytknout, jako syntetické divadlo to fungovalo znamenitě. A musím nutně v tomto kontextu zmínit i skladatele Richarda Pogodu, jenž ručil v oněch Pavlových výbojích za hudbu. A ručil za ni bezpečně, jistě, skvěle a tvořivě. Při té vůli a snaze o pečlivost a přesnost – a mohu-li to tak říci – o dokonalost zároveň, zůstalo něco, o čem (třeba v té už vzpomenu zmínce o amatérském divadle) psal Jan Grossman: jakási lehkost, volnost, nesvázanost, prostě ochotnické potěšení z toho, že hrajeme divadlo, které diváci berou vážně. K kterým se my, ochotníci, tím, že jsme na jevišti, sami ohromně bavíme. A že nám to dělá dobře.

Tak takhle jsem poznal Pavla – i osobně při jednom hodnocení jeho inscenace, nikdy nezapomenu, jak ležérně, nonšalantně a pohodlně seděl pod tabulí ve třídě, kde se to hodnocení konalo. Jen jak jsem jeho „sed“ uviděl, tak jsem pochopil, že to nebude nějak lehký a snadný hovor. A taky ne, Pavel paríroval na každé mé slovo bystře, ironicky až sarkasticky, a souhlasu s mými názory jsem se nedočkal. Tak to šlo mezi námi, pokud jsem vykonával funkci porotce, vždycky. Musím ale říci, že na každé naše setkání jsem se těšil, protože jsem vždycky věděl, že jsem se potkal s někým, kdo mě poslouchá a pro nějž – přes všechny nesouhlas tak vtipně a tvrdohlavě projevovaný – to má nějakou cenu. Je paradoxní, v duchu Pavla Dostála, že jménem tohoto rebela se na Jiráskově Hronově uděluje cena po něm pojmenovaná.

Žatva

Žatva není české slovo, v češtině bychom asi říkali sklizeň nebo žně. Tu žatvu jsme přejali od podobné či obdobné, amatérské záležitosti, konané v Martině (mimořádně martinská přehlídka je starší než Jiráskův Hronov). Ale podstatné je to, že žatvou Jiráskův Hronov reagoval zavčas a správně na vývoj, postavení a funkci divadla v dnešní společnosti a kultuře. Mají na tom zásluhu osvětlení pracovníci onoho státního orgánu, jenž měl JH na starosti, ať už se jmenoval jakkoliv – dnes je to NIPOS-ARTAMA. A prvního z lidí, které si pokládám přímo za povinnost tady jmenovat, je Jana Paterová, která rozšířila hronovské obzory scénování studijními představeními. Taková představení požehnaně přibývala, až začala tvořit kvantitativně – ale hlavně kvalitativně – důležitou součást hlavního

hronovského programu. Což byl první důležitý krok k dnešku – druhý vykonal dr. Milan Strotzer. Byl jsem u toho jako tehdejší předseda poradního sboru.

Ale hlavně – jako dlouholetý účastník PClubu jsem to zažíval přímo v praxi, Milan Strotzer totiž naprosto správně pochopil, že vyznačuje-li se něčím dnešní divadlo, pak je to skutečnost, že žádný druh divadla, žádný scénický tvar, žádná poetika, nezaujímají vůdčí dominantní postavení. Že je třeba JH ve všech směrech otevřít. A učinil to: kluby počínaje, přes druhový a žánrový rozsah amatérského divadla pokračující, a podobami diskusí konče. Myslím, že právě za jeho péče a starostlivosti se začala tvořit nová tradice JH, která odpovídá základnímu a klíčovému směřování divadla dnes, kdy existuje tak říkajíc bezbřehá pluralita, to postmoderní heslo „anything goes – všechno se může“. V devadesátých letech rozbilo v divadle všechny konvence a stereotypy – a je pouze na divákovi, aby si vybral, co chce, a určil, co se mu líbí. Myslím, že právě tohle dělá JH nadále živým a živoucím, žijícím festivalem amatérského divadla: od různorodosti početných poetik, druhů a žánrů – až po ten Triton, jenž se stal správným centrem nočního i intelektuálního dění.

A jsou tu i kluby, které ztrácejí charakter školení v divadelních dovednostech, jak jsme to kdysi praktikovali. Což mělo své klady – připravenost přijímat různé podněty a samostatně zkoumat nabídnuté poznatky se tak systematicky zvětšovala. Ale dnes je stále zřejmější touha po inspiracích, které lze okamžitě uplatnit při osobním sebevyjádření, není už tak důležité osvojovat si divadelní znalosti a dovednosti, daleko více jde o to, vyrovnávat se sám se sebou a se světem, v němž žijeme. Získávat a sdělovat takové zkušenosti a poznatky, jež dovolí tohle vyrovnání rovnou, přímo a bez nějakých zábran sdělovat a předávat jiným účastníkům, takové události, která je takovému setkání zasvěcena.

Nedávno jsem četl studii, která rozlišovala estetické a umělecké kvality. Estetické znamená podle ní specifické uchopení reality, zatímco umělecké chápe spíše v technologickém smyslu – jako objevování nových postupů a přístupů, které umožňují nové a jiné: jako hlavní smysl uměleckého počínání. Mám s těmito názory jisté potíže, ale přiznávám, že tváří v tvář divadelnímu vývoji mně to často pomáhá orientovat se v divadelní přítomnosti.

Myslím, že dnešek přeje v divadle diletantům. Těm, kdo odmítají jakékoliv povědomí o elementárních principech, základních a podstatných náležitostech, jež dělají divadlo divadlem. Neboť místo toho se domnívají, že nabízejí umělecké kvality, jež razí nové cesty. Setkávám se s tímto jevem velice často, u amatérů i profesionálů. Někdy mi to vadí a rozčiluje mě to, jindy se potkám s něčím, co mne potěší a naplní naději pro budoucnost. A přesně tohle platí i pro současný

JH. Je dobře, že se v něm – použiji-li onoho rozlišení, o němž jsem už psal – setkává estetické s uměleckým a zároveň ještě pořád, i se starou dobrou činohrou, v onom systému a v oné struktuře, které jsem podle Kosiňského definoval jako „pravou“ činohru. Tu, kterou koneckonců před lety stvořila díky ÚMDOČ slávu Jiráskova Hronova. Což je pro mě dnes nejnvtirnější důvod hronovské „žatvy“.

Tvořivost

Ten pojem jsme od jisté doby začali často a mnohokrát používat. Občas nám sloužil i k obranným hrátkám s patřičnými stranickými a státními orgány, když byly čímsi znepokojeny a hrozily nějakými opatřeními. Tehdy jsme říkali, že právě to znepokojivé je projevem tvořivosti lidu, která je přece projevem péče socialistické společnosti o rozvoj člověka. Párkrát se nám tímto manévrem podařilo něco ubránit. Ale jinak tvořivost znamenala zásadně pojetí amatérského divadla jako možnosti osvojovat si poměrně volně a svobodně estetickou aktivitou nějakou realitu a vyjadřovat se k ní.

Byly dva druhy divadelních podob – nejráději bych napsal projevů, v nichž se projevovaly jisté divadelní prvky – jež na JH začaly intenzivně pronikat od okamžiku, kdy se stal žatvou. Na místě prvním to byla dramatická výchova, na místě druhém tzv. divadlo poezie. To řazení neznamena jakoukoliv hierarchii, oba ty projevy se stejně výrazně a vydatně podílely na rozvoji tvořivosti. A s oběma mám také jistou potíž při jejich hodnocení. Neboť stručně řečeno: ani jeden z těchto divadelních projevů si neklade za svůj prvotní cíl vytvořit scénický tvar.

Dramatická výchova chce rozvíjet osobnost mladého člověka, divadlo poezie realizuje verbální, slovní tvar básnický, opírajíc se především a hlavně o krásu slova, literatury. Tedy ani v jednom případě není na prvním místě této aktivity scénický tvar, ale subjektivní výraz. A právě v tom byl – je i nadále bude – zásadní přínos obou těchto nikoliv ryzích divadelních druhů k tvořivosti v amatérském divadle a k jejímu rozvíjení na JH.

Nikdy jsem nebyl příznivcem tzv. divadla poezie. S Pavlem Boškem jsme kdysi dokonce prohlašovali, že když je něco špatné divadlo, tak i kdyby to byla „eisrevue“, je to divadlo poezie. To byla ovšem „doba her a malin nezralých“. Mezitím jsem se poučil, co znamenal pojem lyry pro vznik imaginativního divadla odmítajícího na přelomu 19. a 20. století zplanělý realismus, a také jsem viděl několik představení divadla poezie, která mne přesvědčila, že lze najít adekvátní vyjádření básnického slova na jevišti i v nonverbálním materiálu scénického tvaru – především v materiálu tělesném. Tam pro mě byl vždycky a stále ještě bývá hlavní problém tzv. divadla poezie: jak představení zachází s tělesným hereckým materiálem, aby nesl tutéž poetickou hodnotu v těžce poloze jako slovo. Některé

Jan Císař na oslavě k 90. výročí Jiráskova Hronova.

soubory vycházející ze zkušeností loutkového divadla – jako třeba svitavské „Céčko“ – byly tomu nejbliže.

Zažili jsme tendence zařadit do lektorského sboru znalce různého „nečinoherního“ divadla, aby vysvětlovali podstatu zhlédnutého druhu amatérského vystoupení na jevišti. Moc se to neosvědčilo. Ale říkám to proto, že jsem marně čekal od těchto znalců, že mi objasní kritéria, jimiž mám měřit tzv. divadlo poezie. Stejně marně jsem na toto téma vedl řadu rozhovorů v porotách, s těmi, kdo tuto oblast nejen sledují, ale o nichž vím, že ji i úspěšně dělají nebo dělali. Co ovšem vím bezpečně, je, že ten subjektivní přístup, které divadlo poezie vyžaduje, přinesl v jistém čase amatérskému divadlu tvořivý přístup k divadelní funkci jako příležitosti osobitě se vyjádřit ke světu – a také k sobě. Jinak řečeno: tzv. divadlo poezie pomáhalo rozvíjet principy autorského divadla, které od časů malých jevištních forem je pokládáno za princip amatérismu.

Totéž lze konstatovat o dramatické výchově. Její soustředění na rozvoj dítěte nebo mladistvé osobnosti pracuje s nejrozličnějšími prostředky, které burcují radikálně tvořivost. Viděli jsem na JH inscenace, které v tomto směru vynikaly natolik, že jejich prohřešky proti kvalitě divadelní byly zcela zanedbatelné a pře-

hlédnutelné. A dokonce nechyběly inscenace, které zpracovávaly velmi závažné, obtížné a poměrně těžko přístupné a zpracovatelné téma, tvořivá hravost a lehkost dramatické výchovy je posunula do roviny, v níž zůstala zachována jejich závažnost. Ale přitom uvolnila cestu pro postupy, které byly vlastní aktérům – rozumějme těm, kdo hráli – v dané inscenaci. Tento typ tvořivosti, který vychází od postojů, možností a předpokladů aktérů inscenace, se postupně stal záležitostí celé jedné generace, která prošla dramatickou výchovou, a pokud její příslušníci zůstali, jako dozíralí dospělí, věrní amatérskému divadlu, tak nemohli zapomenout na to, s čím se seznámili v dramatické výchově. Uplatňovali sebe, své předpoklady a své postoje v tvorbě činohry, jež opouštěla onu „pravou“ činohru, která slavila před lety své triumfy na Jiráskově Hronově a přispívali svým dílem k její proměně v činohru po moderně...

Činohra po moderně

Proč vstoupila amatérská činohra tak úspěšně do období divadla po moderně, má několik příčin. Ta první je, že se normalizačnímu úsilí přes všechnu snahu nepodařilo amatérské divadlo podříditi tak oficiálně vyžadovaným trendům, jako se to povedlo v divadle

profesionálním. V amatérském hnutí zbyly jisté prostory, do nichž vstupovali tvořiví inteligentní lidé, kteří v amatérské aktivitě objevovali možnost vykonávat pro sebe i pro jiné něco, co má smysl. Příkladem přímo vzorovým může být i manifest, jímž se jednoho dne ozvali mladí loutkáři, kteří odmítli praxi loutkového divadla, jež využívá divácké dětské konjunkturny, aniž by se ohlíželo na kvalitu. Poznal jsem dobře tuto tendenci v loutkovém divadle – ze svých prvních vystoupení v porotě loutkářské Chrudimi, kdy si vzadu na verandě hotelu Slavia sedala početná skupina, jež odmítala jakékoliv novoty – a zpočátku zvlášť silně především přítomnost živého herce na jevišti. A najednou se z té revoltující party ozvalo důrazné prohlášení: Nemáme-li co říci, raději mlčme!

Že jde o to, dělat činohru zajímavou, tím, že něco zajímavého sděluje, to jsem pochopil, když jsem viděl v Úpici inscenaci Tylova Jana Husa, kterou v Malém divadle z Ústí nad Labem režíroval Rudolf Felzmann – bylo to představení o intelektuálovi, který hájí chytře a tvrdohlavě pravdu proti mocným. Bylo naprosto jasné, že tuto inscenaci patřičně dohlédací instituce nikdy nemohou na JH pustit. Ale režisér Felzmann se v Hronově s ústeckým souborem jako přední režisér amatérské činohry po moderně představil několikrát, v roce 1978 oslnil amatérské divadelníky režii Ibse nova Peer Gynta, kvůli níž jsem se málem rozešel se svou ženou Mirkou, protože jsem nechápal, jak se jí toto představení může líbit, když jde o dokonalou „ambaláž“ – tj. balení „pravého“ divadla pro veřejnou prezentaci. Však to také mnozí amatéři ocenili slovy, která jsem vždycky považoval za krajně problematická: jako ocenění vskutku amatérské tvořivosti. Bylo to jako profesionální představení.

Odvážím se tvrdit, že jsme tehdy na amatéry dokonce nakládali víc, než mohli všichni unést a že jsme po nich chtěli něco, co dokázali uskutečnit jen někteří. Do dneška si to občas – vzpomenu-li si na některá hodnocení – vyčítám. Na druhé straně – Felzmannova Její Pastorkyňa z roku 1980 – to byla činohra, již bych přál českému, nejen amatérskému divadlu, dnes i zítra ve velkém počtu! Stejně jako v Tylově Husovi obnažil Felzmann v replikách textu tematické jádro – v textu Husa šlo o rétoriku hájící správné a pravdivé přesvědčení, v Její pastorkyni se vynořilo ostře dramatické jádro viny a trestu za ctižádostivost – výborně navíc zahrané – jež mělo rozměr antické tragédie a blížilo se Janáčkově operní úpravě literární předlohy Preissové.

Jestliže jsem napsal, že bych přál českému amatérskému divadlu v současnosti i v budoucnosti takové inscenace, je to proto, že si myslím, že je to podoba činohry, která sluší amatérům. Není adaptací, o níž ještě bude řeč, která zcela posouvá podstatu textu někam jinam, což ovšem ne právě každý dokáže provést přijatelným způsobem, a navíc dodat textu stejně silné téma, jako jeho původní

autor. Felzmann nikdy nepřesáhl svou dramaturgicko-režijní koncepcí autorův záměr, proto zůstal v inscenaci Peer Gynta u oslnivé ambaláže, ale uměl znamenitě a tvořivě vyhledat v tomto textu jeho současné téma – a všemi prostředky, jež má divadlo k dispozici, je rozvíjet, podepřít, sdělit.

Současné inscenace klasiky – zejména té naší, realistické, a ještě z vesnice – chtějí autorův text předělat, povýšit, posunout k složitým tématům. Přitom už české amatérské divadlo právě v údobí 80. let, kdy stanulo na vrcholu, jehož nikdy před tím nedosáhlo, a obávám se, že hned tak nedosáhne, předvedlo názorně (v ústeckých inscenacích, které režíroval Rudolf Felzmann), v čem je přitažlivost takto pojaté činohry.

Adaptace

Je to pojem, který v přítomnosti pokládám za nejadekvátnější pro označení některých oblíbených inscenačních principů, používaných v profesionálním i amatérském divadle, a charakteristických pro dobu po moderně – najmě v činohře. Znamená, že existuje jisté východisko inscenace, kterým v tradičním pojetí bývá nějaká literární předloha (dramatický text), dnes třeba i filmový scénář apod., které se přetvářejí, transformují scénickými divadelními prostředky v jiný tvar, jiný příběh, jinou situaci, jiné postavy, prostě v jiný tvar s jiným tématem.

Adaptace je v tomto smyslu zcela záměrné scénické přepracování původního podnětu inscenace, který sice zůstává v něčem zachován, ale zároveň nad ním nebo vedle něho vzniká nový divadelní tvar se svými novými specifickými rysy. Režisér je v této syntéze absolutním autorem inscenace, někdy to může být celý kolektiv tvůrců. A pro porotce nastává velmi složitá analytická činnost, neboť musí rozpoznat původní východisko a zároveň onen autorský podíl divadelního scénování.

Zažil jsem svého času několik vystoupení poroty, která pohřbila svými soudy dobrou adaptaci, protože nebyla schopná učinit toto rozlišení. Fundamentální princip tohoto divadla je režisérovo (nebo kolektivní) totální autorství inscenace. V tomto smyslu československé amatérské divadlo srovnávalo krok s vývojem evropské činohry. Na divadelním festivalu v Avignonu proběhly před lety diskuse, kdy režiséři inscenací tam hraných vytkli kritikům, že je soudí překonanými kritérii, vycházejícími pouze z textu. Kdysi, v tehdejším „federativním“ amatérském divadle, toto divadlo skoro jako zázrak předvádělo např. Divadlo „Z“, divadelný ochotnický soubor pri DO SZM Zeleneč v režii Jozefa Bednárika. Troufnu si tvrdit, že tehdy neexistoval v celém československém divadle soubor, v němž by režijní gestus (jako celistvý scénický postoj) dokázal působit tak, jako tomu bylo v představeních tohoto souboru z malé slovenské vesničky. Ostatně: většina souborů,

Jan Císař s výtiskem almanachu vydanému k 90. výročí Jiráskova Hronova.

jež reprezentovala na Jiráskově Hronově slovenské amatérské divadlo, jevila tuto tendenci, a předbíhala tak svým způsobem vývojové trendy české amatérské činohry.

Ta ovšem měla jednoho velkolepého reprezentanta takového vývoje činohry, tou byl českolipský soubor Jirásek s inscenací Jak se vám líbí Jak se vám líbí? (1985), což byla adaptace známé Shakespearovy komedie. Opět si troufnu tvrdit, že jsem málokdy viděl tak hlubokou a přesnou transformaci Shakespearova textu jako v tomto případě. Vtip byl v tom, že ta adaptace se děla pomocí kolektivního herectví, neboť soubor prošel rozsáhlým všestranným hereckým školením pod vedením pedagogů DAMU Jaroslava Vostrého a zejména Josefa Vinaře. Soubor uměl uplatňovat svou hereckou tvořivost nejen v humorné improvizaci, ale hereckým jednáním prezentoval i vlastní životní postoj. Totéž se prokázalo i v adaptaci legendárního Bulgakovova románu Mistr a Markétka. Byla to inscenace pracující velice jednoduchými prostředky scénografickými, ale zato opřená o herectví schopné na jedné straně prožitku neuvěřitelných fiktivních situací, na straně druhé komediálního odstupu, využívající příležitosti k intelektuálnímu nahlédnutí situace a jednání postav.

Myslím, že těmito inscenacemi splnila česká amatérská činohra poslání, jež ji za normalizace připadlo. Že našla divadelně účinnou specifickou poetiku, jak uchopit konkrétní realitu a vyjádřit k ní vztah, který pro

větší část diváků byl nejen zajímavý svým tvarem, ale obsahoval i zřetelný estetický postoj jako osvojení si skutečnosti. Znovu ovšem musím důrazně upozornit, že síla a hlavní funkce českého amatérského divadla, které se představovalo na Jiráskově Hronově, byly v té rozmanitosti, která pro diváky ani pro soubory nepreferovala žádnou poetiku a žádné principy. Viděli jsme na JH některá vystoupení, jejichž estetická a umělecká hodnota byla minimální, ne-li nulová, a dokonce vzbudila u některých diváků nevoli projevovanou známou otázkou – kdo to sem vybral a proč? Soudím, že ten výběr byl správný, neboť připomenutí, že amatérské divadlo je také – a v některých ohledech především – fenoménem sociologickým, jemuž připadá plnit i jiné úkoly než jenom pěstovat estetické postoje a hledat umělecké inovace a novosti, je krajně užitečné a prospěšné. Zejména k tomu, abychom si vážili všestrannosti, jež amatérské divadlo může poskytnout.

Ta trocha historie, kterou jsem v tomto textu postupně po dávkách podával, neměla jiný cíl než připomenout tuto kvalitu, jež činí divadlo hrané amatéry nenahraditelným, a jež v dějinách Jiráskova Hronova má svou nezastupitelnou roli.

Nejen divadlem živ je festival...

Naučil jsem se za těch minulých padesát let, která jsem strávil v amatérském divadle, chápat divadelní festivaly a přijímat je, ať mají jakoukoliv úroveň – jako pozitivní. Je to pro mne zpráva nejen o kvalitě a podobě

nějakého amatérského divadla, ale i o stavu amatérského divadelnictví, amatérismu vůbec. Má totiž svou atmosféru, která je souhrnem mnoha faktorů, činitelů.

Na prvním místě k nim patří samozřejmě vztah k samotnému festivalu jako jisté neběžné události. A také kritéria, jimiž se měří předváděné inscenace. Jde prostě o měřítko, která dovolují srovnávat více inscenací, o hledisko při jejich posuzování, o nějaký určovací znak. Znovu musím opakovat, že tahle kritéria jsou součástí celkové atmosféry festivalu, že ji spolutvoří, ale také z ní rostou. Zažil jsem poroty, které byly sice ve svých nárocích striktní, ale jinak odrážely důsledně ono vědomí, že JH je Mekkou amatérské činohry a že sebehorší inscenace to nemůže ohrozit. Z toho vyplývala i klidná, harmonizující a fungující v souladu všeho a všech, atmosféra – včetně organizačního uspořádání – Jiráskova Hronova.

Pak začaly zápasy kolem nástupu alternativy. A harmonie mizela. Porota se měnila občas – a postupně tato proměna nabývala převahu v teoreticko-historický seminář vážné povahy. Přispívala k tomu vydatně sestava slovenské části poroty, kterou kdysi vedla vedoucí pracovnice pro ochotnické divadlo Osvetového ústavu v Bratislavě Olga Lichardová, jež přivážela na JH vskutku elitu slovenské teatrologie (a stylu jejího pobytu v Hronově i jejímu vystupování dodávala ducha ekipy).

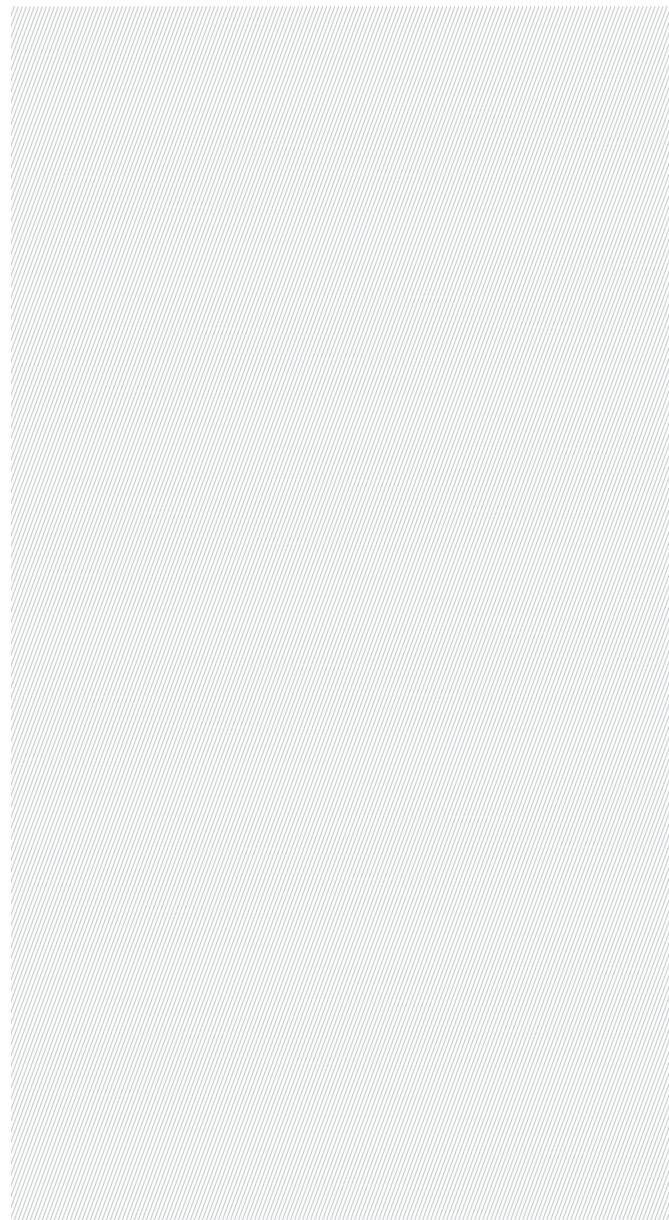
Později jsme také utvářeli jakousi českou jednotu porotců, tím, že větší část nás bydlela v kempu v Dřevíči, včetně některých pracovníků tehdejšího ÚDLUTu (a pak ÚKVČ) jako vrcholného státního orgánu pro ochotníky. Ale na slovenskou organizaci s jejím bohatým „mimodivadelním“ programem jsme neměli. Tehdy jsem noci trávil v naprosto nedýchatelném ovzduší tzv. Ponorky, to jest v baru, v podzemních místnostech Jiráskova divadla, kde v našem čele sedával dr. Milan Kyška, jehož jsem – s trochou ironie – nazýval hlavou českého ochotnictva. Lektoři Klubu mladých (byl založen na 42. JH a uvedl do praxe vzdělávací model, jenž měl umožnit mladým divadelníkům účastnit se hronovského festivalu v kolektivu vrstevníků) naplňovali tento program i po nocích, chodili se svými frekvencianty do hospody Na Prajzku (dnes tam stojí restaurace a hotel), který až do rána bouřil zpěvem a řečmi. Když jednou na JH přijel scénograf Jáno Zavarský a uviděl tehdejší lektory Klubu mladých, vyslovil památnou větu: „Vyzeráte ako popolnice.“ Což svědčilo o „namáhavosti“ společenské atmosféry Jiráskova Hronova.

K ní jistě patří nejen noční hrátky a diskuse, ale i chvíle v různých pohostinných zařízeních. Po léta to pro mne byla především „Stovka“, především díky svým vedoucím, kdysi jimi byli Jiří Glück a potom Zdeněk Jelínek. Na jejich podíl – na vzniku mé příjemné a milé hronovské atmosféry – nemohu nikdy zapomenout.

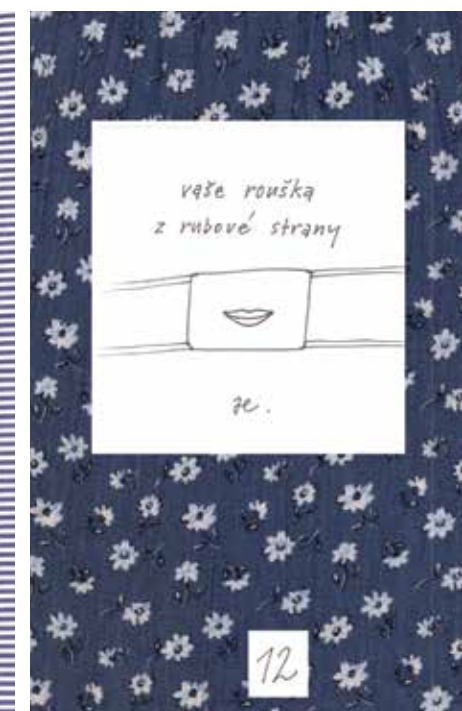
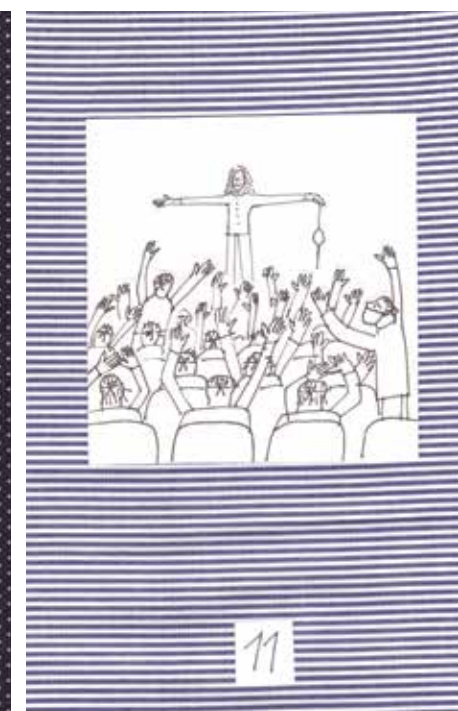
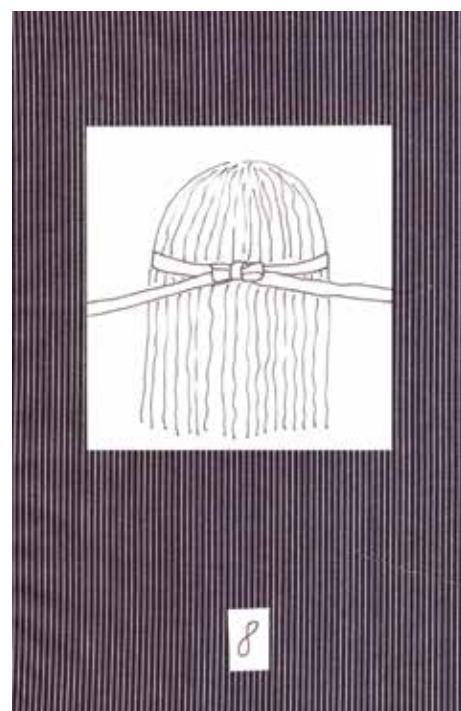
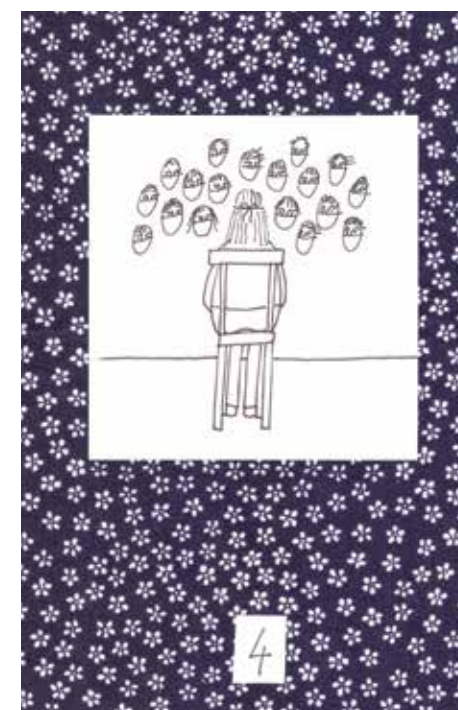
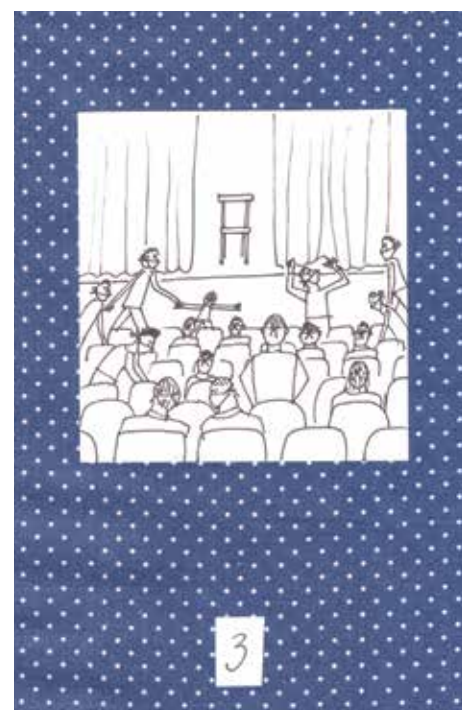
Chodil jsem do „Stovky“ zotavovat po různých zážitcích, i po té námaze věnované účasti na společenském životě JH. Bez něho si tento festival nedovedu představit, představuje pro mne stejnou součást jako divadla, jež jsem v Jiráskově divadle zhlédl.

Musím říci, že na Jiráskově Hronově a na vnímání jeho atmosféry jsem se mnohému naučil. A konstatuji – jak jsem stačil letmo sledovat poslední ročníky tohoto festivalu – že vzniká opět jeho neopakovatelná atmosféra díky účastníkům seminářů. Jiráskův Hronov je v tomhle nezničitelný a neopakovatelný. Zažil jsem svého času některé dost často vyslovované názory, že by nebylo těžké Jiráskův Hronov někam přeložit. Ale myslím si, že bylo – pro tu atmosféru, jež je na něj vázána. A jež stále žije a obnovuje se.

(převzato ze Zpravodaje
Jiráskova Hronova 2020 – čísla 1 až 9)

ODHALENÍ – HANA VOŘÍŠKOVÁ

Divadelnice Hana Voříšková během nouzového stavu nezhálela. Pro radost i své známé začala kreslit obrázky. Podívejte se na její rouškový komiks.

Pozvánka na Valnou hromadu

Vážení a milí členové
Volného sdružení
východočeských divadelníků,
zveme Vás na **VALNOU HROMADU**
našeho sdružení, která se bude konat
v neděli 17. ledna 2020 od 12.00
v Divadle Jesličky Josefa Tejkla
v Hradci Králové
(Třebechovická 836/3, Slezské
Předměstí, 500 03 Hradec Králové).

Jednání bude podle dobrého zvyku zakončeno
divadelně. Pokud kvůli aktuální epidemiologické
situaci nebude možné VALNOU HROMADU
uspořádat, budeme vás o tom informovat
na našich webových stránkách www.vsvd.cz.

A pokud máte jakékoliv dotazy, kontaktujte nás:
Kateřina Fikejzová Prouzová, jednatelka VSVD,
e-mail: info@svd.cz
tel. 605 251 596

Miletínské divadelní jaro 2021

krajská postupová přehlídka
venkovských divadelních
souborů
11. – 13. června 2021

Tradičně v Sousedském domě v Miletíně. Datum první
uzávěrky přihlášek: 31. 1. 2021 ((vyjádření předběžné-
ho zájmu na účasti přehlídky) a závazné podání přihlá-
šek: 21. května 2021

Přehlídka je otevřená souborům bez ohledu na jejich
regionální příslušnost. Mohou se jí zúčastnit divadelní
kolektivy mající sídlo v obci, která nemá více než 5 000
obyvatel a není součástí vyššího samosprávného celku.
Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací
pouze jedné postupové regionální přehlídky, která je
programově postupovou pro národní přehlídku ven-
kovských divadelních souborů Krakonošův divadelní
podzim ve Vysokém nad Jizerou.

Pokud bude soubor nominován nebo doporučen z více
než jedné postupové regionální přehlídky, budou tako-
vé nominace nebo doporučení neplatná. Opakovaná
účast souboru se stejnou inscenací i v jiném roce je po-
važována za účast na druhé regionální přehlídce. Účast
se stejnou inscenací na jiné oborové přehlídce není
soutěží venkovských divadelních souborů na překážku.
Odborná porota krajské přehlídky má právo nominace
jedné inscenace. Dále má právo doporučit maximálně
dvě inscenace s uvedením pořadí k výběru do progra-
mu Národní přehlídky venkovských divadelních souborů
Krakonošův divadelní podzim. Odborná porota má
možnost udělit další kolektivní i individuální ocenění.

Kvůli epidemiologické situaci není nic jisté – případné
změny propozic, termínů apod. najdete na interneto-
vých stránkách: www.impulshk.cz a www.vsvd.cz.

Vydává:

IMPULS HRADEC KRÁLOVÉ, CENTRUM
PODPORY UMĚLECKÝCH AKTIVIT
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
Východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Josef Jan Kopecký, Alexandr Gregar.
Grafická úprava: Michal Horák.
Tisk: HRG, ofsetová a digitální tiskárna Litomyšl
Registrováno na MK ČK E 11424.
Vychází za finančního
příspěví MK ČK. Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.
Uzávěrka příštího čísla: 14. května 2021.

Příspěvky a fotografie
v co největším rozlišení
prosíme zasílat na e-mail:
info@vsvd, divadlo@impulshk.cz,
www.vsvd.cz, www.impulshk.cz.

